

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta životního prostředí

Katedra biotechnických úprav krajiny



Vliv NP a CHKO na územní rozvoj obcí v Pošumaví

The influence of National Park and Landscape Protected Area on the  
urban development of settlements in Šumava region

**Bakalářská práce**

Vedoucí bakalářské práce: Ing. arch. Václav Fanta

Autor práce: Štěpán Veselý

2020

# ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

## ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Štěpán Veselý

Rozvoj venkova a zemědělství  
Územní plánování

### Název práce

Vliv NP a CHKO na územní rozvoj obcí v Pošumaví

### Název anglicky

The influence of National Park and Landscape Protected Area on the urban development of settlements in Šumava region

---

### Cíle práce

Cílem práce je ověřit, jestli je územní rozvoj obcí ovlivněn jejich přítomností v NP či CHKO.

### Metodika

Bude vybráno 10 obcí v NP Šumava, 10 obcí v CHKO Šumava (avšak mimo NP) a 10 obcí mimo CHKO i NP (tedy celkem 30 obcí).

V každé z obcí budou sledovány následující ukazatele:

- územní rozvoj v posledních cca 30 letech (využití archivních leteckých snímků, dostupných v archívu ČÚZK a na Mapy.cz)
- vývoj počtu obyvatel v posledních cca 30 letech
- vybavenost infrastrukturou, dopravní dostupnost
- fyzické prostředí, kvalita veřejného prostoru
- navrhovaný rozvoj obcí v územních plánech

Doporučený rozsah práce  
min. 30 normostran, grafické přílohy

**Klíčová slova**

urbanismus, územní plánování, národní park, CHKO

---

**Doporučené zdroje informací**

- CÍLEK, Václav a kol. *Vstoupit do krajiny: o přírodě a paměti středních Čech*. Praha: Dokořán, 2004. 110 s. ISBN 80-86569-58-6
- KOLÁŘ, F. *Ochrana přírody z pohledu biologa : proč a jak chránit českou přírodu*. Praha: Dokořán, 2012. ISBN 978-80-7363-414-8.
- KUPKA, J. *Krajiny kulturní a historické : vliv hodnot kulturní a historické charakteristiky na krajinný ráz naší krajiny*. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2010. ISBN 978-80-01-04653-1.
- MÍCHAL, I. – LOW, J. *Krajinný ráz*. Kostelec n.Č.l.: LP, 2003.
- NÁRODNÍ PARK ŠUMAVA. <http://www.npsumava.cz/> (2019)
- SKLENIČKA, P. *Základy krajinného plánování*. Praha: Naděžda Skleničková, 2003. ISBN 80-903206-1-9. Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (v platném znění)
- 

**Předběžný termín obhajoby**

2019/20 LS – FŽP

**Vedoucí práce**

Ing. arch. Václav Fanta

**Garantující pracoviště**

Katedra biotechnických úprav krajiny

---

Elektronicky schváleno dne 20. 11. 2019

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2019

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Děkan

---

V Praze dne 27. 03. 2020

---

## **Prohlášení**

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: Vliv NP a CHKO na územní rozvoj obcí v Pošumaví vypracoval samostatně a citoval jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použil, které jsem rovněž uvedl na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů.

Jsem si vědom, že na moji bakalářskou/závěrečnou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědom, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V Praze dne 20. února 2020

.....

## **Poděkování**

Děkuji zejména vedoucímu práce Ing. Arch. Václavu Fantovi za možnost konzultací a udílení věcných připomínek k obsahu a k vypracování bakalářské práce. Svým nejbližším za trpělivost, kterou semnou měli během přípravy závěrečné práce i po celou dobu studia.

V Praze dne 20. února 2020

.....

## **Abstrakt**

Bakalářská práce je zaměřena na obce ležící v Pošumaví. V práci byli vybrány obce, které leží ve dvou specifických oblastech v Národním parku a chráněné krajinné oblasti Šumava. Ve třetí oblasti se obce nachází za hranicemi chráněného území.

V obcích jsem chtěl zjistit, jaký vliv má Národní park a chráněná krajinná oblast Šumava na rozvoj ve vybraných obcích. Lokality byly zkoumány pomocí nejnovější ortofotomapy, katastrální mapy a historických map z let 1999-2004 od společnosti ČUZK. U obcí byla řešena demografická analýza a rozvoj zastavěné plochy. Důležité informace mi poskytla jsem správa NP a CHKO a starostové obcí.

Obce, které se nachází v Národním parku Šumava i přes silnější ochranu krajiny a tvrdší regulaci má % největší demografický vývoj počtu obyvatel za poslední období i největší rozvoj zastavěné plochy.

**Klíčová slova:** urbanismus, územní plánování, národní park, chráněná krajinná oblast

## **Abstract**

The bachelor thesis is focused on municipalities located in Pošumaví. In the work were selected municipalities, which lie in two specific areas in the National Park and protected landscape area Šumava.

In the third area, the municipality is located beyond the boundaries of the protected area. In the municipalities I wanted to find out what effect the National Park and protected landscape area Šumava has on the development in selected municipalities. The sites were examined using the latest orthophotomap, cadastral map and historical maps from 1999-2004 from ČUZK. For municipalities, demographic analysis and development of the built-up area were addressed. Important information was provided to me by the administration of the Np and CHKO and the mayors of the municipalities.

The municipality, which is located in the Šumava National Park despite stronger protection of the landscape and tougher regulations, has the largest demographic development of the population in the last period and the largest development of the built area.

**Keywords:** urbanism, spatial planning, national park, protected landscape area

## Obsah

1. Úvod .....	1
2. Cíl práce.....	1
3. Metodika .....	2
4. Literární rešerše .....	3
4. 1 Ochrana přírody a krajiny.....	3
4. 2 Krajina.....	3
4. 3 Krajinný ráz.....	3
4. 4 Národní parky.....	4
4. 4. 1 Národní park Šumava .....	4
4. 4. 2 Zonace národního parku Šumava.....	5
4. 5 Chráněná krajinná oblast .....	5
4. 5. 1 Zóny chráněné krajinné oblasti .....	6
4. 5. 2 Chráněná krajinná oblast Šumava.....	6
4. 6 Správa NP a CHKO Šumava.....	7
4. 7 Natura 2000.....	7
4. 7. 1 Ptačí oblasti .....	8
4. 7. 2 Evropské významné lokality .....	8
4. 8 Historie osídlení Šumavy .....	8
4. 9 Územní plánování.....	9
4. 9. 1 Plánování obcí .....	10
4. 9. 2 Územní plánování v NP a CHKO.....	10
5. Výsledky .....	10
5. 1 Urbanistický manuál pro výstavbu NP a CHKO Šumava.....	10
5. 2 Seznam vybraných obcí .....	13
5. 3 Zkoumané obce Národním parku Šumava .....	14
5. 3. 1 Borová Lada .....	14
5. 3. 2 Horská Kvilda .....	16
5. 3. 3 Kvilda .....	17
5. 3. 4 Modrava .....	18
5. 3. 5 Nová Pec.....	19
5. 3. 6 Prášíly .....	20
5. 3. 7 Srní.....	21



5. 3. 8 Stožec .....	22
5. 3. 9 Strážný .....	23
5. 3. 10 Želnavá .....	25
5. 4 Zkoumané obce Chráněné krajinné oblasti Šumava .....	26
5. 4. 1 Buk .....	26
5. 4. 2 Čachrov .....	27
5. 4. 3 Hamry .....	28
5. 4. 4 Horní Vltavice .....	29
5. 4. 5 Hůrka .....	30
5. 4. 6 Kubova Huť .....	31
5. 4. 7 Lenora .....	32
5. 4. 8 Masáková Lhota .....	33
5. 4. 9 Nové Hutě .....	34
5. 4. 10 Zelená Lhota .....	35
5. 5 Zkoumané obce mimo území NP a CHKO Šumava .....	36
5. 5. 1 Bohumilice .....	36
5. 5. 2 Hlavňovice .....	37
5. 5. 3 Chroboly .....	38
5. 5. 4 Chudenín .....	39
5. 5. 5 Ktiš .....	40
5. 5. 6 Lažiště .....	41
5. 5. 7 Petrovice u Sušice .....	42
5. 5. 8 Polná na Šumavě .....	43
5. 5. 9 Svatá Máří .....	44
5. 5. 10 Světlík .....	45
5. 6 Demografický vývoj .....	47
5. 7 Rozvoj zastavěné plochy .....	50
5. 8 Komunikace se Správou NP a CHKO .....	50
5. 9 Komunikace se starosty obcí v NP Šumava .....	51
5. 10 Komunikace se starosty obcí v CHKO Šumava .....	51
6. Diskuze .....	52
7. Závěr .....	53
8 Použité zdroje .....	54
8. 2 Použitá územně plánovací dokumentace .....	55
8. 2 Elektronická komunikace .....	57

9. Přílohy .....	58
------------------	----

## 1. Úvod

V České republice patří Národní park a chráněná krajinná oblast Šumava k atraktivním oblastem co se týká zájmu o bydlení, cestovní ruch i turistiku. Osidlování krajiny a navštěvování chráněných území může mít negativní dopady na ochranu přírody. Osidlování území začalo už kolem 7. století a postupem času se ráz Pošumaví výrazně měnil. Největší skok na rozvoj území měly dlouholeté války, především II. světová válka, které velmi negativně ovlivnily obraz území odsunem Němců a vytvořením hraničního pásma.

V poslední 30 letech dochází v České republice k výraznému územnímu rozvoji. V chráněných územích by měl být v zájmu ochrany přírody takový územní rozvoj regulován. Ve své studii budu ověřovat, jak to v reálu probíhá, jaké jsou regulativy a jak se liší rozvoj v chráněných území a mimo chráněná území.

Řešené území se nachází v oblasti Pošumaví v okresech Prachatice, Český Krumlov a Klatovy. Ve své studii budu analyzovat a mapovat potencionální vývoj v rozvoji zastavěného území, tak vývoj počtu obyvatel ve všech vybraných obcích za několik posledních desítek let.

## 2. Cíl práce

Cílem mé bakalářské práce bylo vyhodnotit jaký má Národní park a Chráněná krajinná oblast vliv na území rozvoj podle toho, kde se jednotlivé obce nachází. Ve své práci jsem se zaměřil na 10 obcí v NP Šumava, 10 obcí v CHKO Šumava a 10 obcí mimo CHKO i NP. Cíl byl porovnat tyto oblasti pomocí vybraných analýz.

Práce je rozdělena na literární rešerši získanou z odborné literatury a internetových zdrojů, kde jsou objasněny klíčové pojmy z oboru ochrany přírody a územního plánování a popsány chráněná území.

Dalším krokem bylo získat data pro jednotlivé obce a následně porovnat oblasti v určitých bodech – rozvojem zastavěné plochy a vývojem počtů obyvatel. Data obcí jsem získal studiem statistických údajů, dotazováním starostů a studováním územních plánů. Každá oblast má určitá specifika ohledně stupně ochrany, bude zajímavé posoudit v jaké ze tří oblastí je největší rozvoj za posledních let.

### 3. Metodika

Pro vypracování této bakalářské práce byla nejprve zpracována literární rešerše, ve které byly popsány jednotlivé pojmy v oblasti ochrany přírody a krajiny. V rešerši jsem se také zaměřoval na celkovou charakteristiku národních parků a chráněných krajinných oblastí a pak konkrétně na oblast Šumavu, která hraje hlavní roli v mé bakalářské práci. Pro vypracování této literární rešerše jsem čerpal informace jak z odborné literatury, tak z oficiálních internetových stránek, hlavně z Národního parku Šumava a Ministerstva životního prostředí. Další informace jsem shromažďoval i z platných zákonů, například zákon o ochraně přírody a krajiny v platném znění.

Další část bakalářské práce je zaměřena na třicet vybraných obcí. Výběr obcí závisel na poloze a na počtu obyvatel. Počet obyvatel byl určený na konkrétním rozhraní od necelého sta obyvatel po sedm set. Poloha každé obce musela patřit do jedné ze tří oblastí – NP, CHKO, mimo chráněná území. Počet obyvatel ve všech obcích se pohybuje od 70 po 700. Nejširší výběr byl mimo chráněná území. Ve třetí oblasti jsem vybíral obce nejbližší k chráněné krajinné oblasti Šumava, ale zároveň s počtem obyvatel, který je blízcímu se počtu obyvatel ve vybraných obcích v NP a CHKO. Menší výběr byl v Národním parku Šumava a Chráněné krajinné oblasti Šumava, kde se nenachází tolik obcí. V každé oblasti bylo vybráno deset obcí, či vesnic. U všech obcí jsem nahlížel do územních plánů, které mi pomohly k výsledkům práce.

Další metodou bylo dotazování starostů v národních parcích a chráněných krajinných oblastí na otázku, zda Správa NP a CHKO ovlivňuje rozvoj v řečených obcích a jakou roli hraje při vytváření územních plánů.

Nejdůležitější částí bylo porovnat rozvoj zastavěné plochy za posledních cca 20 let a vývoje počtu obyvatel v posledních cca 30 letech. Data na územní rozvoj jsem sbíral pomocí prohlížečích služeb WMS z (ČÚZK, 2020). Používal jsem aktuální letecké snímky (Prohlížečící služba WMS - ortofoto, 2020), archivní snímky České republiky (Prohlížečící služba WMS - Archivní ortofoto, 2016) a mapu katastrálního území jednotlivých obcí z portálu ČÚZK prohlížečích služeb WMS z (Nahlížení do katastru nemovitostí, 2020). Pomocí programu ArcMap, kde jsem vytvořil nové vrstvy pro aktuální zastavěnou plochu a zastavěnou plochu v roce 1999–2004. U každé vrstvy byla spočítána plocha zastavěného území v ha. Demografický vývoj jsem zjišťoval z dat Českého statistického úřadu (Databáze demografický údaje za obce ČR, 2020)

a z historického lexikonu obcí České republiky 1869–2005 z portálu Českého statistického úřadu (Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. Díl, 2006). Vývoj počtu obyvatel jsem porovnával od roku 1991 do roku 2018.

## **4. Literární řešerše**

### **4. 1 Ochrana přírody a krajiny**

V České republice máme zákon č. 114/1992 S., o ochraně přírody a krajiny, který se týká ochrany a vytváření územních systémů ekologické stability, ochrany rostlin, volně žijících živočichů a ochrany dřevin rostoucí mimo les. Vytváří síť chráněných území a obnovuje poškozené části krajin (Sýkora, 2002).

### **4. 2 Krajina**

Krajinu můžeme definovat mnoha způsoby. Krajina jako věc historie, která se postupem let vyvíjí. Určitě má každý z nás zkušenost s vnímáním různých druhů či typů krajiny. V dnešní době je tlak na krajinu tak vysoký, že jedním ze stěžejních úkolů je její ochrana (Cílek & kol., 2004). Krajina se neustále mění, je to postupný a neustávající proces. Kde jsou různé jejich cíle, respektive složky historické či vývojové, které musíme chránit. V naší krajině byli velké změny v průběhu posledních 100 let. Velký úbytek lidí v krajině, nástup intenzivního hospodaření a snížení pestrosti krajiny. Hlavním faktorem, který ovlivňuje po tisíce let českou krajinu je člověk. Který jak pozitivně či negativně ovlivňuje krajinný ráz (Kolář, 2012).

### **4. 3 Krajinný ráz**

Pojem krajinný ráz je u nás legislativně zakotven až po roce 1989. Podle *zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny* je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, která je chráněna před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu.

Na krajinném rázu se podílí hlavně přírodní síly a záměrná lidská činnost. Podle intenzity těchto vlivů rozlišujeme tři krajinné systémy podle Löwa (Löw, 1999).

- Primární: přítomnost přírodních sil uplatňující bez vlivu člověka (přírodní podmínky)
- Sekundární: nejčastější systém vytvářený lidskou činností (výroba, bydlení)

- Terciární: vyjadřují lidské představy o vnímaném prostředí (duševní život, estetika)

K ochraně krajinného rázu je důležité dbát na soustředění estetických a přírodních hodnot. Kde jsou v těchto územích vyhlášovány přírodní parky. Na takovém území platí určitá omezení týkající se umístování nových staveb. Přírodní parky mají z velké části rozlohu několik desítek čtverečních kilometrů. Zahrnují se do nich zachovalé lesní komplexy nebo části údolí s několika vesnicemi, kde je možné omezit výstavbu, která by nenarušila krajinný ráz (Kolář, 2012).

#### **4. 4 Národní parky**

V dnešní době se na území České republiky nachází 4 národní parky, které pokrývají 1,5% rozlohy státu. Národní parky byly v České republice zřizovány tam, kde je vysoký výskyt přirozených biotopů a ekosystémů. I z důvodů působení člověka se dodnes tyto oblasti potýkají se značnými problémy a škodami v životním prostředí (Stejskal, 2006). Jejich ochranné podmínky se vyhláší zákonem. Státní správu v ochraně přírody a krajiny vykonávají jednotlivé správy národních parků, které mají právo vyhlášovat další skupinu chráněných území v jejím obvodu (Kos & Maršáková, 1997).

Přesná definice podle *Zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny* je, že národní parky jsou rozsáhlá území, jedinečná v národním či mezinárodním měřítku, jejichž značnou část zaujímají přirozené nebo lidskou činností málo ovlivněné ekosystémy, v nichž rostliny, živočichové a neživá příroda mají mimořádný vědecký a výchovný význam.

##### **4. 4. 1 Národní park Šumava**

V roce 1991 vznikl na území České republiky největší národní park Šumava o ploše 685 km<sup>2</sup>, který chrání nejcennější části Šumavy na jihozápadě ČR. Šumavské pohoří patří k největším lesním masivům celé střední Evropy. Národní park je z 80% lesnatý. Na tomto území je vysoký počet chráněných živočichů a rostlin. Šumavský národní park sousedí s Bavorským NP a společně vytváří jedno z nejcennějších území Evropy (Miko, Štursa, & kol., 2010). Ochrana přírody je dlouholetou tradicí na území šumavského národního parku. V porovnání s jinými národními parky střední Evropy má Národní park Šumava uspokojivou úroveň ekologické stability (Giuseppe, 1994).

#### 4. 4. 2 Zonace národního parku Šumava

Od roku 2020 platí na území Národního parku Šumava nová zonace, která se dělí na 4 zóny ochrany přírody:

- **Zóna přírodní:** Která zaujímá 27,7 % rozlohy NP Šumava. Patří mezi nejdivočejší zónu, která je ponechána přírodním procesům,
- **Zóna přírodně blízká:** Její rozloha je 24,5 % NP Šumavy. V této zóně nalezneme hlavně lesní ekosystémy, které mohou být v krátkém čase převedeny do režimu zóny přírodní. Nejdůležitější opatření v této oblasti je zamezit šíření lýkožrouta smrkového do okolních lesů,
- **Zóna soustředěné péče:** Zabírá největší plochu NP Šumavy 46,6 %. Ta to zóna zahrnuje lesní nebo zemědělské pozemky, kde se bude o přírodu pečovat. Hlavní cíl je zachovat jedinečnost, chráněných či ohrožených nebo evropských významných druhů a také evropsky významných biotopů.
- **Zóna a kulturní krajiny:** Nejmenší procentuální zastoupení rozlohy NP Šumava a to 1,2 %. V této zóně jsou zastavěná území a pozemky v územních plánech určené k zastavění. Patří mezi významné plochy, i když se jedná o nejmenší plochu (NPŠumava, 2019).

#### 4. 5 Chráněná krajinná oblast

Dle *Zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny* lze chráněnou krajinnou oblast vyhlásit, pokud jde o rozsáhlé území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení. Chráněné krajinné oblasti vynikají specificky utvořenou krajinou, velkým množstvím travních porostů a lesních ekosystémů. Tyto oblasti jsou bohaté i na zeleň, nebo historické památky dřívějšího osídlení. Hospodářské využívání těchto oblastí je odstupňováno zónami ochrany tak, aby se udržoval a zlepšoval jejich přírodní stav a byly zachovány a vytvářeny optimální ekologické funkce těchto území. CHKO a jejich poslání a bližší ochranné podmínky vyhláší vláda republiky nařízením. Zaujímají zhruba 14% celkové rozlohy státu. Doposud bylo vyhlášeno na 26 CHKO (Čihář & kol., 2002). Chráněné oblasti představují člověkem ovlivněnou a dlouhodobě obhospodařovanou kulturní krajinu se soustředěným výskytem cenného přírodního prostředí velmi rozmanitých

krajinných typů. Ve srovnání s národními parky je jejich cílem nejen aktivní péče o fragmenty přírodního prostředí, ale především rozvoj ekologicky vhodného a územně diferencovaného hospodářského využívání krajiny (Stejskal, 2006).

#### **4. 5. 1 Zóny chráněné krajinné oblasti**

Podobným způsobem jako národní park je také území chráněné krajinné oblasti dále členěno. Rozhodujícím kritériem pro členění je stupeň zachovalosti přírodního prostředí (Albrecht & kol., 2003)

Do vymezení zonace CHKO se promítl výsledek značného řešení vzniklého při projednávání návrhu zonace s dotčenými obcemi v dané oblasti a vlastníky pozemků. Značný problém je různorodý způsob vymezení zonací v chráněné krajinné oblasti. Částečný stav je dán jedinečností přírodních hodnot určité oblasti (Machar & Drobilová, 2012).

- Do I. zóny CHKO jsou zařazována společenstva prokazatelně přirozená (nenarušená). Jde převážně o biotopy trvale či dlouhodobě nevyužívané nebo společenstva vyžadující pouze citlivé a šetrné hospodaření. Součástí jsou dále kriticky ohrožené druhy rostlin a živočichů a všechna vyhlášená maloplošná zvláště chráněná území.
- Ve II. zóně se nachází společenstva, která jsou nositeli biologické rozmanitosti oblasti, tedy trvalé travní plochy s významnou druhovou diverzitou a původní historické krajiny.
- III. zóna je uvolněna pro hospodářské využití, jež nezpůsobí zhoršení dosavadního přírodního stavu.
- IV. zóna zahrnuje souvisle zastavěná území obcí a plochy zdevastované (Albrecht & kol., 2003).

#### **4. 5. 2 Chráněná krajinná oblast Šumava**

V roce 1963 byla vyhlášena ochrana této oblasti. Pro šumavskou oblast jsou typické zalesněné mohutné horské hřbety. S výskytem rašelinišť převážně s původní vegetací. Je zde typická vysoká druhová pestrost rostlinných společenstev s mnoha ohroženými druhy. K ochraně zvláště významných stanovišť zde bylo vyhlášeno 65 maloplošných chráněných území. K nejznámější přírodní rezervaci patří Boubínský prales. V roce 1990 byla Šumava zařazena do sítě biosférických rezervací UNESCO (Miko, Štursa, & kol., 2010).



#### **4. 6 Správa NP a CHKO Šumava**

Správa NP a CHKO Šumava je významný aktér regionálního rozvoje této oblasti. Správa kromě výkonů státní správy plní i úlohy v organizacích ochrany přírody. Zákon svěřil správám velkoplošných chráněných území široké pravomoci – vyhlášení přírodních památek a památných stromů a povolování výjimek z ochrany silně a kriticky ohrožených druhů rostlin a živočichů. Správa koordinuje mnoho výzkumných programů a projektů. Kde na území probíhají výzkumné úkoly na předních vědeckých pracovištích (Moucha, 2006).

**Výpis hlavních úkolů Správy NP a CHKO podle Vrbové (Vrbová, 1993):**

- vydávají vyhlášky o návštěvním řádu a poplatcích,
- schvalují lesní hospodářské plány pro lesy na území NP,
- zřizují radu NP, jmenují část jejich členů a zajišťují její činnost,
- vydávají opatření směřující k ohrožení rostlinných a živočišných druhů, a zvláště chráněných částí přírody,
- udělují souhlas k činnostem a výzkumu v NP a CHKO,
- udělují pokuty za přestupky za protiprávní jednání na území NP a CHKO,
- poskytují finanční příspěvky ke zlepšení přírodního prostředí,
- hodnotí a vymezují regionální systém ekologické stability.

#### **4. 7 Natura 2000**

Je soustava lokalit chránící nejvíce ohrožené druhy rostlin, živočichů a přírodní stanoviště na území Evropské unie. Jsou vybírány s ohledem na výskyt evropsky významných druhů a stanovišť a představují je ptačí oblasti (PO) a evropsky významné lokality (EVL) (Kolář, 2012).

Cílem soustavy je zachovat biologickou rozmanitost prostřednictvím ochrany ohrožených druhů živočichů, rostlin a přírodních stanovišť, které nejvíce ohrožuje naše lidská činnost a patří k tomu nejvýznamnějšímu, co zůstalo zachováno v Evropě (Pokorný & Roth, 2002).

Natura 2000 zahrnuje v České republice nejhodnotnější oblasti bez ohledu na současné hospodářské využití, sociální a jiné zájmy bez ohledu na to, kdo je vlastníkem území. Lokality soustavy mohou být státní i soukromé. Zařazení lokalit do soustavy Natura 2000 nemusí znamenat zabránění či pozastavení ekonomických aktivit. V mnoha případech dochází k jejímu zhodnocení. Zkušenosti EU ukazují, že

území soustavy Natura 2000 se stává atraktivní pro své návštěvníky díky svým přírodním hodnotám (Cílek & kol., 2004).

#### **4. 7. 1 Ptačí oblasti**

Jsou vyhlášovány za účelem ochrany zájmových druhů ptáků. Předmětem ochrany PO jsou například orel Mořský nebo čáp Černý. Ochrana ptačích oblastí je v ČR zajišťována buď smluvně, nebo formou tzv. základní ochrany. Mezi jednu z největších PO v Čechách patří Šumava (Kolář, 2012).

V ČR bylo navrženo 41 ptačích oblastí, které byly vybírány po dobu tří let. Odbornou přípravu pro navrhnutí ptačích oblastí dělala Česká společnost ornitologická za spolupráce s Agenturou ochrany přírody a krajiny (Jan Hora, 2002).

#### **4. 7. 2 Evropské významné lokality**

V evropsky významných lokalitách jsou zakázány pouze ty činnosti, které by na ně měly negativní vliv. Všechny projekty, které by mohly mít zásadní význam pro tato chráněná území, podléhají samotnému posuzování vlivů z hlediska zachování předmětu ochrany (Kyselka, 2014).

Zákonná ochrana na EVL je v ČR realizována trojím možným způsobem. Zajištění smluvní ochrany mezi orgánem a vlastníkem uzavřená smlouva, kde jsou specifikovány podmínky ochrany a péče. Další možnost je vyhlášení území EVL za zvláště chráněné území. Poslední možností je základní ochrana, že nesmí dojít na území EVL k závažnému poškození (Kolář, 2012).

### **4. 8 Historie osídlení Šumavy**

Začátky trvalejšího osídlování oblasti člověkem dlouho odrazovaly nepříznivé přírodní a klimatické podmínky. O souvislém osídlení Šumavy, můžeme hovořit v 7. a 8. století s příchodem Slovanů, kteří se usadili kolem řeky Vltavy. Mezitím zemědělské osídlení k potížím s kolonizací lesní půdy postupovalo pomalu, pronikali do centra Šumavy hledači zlata. Proto obchodní cesty při osídlování krajiny začaly v 11. století hrát důležitou roli. Proto se také v této oblasti jedná o známou obchodní stezku – Zlatá stezka (Vondruška, 2004). Hlavní sídelní struktura na Šumavě je tvořena zejména stavbami vzniklými při kolonizaci území ve 13. a 14. století, dále rozptýlenými usedlostmi vzniklými v pozdější době v souvislosti se sklářskou výrobou nebo zemědělským hospodařením na původně královských pozemcích (Miko, Štursa, & kol., 2010).

Na počátku 17. století přinesla nová kolonizace trvalejší osídlení i ve vyšších polohách. Ale období třicetileté války znamenalo pro Šumavu velký hospodářský úpadek. Klesl obchod, výroba, města a vesnice byla zničena. Jako v první polovině 20. století docházelo k osidlování pohraničních kolonistů, tak i v této době negativně ovlivnili národnostní vývoj Šumavy. Velký nárůst osídlení v 18. století šumavské oblasti souvisel s těžbou dřeva, která představovala významný zdroj příjmů. Osidlování Šumavy byla na přelomu 18. a 19. století prakticky dokončeno. Přesto docházelo k odlivu obyvatel. Hlavním důvodem bylo zaostávání zemědělské výroby. Důležitý fakt ale je, že význam kraje výrazně klesl po třicetileté válce. Období druhé světové války a po konci války přineslo další vylidnění, změnu charakteru sídel, zničení osad i památek. Negativně se také vývoj osídlení odrazil na charakteru oblasti tzv. vojenského a hraničního prostoru, trvajícím až do konce 90. let minulého století (Vondruška, 2004).

V důsledku poválečného odsunu obyvatelstva, politické situace a přirozené migrace vesnického obyvatelstva do měst došlo i k zániku mnoha vesnic. Jedna z posledních etap vývoje Šumavské krajiny nastala po roce 1989, kdy bylo zrušeno hraniční pásmo a vojenský výcvikový prostor. Téhož roku došlo k vyhlášení Národního parku Šumavy. Na rozsáhlém území docházelo ke změně tvorby krajiny. Jak na lesních pozemcích, tak i bezlesích pozemcích. Začali se uplatňovat šetrné způsoby na zemědělské hospodaření. Části území byli ponechány samovolným přírodním procesům. Pozvolna začala s turistikou souviset i zájem o novou výstavbu (Miko, Štursa, & kol., 2010).

#### **4.9 Územní plánování**

Územní plánování je vymezen platným stavebním zákonem č. 183/2006 *zákon o územním plánování a stavebním řádu*. Tento obor posuzuje současný stav katastrálního území měst, obcí či vesnic. Územní plánování navrhuje využití vymezených ploch a pozemků, jejich uspořádání a vzájemné vazby. Také zajišťuje rozvíjení aktivit fyzických a právnických osob a chrání veřejné zájmy. Zamezuje negativním vlivům z činností lidí na půdu, ovzduší, vodu a krajinu. Územní plánování obsahuje mnoho činností, některé z nich jsou: průzkum daného území, stanovení limitů využitelného území, návrh a regulaci funkčního a prostorového území, vymezení chráněných území, návrh pořadí výstavby (etapizace). Základními nástroji územního plánování jsou územně plánovací podklady, územní plánovací

dokumentace a územní rozhodnutí. Územní plán stanovuje celkovou koncepci uspořádání území. Zabývá se optimální skladbou funkcí v daném území (Sýkora, 2002).

#### **4. 9. 1 Plánování obcí**

Pod plánováním obcí a vesnic si můžeme představit řadu charakteristik živého organismu, který vzniká, neustále roste, stagnuje, zaniká, nebo se regeneruje. Nejsou to jen stavby, ale také neustávající procesy a činnosti, jimiž jsou hlavní aktéři lidé. Obce či vesnice mají dlouhou historii vývoje, kdy se postupně vyvíjeli. Proto se plánování obcí koncem 20. století snaží vycházet ze širšího prostorového a časového kontextu (Maier, 1997).

#### **4. 9. 2 Územní plánování v NP a CHKO**

*Zákon č. 114/1992 o ochraně přírody a krajiny* kategorizuje zvláště chráněná území, které mají různé stupně ochrany. V Národním parku je výstavba možná na území současných sídel, nebo na místě základů bývalých staveb. Rozšířit hranici sídla mohou obce jen po posouzení důsledků na okolí, posuzuje Správa NP. Nová hranice nesmí zasáhnout do ochranného pásma lesa, vody a cenné zemědělské plochy. Chráněná krajinná oblast je zpravidla rozdělena na 4. zóny. V první zóně je zakázáno měnit současné využití území a skladbu kultur. Třetí zónu tvoří zemědělské půdní fondy a ostatní lesy. Ve čtvrté zóně nejvíce tvoří území sídel, kde je povolena výstavba budov pouze v hranicích určených územním plánem. Rozšíření hranic je možné jen za souhlasu. Správy CHKO a jen do míst třetí zóny, pokud se nejedná o cennou půdu, ochranného pásma lesa nebo vodních ploch. Pro novostavby v NP a CHKO územní plán stanovuje přesná pravidla, týkající se objemu, tvaru budov, materiálů a barev obvodového pláště a způsob začlenění do území (Sýkora, 2002).

## **5. Výsledky**

### **5. 1 Urbanistický manuál pro výstavbu NP a CHKO Šumava**

V posledních letech začal být tlak na výstavbu v tomto atraktivním území čím dál tím větší. Bylo potřeba analyzovat hodnoty území, aby vznikl podklad pro společnou ochranu území jak pro návštěvníky, úředníky a obyvatele. Správa NP a CHKO vytvořila dokument o zastavování a regulaci v krajině (Dohnal, a další, 2011).

Největší změnou sídel v řešeném území prošla v průběhu let půdorysná struktura. Část z nich zcela zanikla, větší část se dochovala až do současnosti. Důležité je, aby se zachoval výjimečný stav dochovaných enkláv (část území). Pro NP Šumavu mají výjimečný význam, pro obnovení struktury historického jádra a nevhodného umístování nové zástavby (Dohnal, a další, 2011).

V řešeném území jsou skoro všechny základní půdorysné typy venkovských sídel, které lze najít na celém území České republiky, záleží ohledně na regionální specifikaci. Ve velkoplošných chráněných území Šumava jsou vymezena doporučená pravidla pro vytváření půdorysného typu sídla a zachování urbanistické hodnoty sídla. Zástavba nesmí být v rozporu s přírodními hodnotami v území. Novou výstavbu lze realizovat na zaniklých parcelách, nebo na půdoryse původních budov. Nesmí být narušená historický půdorysná forma sídla. U nové zástavby je nutné zachovat, případně podpořit výsadbu vysoké zeleně. Je zakázáno navrhovat plošnou obytnou výstavbu ve volné krajině (Dohnal, a další, 2011).

V NP a CHKO Šumava platí požadavky na umístování staveb na pozemky. Prioritou je udržení specifické půdorysné struktury v těchto chráněných území. Urbanizované enklávy nabízejí v řešeném území ohraničené možnosti nové výstavby. Novou výstavbu lze realizovat na pozemcích, na kterých existovala historická zástavba. Je nutné umístit novou stavbu na půdorys zaniklého objektu. Dalším principem je výstavbu doplnit do související zástavby, aby doplňovala historicky přirozenou strukturu. Ve všech sídlech je nevhodné navrhovat zástavbu, které negativně ovlivní charakter historické půdorysné struktury a umístit budovy do hloubky parcel. Na pozemcích je doporučeno vybudovat ostatní stavby na pozemku, které plní urbanisticky všechny funkce k hlavnímu objektu. Tyto stavby je nezbytné situovat bezprostředně v blízkosti hlavního objektu. Mezi další ostatní stavby patří drobné vodní plochy, drobný dřevník a přístřešek. Ostatní stavby je nevhodné umístit ve veřejných prostorech. Výstavba klasického bazénu nesmí být v centrální pozici sídla. Dále parkování na pozemku a drobné vodní plochy nemohou narušit urbanistický a historický obraz pozemku. Při umístování nových staveb na pozemek je nutné respektovat terénní podmínky a přizpůsobit stavbu, aby působila na okolí co nejméně nápadně. Nové objekty na tyto pozemky je důležité situovat na níže položenou stranu komunikace. Ohraničení pozemku by mělo citlivě propojovat stavbu a příslušný pozemek s navazující krajinou. Proto je důležité směrem do veřejného prostoru

nechat pozemek zcela bez oplocení, nebo umístit plaňkovou konstrukci bez podezdívky. U nové výstavby je žádoucí minimalizovat množství zpevněných ploch na pozemku. Například používat mlatové plochy (Dohnal, a další, 2011).

Při výstavbě nových budov je důležité dbát na obnovu zahrad. Proto je doporučeno volit výsadbu domácích druhů listnatých dřevin a funkčně členit zahradu na užitkovou a pobytovou. Nevhodná výsadba je exotických dřevin (jehličnany). Důležitou roli při zakládání sídel jsou komunikace. Prostory místních komunikací jsou důležitými veřejnými prostory. V takovém případě nám komunikace v obcích vtiskuje jedinečnost území a prožitek okolního prostředí. Důležité je úpravu stávajících komunikací brát s ohledem na venkovský charakter obcí a ponechat existujícímu profilu. Budování nových komunikací je obecně nežádoucí, pokud se na novou komunikaci přistoupí tak zcela výjimečně. Veřejné parkování je jedním z problémů, který se dotýká obcí. Tyto lokality jsou turisticky navštěvovány, proto je důležité členit parkovací plochy na malé skupiny parkovacích míst u existujících komunikací a volit tvořit mlatový povrch. U velkokapacitních parkovišť volit variantu výstavby v zeleni v okrajových lesních porostů. Zeleň všude v České republice hraje důležitý prvek v intravilánu i extravilánu sídel. Proto by se v chráněných oblastech na takový prvek měla dbát ještě větší pozornost. Sídla jsou na tomto území až na výjimky venkovská, veřejná umělá zeleň se zde prakticky neobjevovala. Doporučená výsadba zeleně ve veřejném prostoru je s ohledem na aktuální prostorové podmínky. Kdy lze dřeviny vysazovat jednotlivě či v menších skupinách, kde se to ve veřejném prostoru hodí. Jsou to výhradně dřeviny, které jsou v daném území domovem. (Dohnal, a další, 2011).

V Národním parku Šumava a chráněné krajinné oblasti Šumava jsou architektonické zásady pro stavební záměry, které určují míru přísnosti architektonických zásad. Obecně nevylučují realizaci ojedinělých objektů s výjimečným překročením těchto zásad. Předpoklad zásad je dbát na úctu ke krajině a historickému jádru sídel (Dohnal, a další, 2011).

## 5.2 Seznam vybraných obcí

Vybrané obce se nachází ve třech oblastech, jak znázorňuje tabulka č.1. V každé oblasti bylo vybráno 10 obcí. Výběr závisel na poloze obce a počtu obyvatel.

Obce v NP Šumava	Obce v CHKO Šumava	Obce mimo území NP a CHKO Šumava
Borová Lada	Buk	Bohumilice
Horská Kvilda	Čachrov	Hlavňovice
Kvilda	Hamry	Chroboly
Modrava	Horní Vltavice	Chudenín
Nová Pec	Hůrka	Ktiš
Prášily	Kubova Huť	Lažiště
Srní	Lenora	Petrovice u Sušice
Stožec	Masáková Lhota	Polná na Šumavě
Strážný	Nové Hutě	Svatá Máří
Želnavá	Zelená Lhota	Světlík

Tabulka č. 1: Seznam vybraných obcí



Obrázek č. 1: Přehledová mapa vybraných obcí v NP Šumava, CHKO Šumava a obce mimo NP a CHKO Šumava (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)

## 5. 3 Zkoumané obce Národním parku Šumava

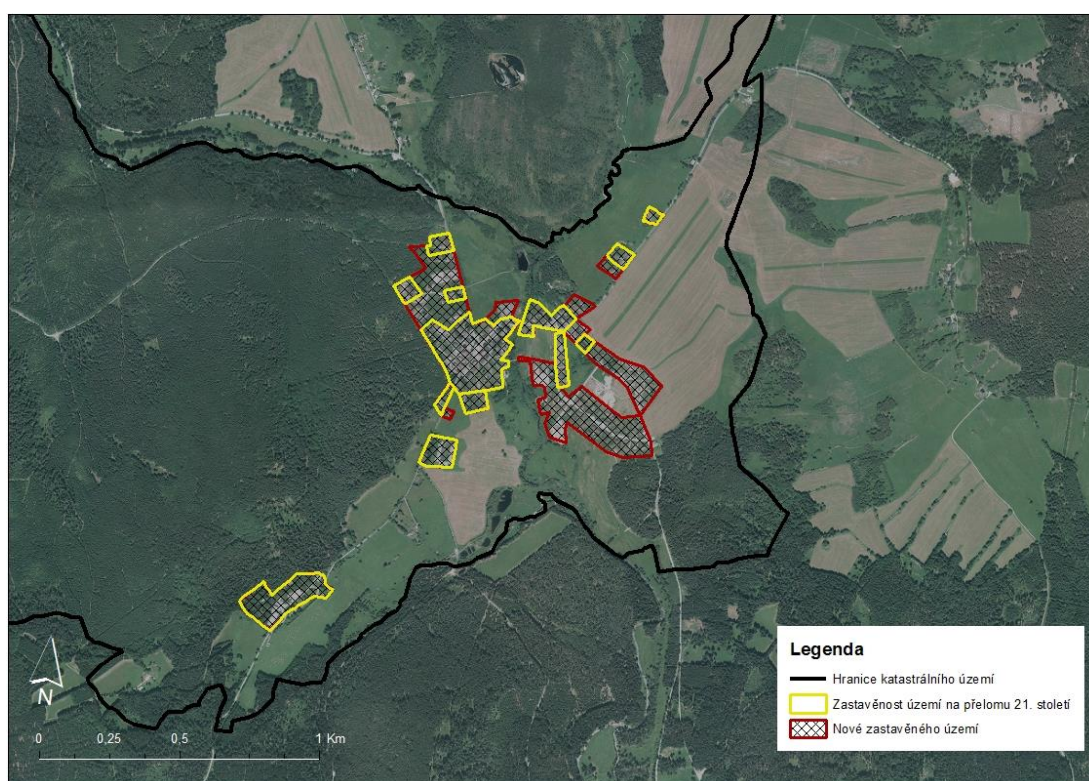
### 5. 3. 1 Borová Lada

Borová Lada leží v jihozápadních Čechách v nadmořské výšce 900 m.

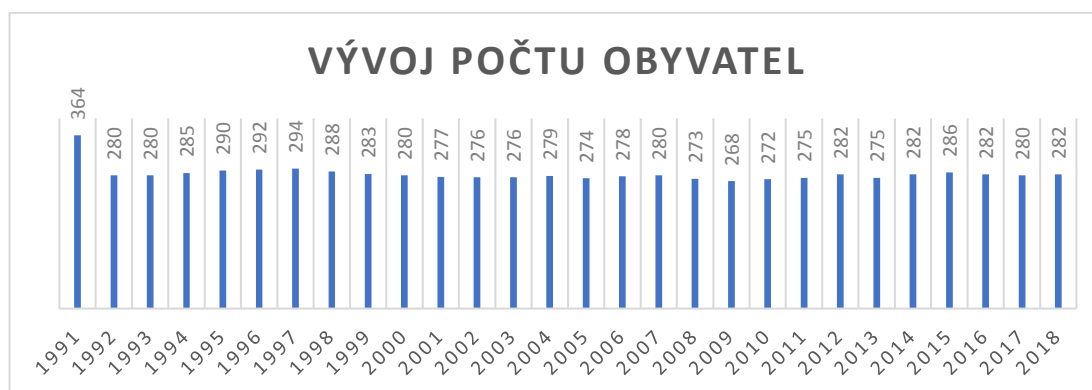
V podmínkách obce pro zachování krajinného rázu se soustřeďují na zamezení



plošného zastavování krajiny. Snaží se zachovat soustředěný charakter zástavby. Z toho pramení nezastavovat individuální objekty do volné krajiny a doplňovat veřejné prostory dřevinnou vegetací. Územní plán počítá s rozvojem bydlení v rodinných domech a občanského vybavení, které je především rekonstruovat. Vysoké přírodní hodnoty v obci jsou podnětem pro zvýšení turistického ruchu a s tím souvisí lepší vybavenost služeb. Mezi body dopravní infrastruktury je navržena úprava komunikace, která prochází sídlem Borová Lada. Vybavenost veřejné infrastruktury je v obci vyhovující, na kanalizaci je napojena téměř celá obec. Vhodné je i zásobování vodou (Územní plán obce Borová Lada v platném znění, 2016).



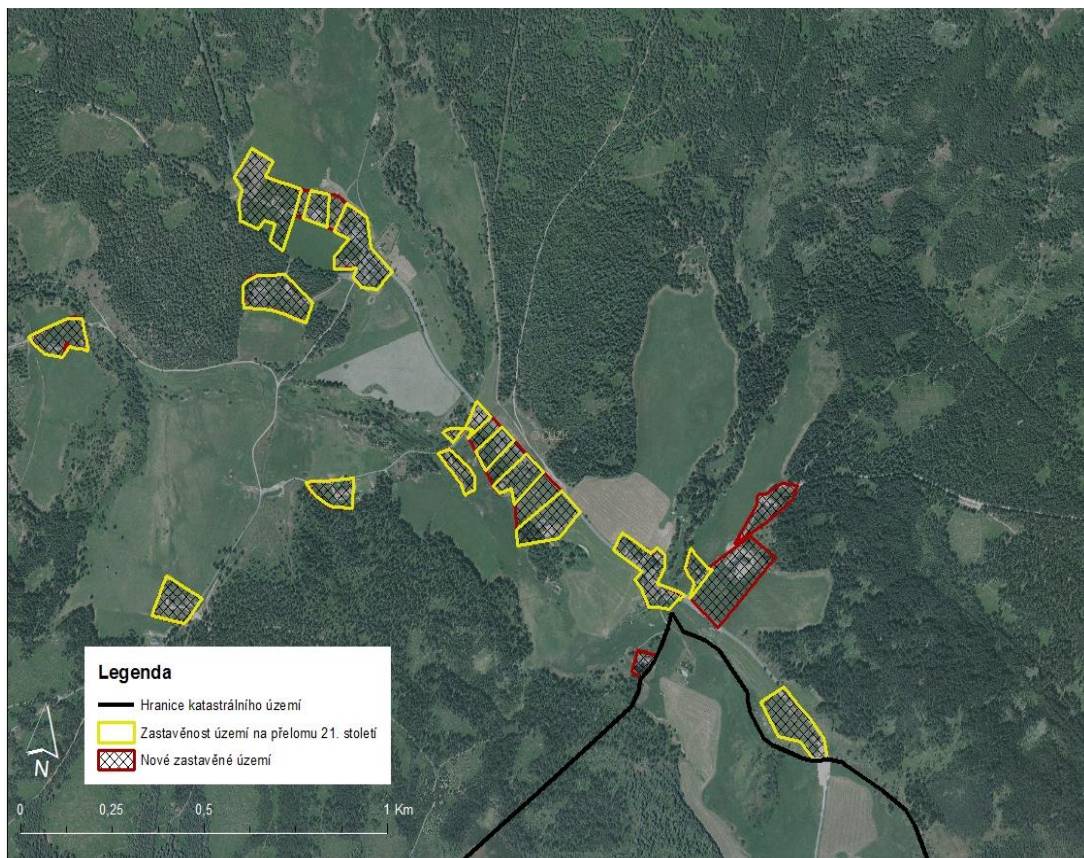
Obrázek č. 2: Rozvoj zastavěné plochy v obci Borová Lada (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)



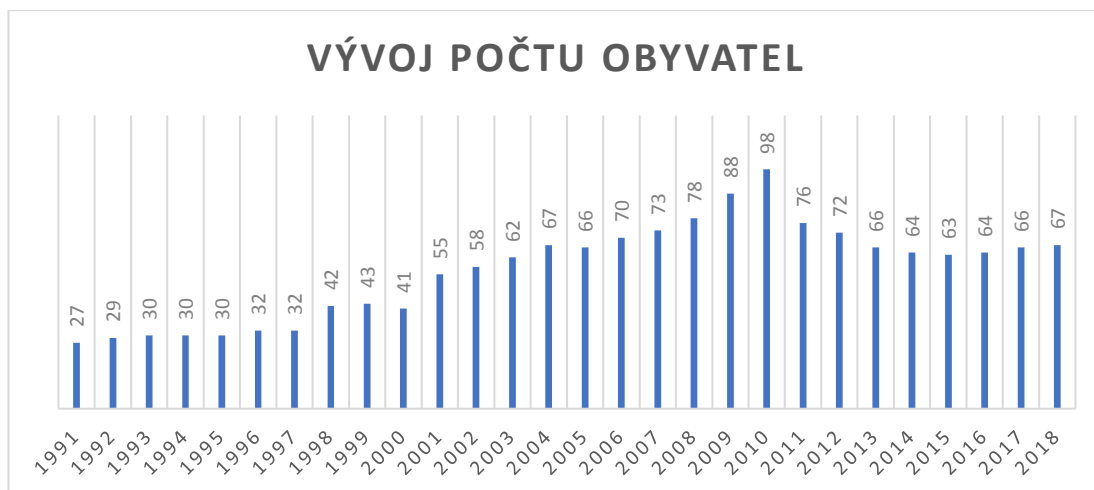
Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel v obci Borová Lada (zdroj: Český statistický úřad)

### 5. 3. 2 Horská Kvilda

Obec Horská Kvilda se nachází v Plzeňském kraji uprostřed NP Šumava. Dopravně je obec napojena východně směrem na Kvildu a Vimperk. Koncepce rozvoje území je zachovat jedinečný fenomén obce Horská Kvilda s typickou roztroušenou zástavbou. Mezi další body patří zamezit výstavbu nad rámec zastavěného území a zastavitelného území vymezeného již předchozím územním plánem. Obec zachovává současnou základní komunikační kostru území, doplňuje ji o novou točnu pro autobus. Hromadná doprava je v obci zajištěna. K odkanalizování území slouží splaškové odpadní vody a čisté dešťové vody. V obci není vybudován vodovod pro veřejnou potřebu, obyvatelé jsou zásobeni pitnou vodou z domovních studní (Územní plán obce Horská Kvilda v platném znění, 2013).



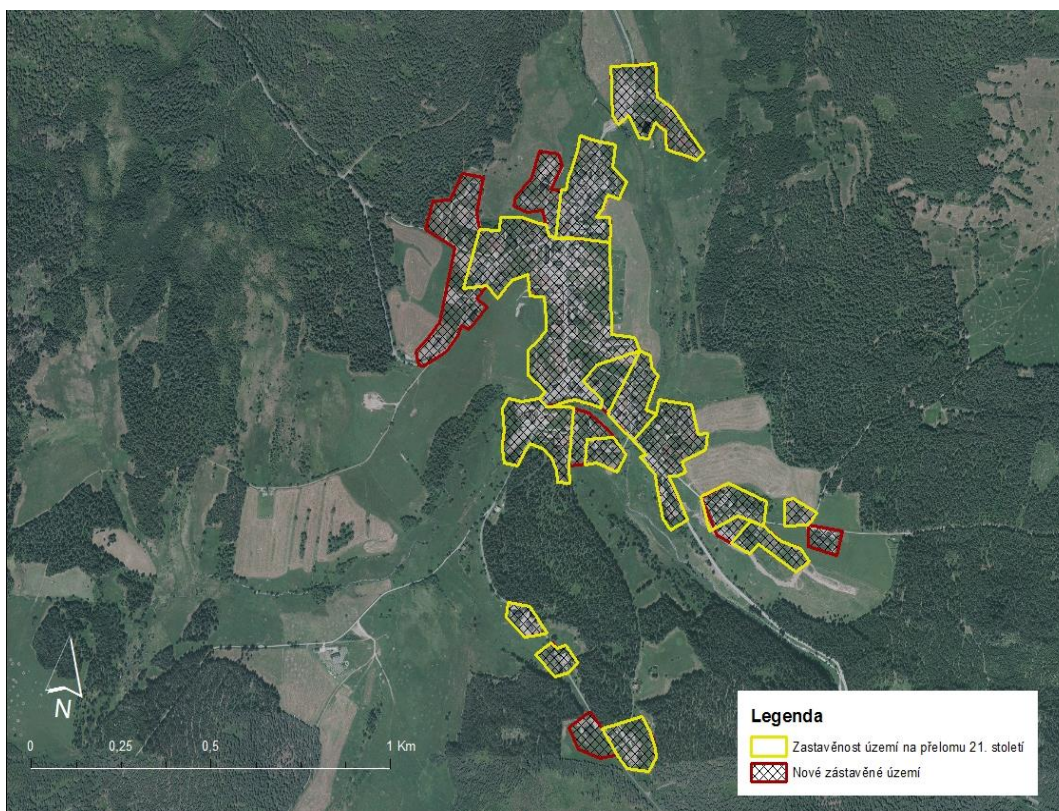
Obrázek č. 3: Rozvoj zastavěné plochy v obci Horská Kvilda (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)



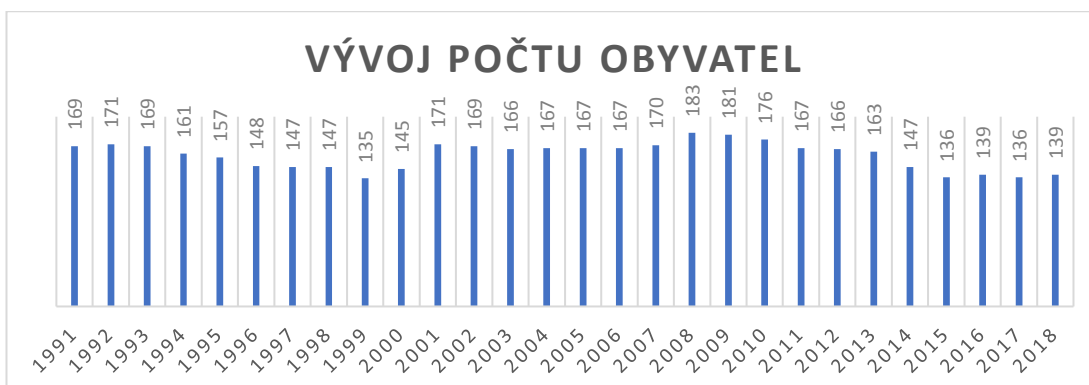
Graf č. 2: Vývoj počtu obyvatel v obci Horská Kvilda (zdroj: Český statistický úřad)

### 5. 3. 3 Kvilda

Obec patří mezi středisko cestovního ruchu středního významu. Sídlo se nalézá uvnitř Národního parku Šumava. Cílem územního plánu je posílení rekreační a sídelní funkce a tvořit harmonicky krajinný celek s atributy, který patří do Národního parku. Koncepce vychází z tvorby typických horských vesnic Šumavy. Volné řazení chalup podél komunikací s většími rozestupy chce zamezit chybám z minulosti díky regulacím jednotlivým objektů. Obec je cílovou stanicí autobusové hromadné dopravy. Likvidace odpadních vod je v obci vyhovující. ČOV v současné době při provozu je zatížena maximálně z 50 %. Kvilda je napojena na veřejný vodovod, ze stávajících vodojemů z kopců okolo obce (Územní plán obce Kvilda v platném znění, 2020).



Obrázek č. 4: Rozvoj zastavěné plochy v obci Kvilda (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)

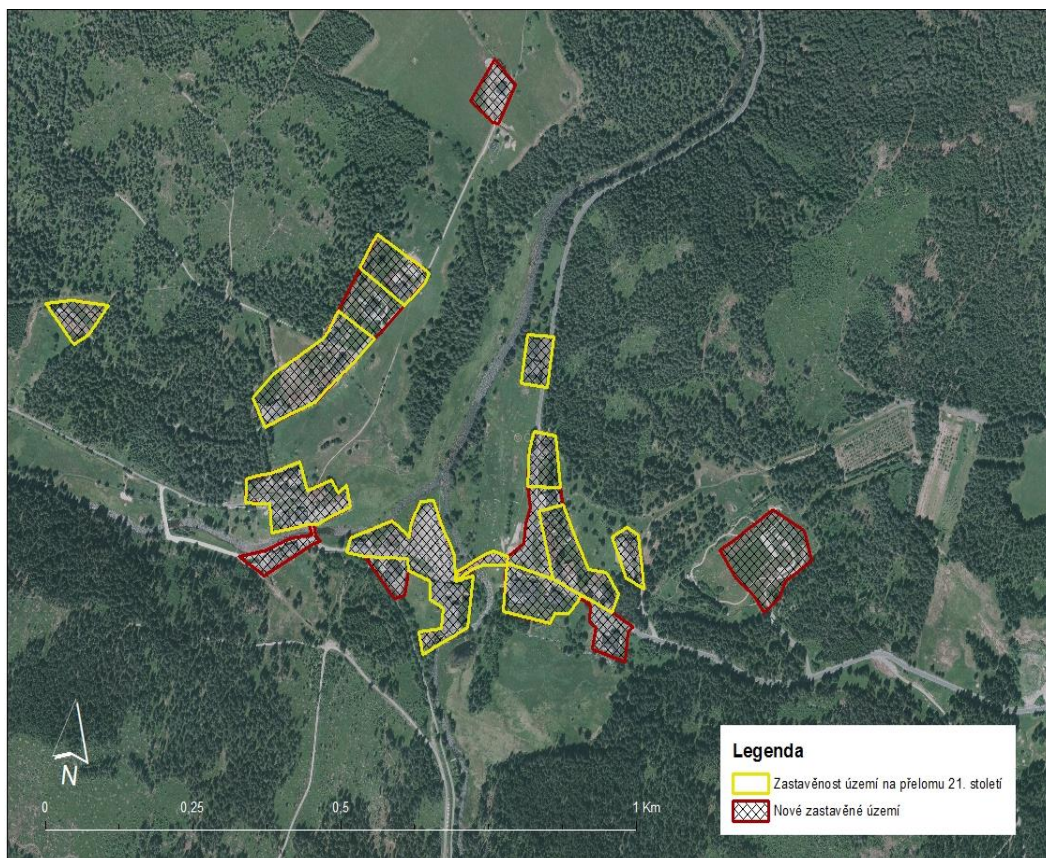


Graf č. 3: Vývoj počtu obyvatel v obci Kvilda (zdroj: Český statistický úřad)

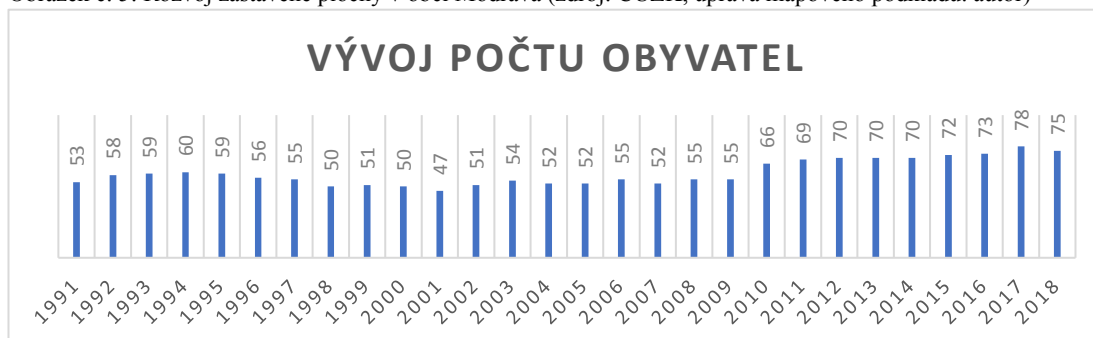
### 5. 3. 4 Modrava

Obec se nachází v centrální části Národního parku Šumava. Velká část je součástí biosférické rezervace přírodní akumulace vod včetně mokřadů ochraňovaných Ramsarskou smlouvou. Jedním z cílů obce je zastavení úbytku obyvatel, proto je důležité vytvořit podmínky pro novou výstavbu, přestavbu i obnovu sídla v odpovídající kvalitě. Proto jsou řešeny opravy stávajících ploch současného zastavěného území. Důležitou roli hraje zde blízkost státní hranice s Německem, která je přínosem pro obce v oblasti rozvoje služeb a cestovního ruchu spojeného s turistikou. Modrava se v současné době zásobena pitnou vodou jak z veřejného, tak

soukromého vodovodu. Čištění odpadních vod je řešeno centrální ČOV. Kanalizace je oddílná splašková (Územní plán obce Modrava v platném znění, 2017).



Obrázek č. 5: Rozvoj zastavěné plochy v obci Modrava (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)

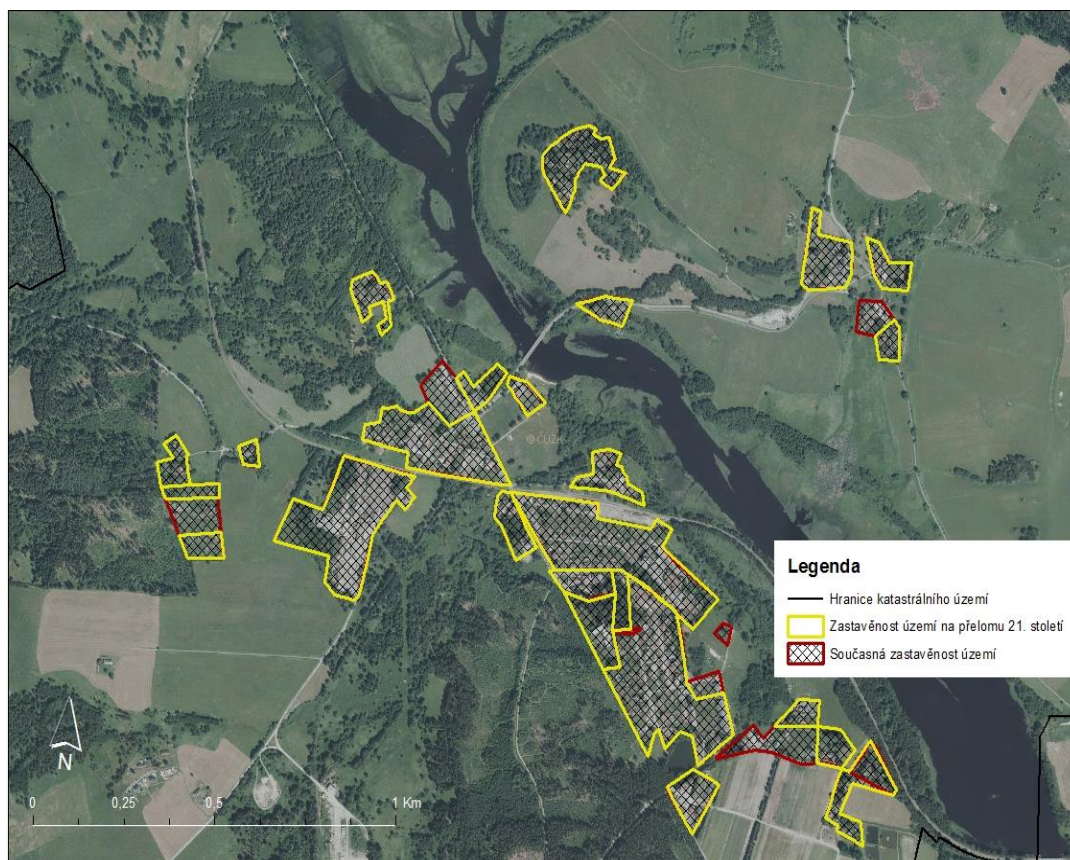


Graf č. 4: Vývoj počtu obyvatel v obci Modrava (zdroj: Český statistický úřad)

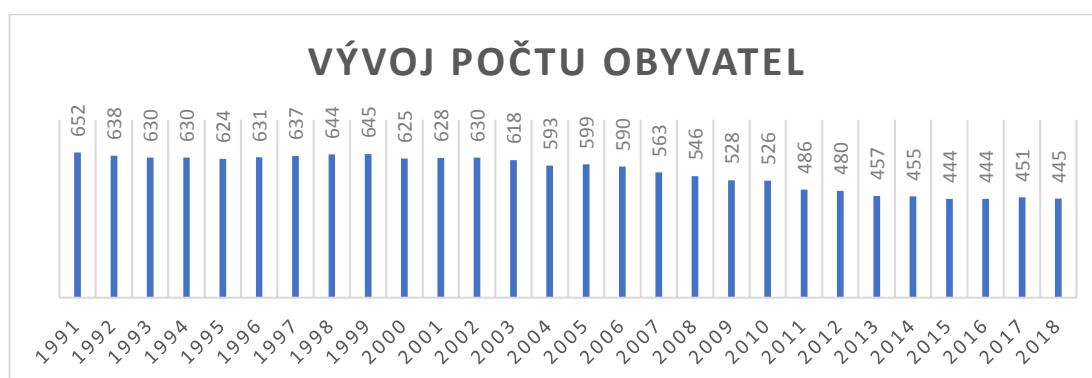
### 5. 3. 5 Nová Pec

Celé území je součástí chráněných území – Národní park Šumava a Chráněná krajinná oblast Šumava. Přehradní nádrž Lipno a krásná příroda z obce vytváří atraktivní oblast. Koncepce v obci počítá s posílením zázemí cestovního ruchu, který by přilákal trvale žijící obyvatele. Proto jsou zde navrhovány pozemky pro občanskou vybavenost a bydlení v rodinných domech. Veškeré plochy musí být situovány na současnou návaznost území, aby byla chráněna volná krajina. Řešeným územím prochází silnice III. třídy, která vytvářejí dopravní kostru. Hromadnou

dopravu zde zajišťuje autobusy ČSAD a železnice. Na celou obec je napojen veřejný vodovod. Nová Pec má vybudovanou odpadní kanalizační síť (Územní plán obce Nová Pec v platném znění, 2013).



Obrázek č. 6: Rozvoj zastavěné plochy v obci Nová Pec (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)

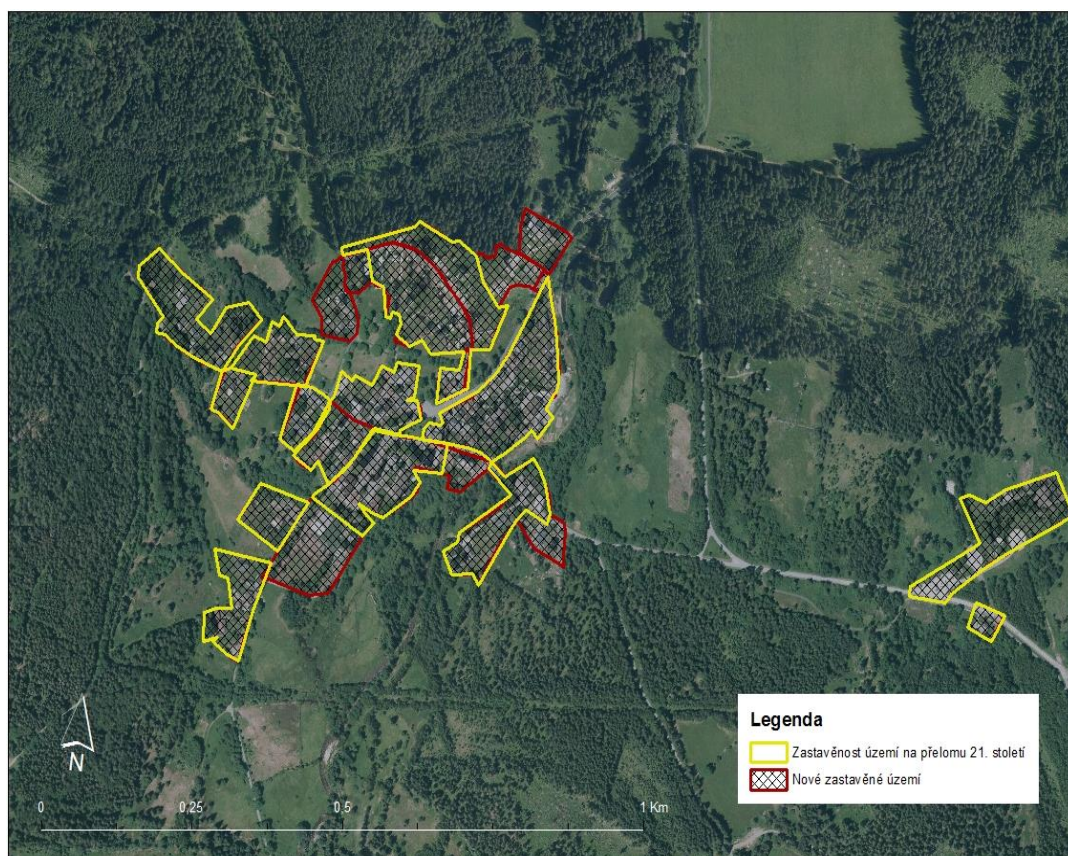


Graf č. 5: Vývoj počtu obyvatel v obci Nová Pec (zdroj: Český statistický úřad)

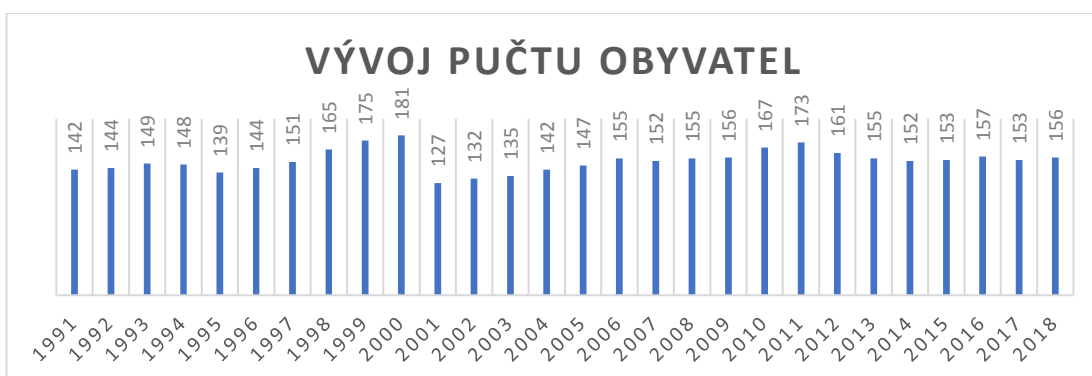
### 5. 3. 6 Prášily

Prášily jsou horskou obcí v NP Šumava. Koncepce v sídle zamezuje negativní projevení novodobější výstavby, která se v obci za posledních let rozmohla. Hlavní páteří zůstává komunikace III. třídy směrem na Železnou Rudu. Zásobování pitnou vodou a sběru čištění odpadních vod je sídlo zabezpečeno k současným

potřebám dobře. Hromadnou dopravu zajišťují v obci autobusy (Územní plán obce Prášily v platném znění, 2006).



Obrázek č. 7: Rozvoj zastavěné plochy v obci Prášily (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)

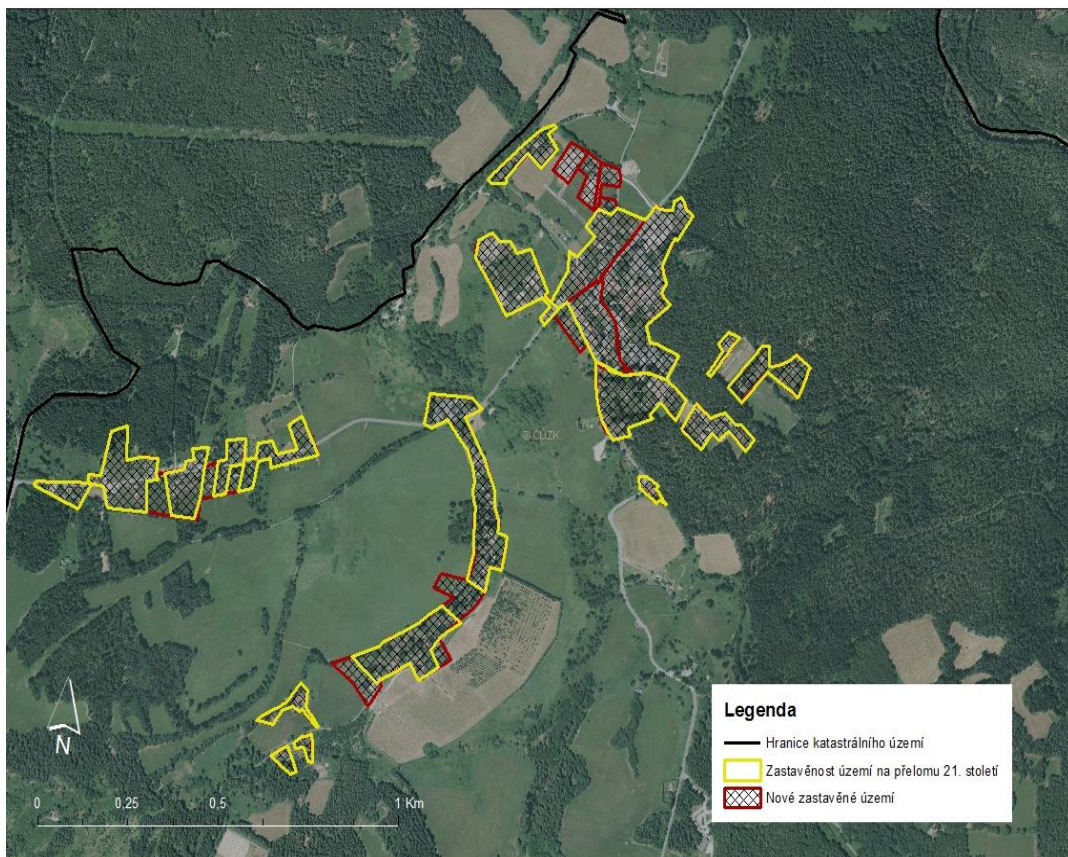


Graf č. 6: Vývoj počtu obyvatel v obci Prášily (zdroj: Český statistický úřad)

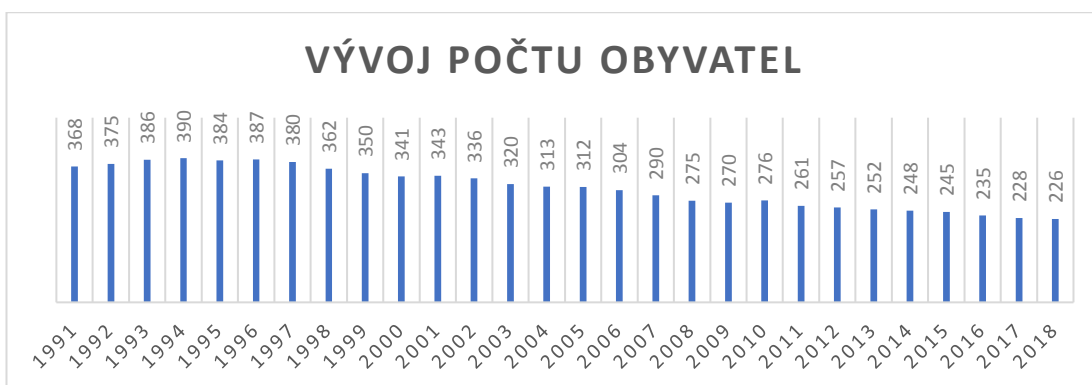
### 5. 3. 7 Srní

Obec se nachází v okrese Klatovy v nadmořské výšce 845 m. n. m. Koncepce vymezuje nové obytné a smíšené plochy včetně infrastruktury tak, aby nebyly narušeny přírodní a krajinné hodnoty obce. Návrh rozvoje navazuje na historické uspořádání obce. Hlavní priorita je vytvoření základny pro wellness a léčebné aktivity. Základní dopravní silniční struktura zůstává zachována z přístupové

komunikace II. třídy. Obec má veřejný vodovod pro zásobování obyvatel pitnou vodou, který bude doplněn v rozvojových plochách. Odpadní vody jsou odváděny splaškovou kanalizací (Územní plán obce Srní v platném znění, 2020).



Obrázek č. 8: Rozvoj zastavěné plochy v obci Srní (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)



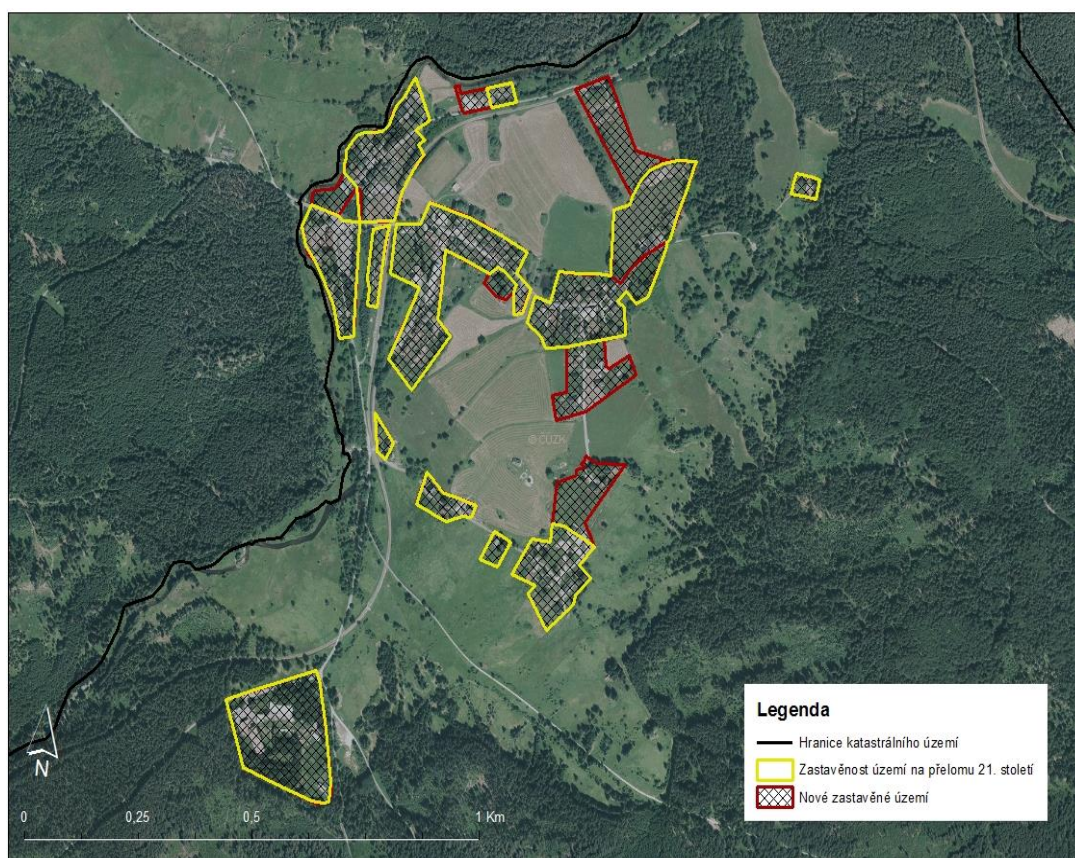
Graf č. 7: Vývoj počtu obyvatel v obci Srní (zdroj: Český statistický úřad)

### 5. 3. 8 Stožec

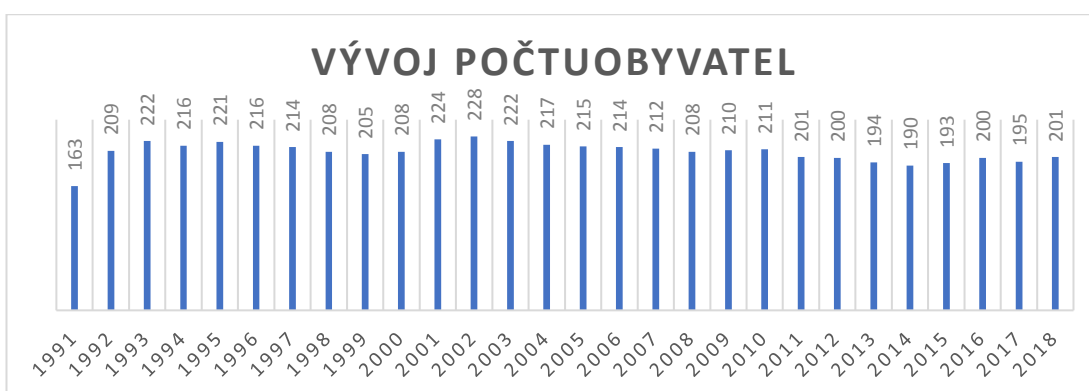
Obec se nachází v jižní části okresu Prachatice. Základní princip urbanistické koncepce je prostorové uspořádání nové zástavby, aby se zachovala celistvost a kompaktnost sídelního útvaru. Obec má dobrou možnost využívat rekreační aktivity obyvatel. Proto je snaha posílit zázemí pro cestovní ruch při navrhování občanské vybavenosti, ale kde je maximální ochrana volné krajiny. Zájmovým územím



prochází silnice III. třídy. Hromadná doprava je zde zajištěna autobusem. Obec má vyhovující zásobování pitnou vodou a odkanalizování a čištění odpadních vod (Územní plán obce Stožec v platném znění, 2013).



Obrázek č. 9: Rozvoj zastavěné plochy v obci Stožec (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)

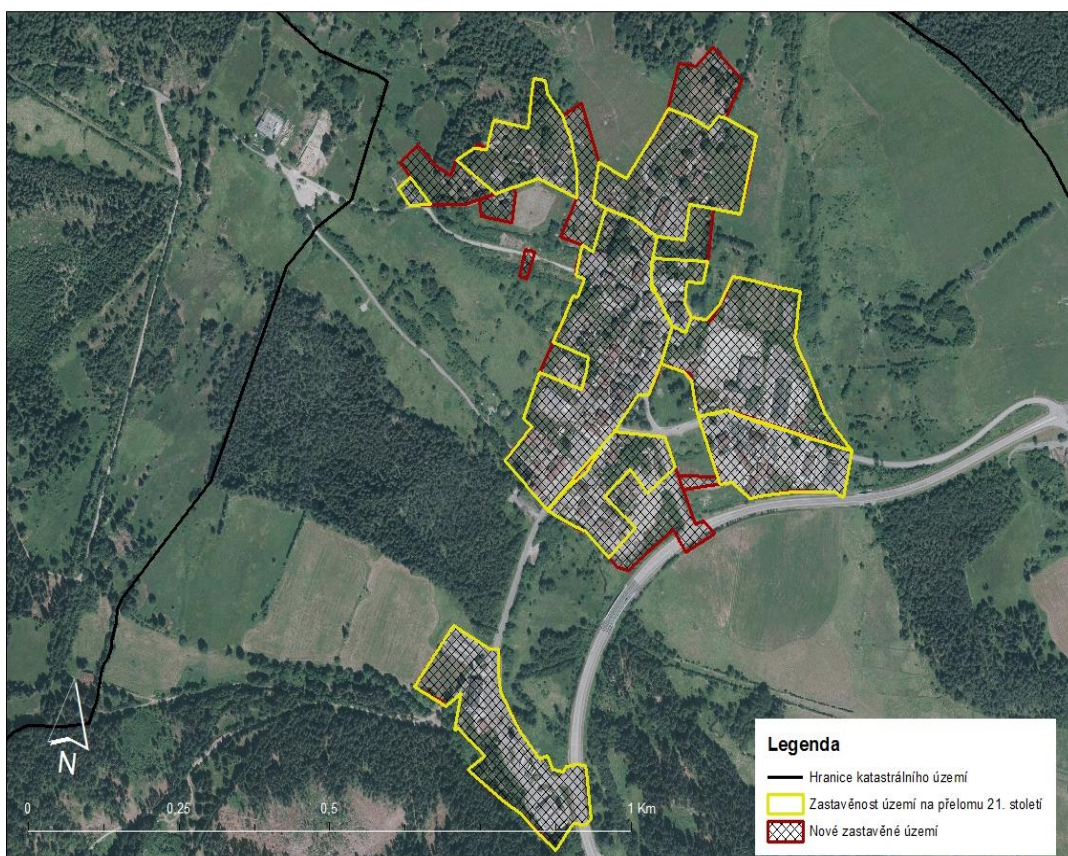


Graf č. 8: Vývoj počtu obyvatel v obci Stožec (zdroj: Český statistický úřad)

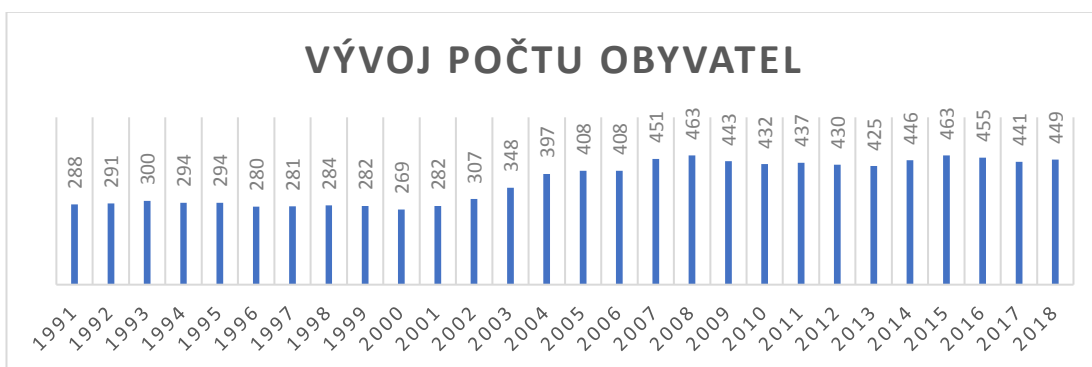
### 5. 3. 9 Strážný

Strážný je městy v okrese Prachatice, který patří mezi významná celoroční střediska pro rodinnou rekreaci. Územní plán počítá s rozvojem bydlení v rodinných domech a občanského vybavení. Plochy pro stavby by měly tvořit především plochy, jejichž zástavbou by došlo k ucelení sídla s maximálním využití stávajících komunikací a

infrastruktury. Jedná se zde o typickou venkovskou šumavskou zástavbu, která by se měla zachovat. Strážným prochází silnice I. a III. třídy. V nových lokalitách je umožněn vznik nových komunikací. Sídlo je zásobováno pitnou vodou pro veřejnou potřebu a je zde vybudována kanalizace pro veřejnou potřebu charakteru jednotné a místy oddílné splaškové kanalizační sítě (Územní plán obce Strážný v platném znění, 2017).



Obrázek č. 10: Rozvoj zastavěné plochy v obci Strážný (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)

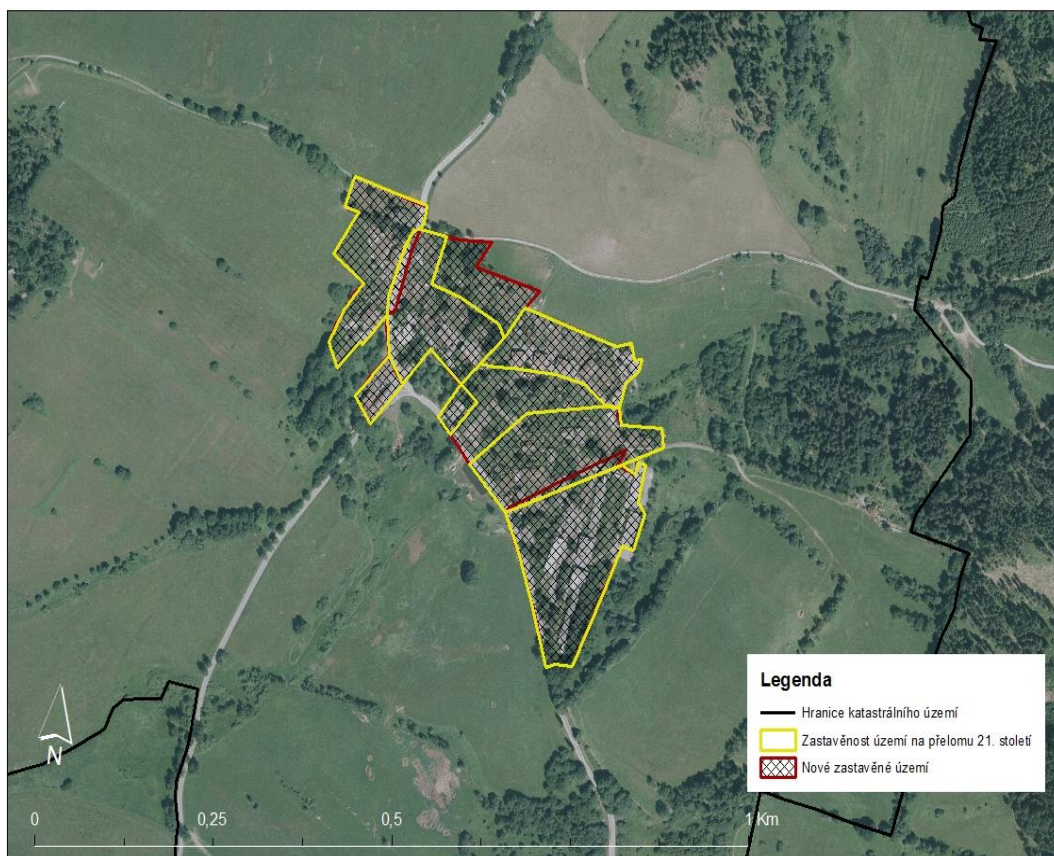


Graf č. 9: Vývoj počtu obyvatel v obci Strážný (zdroj: Český statistický úřad)

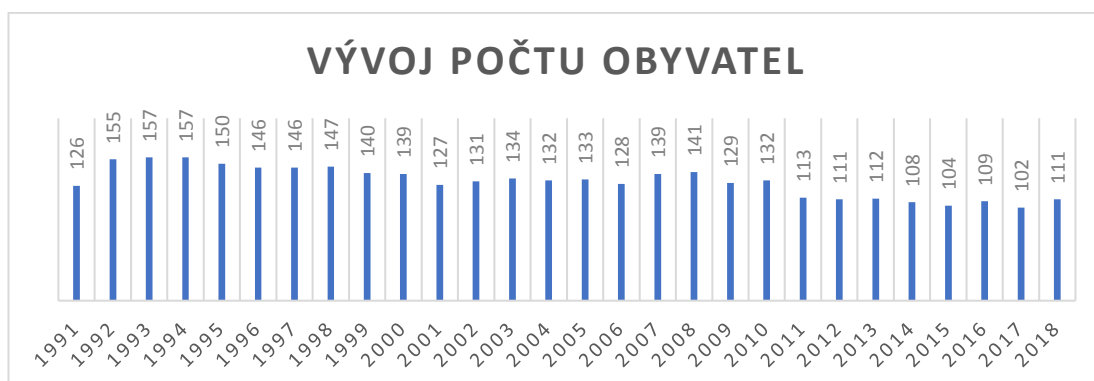
### 5. 3. 10 Želnavá

Obec leží v okrese Prachatice. Koncepce zachovává půdorysný typ sídla. Zásadně koncepcí dodržuje soustředěný charakter sídla s volnou nezastavěnou krajinou.

V historickém jádru respektovat historické půdorysy zaniklých objektů a novou výstavbu budovat v původních stopách. Vybavenost veřejné infrastruktury je v obci vyhovující, na kanalizaci je napojena téměř celá obec. Vhodné je i zásobování vodou (Územní plán obce Želnavá v platném znění, 2011).



Obrázek č. 11: Rozvoj zastavěné plochy v obci Želnavá (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)

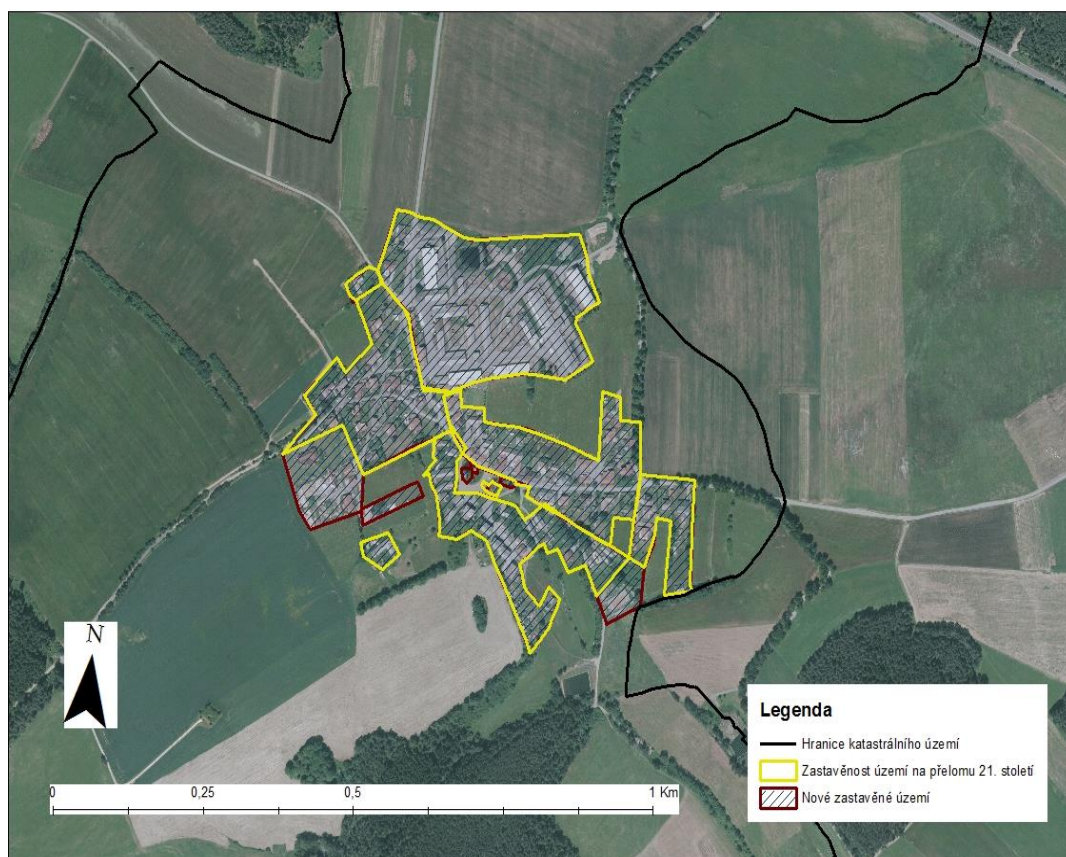


Graf č. 10: Vývoj počtu obyvatel v obci Želnavá (zdroj: Český statistický úřad)

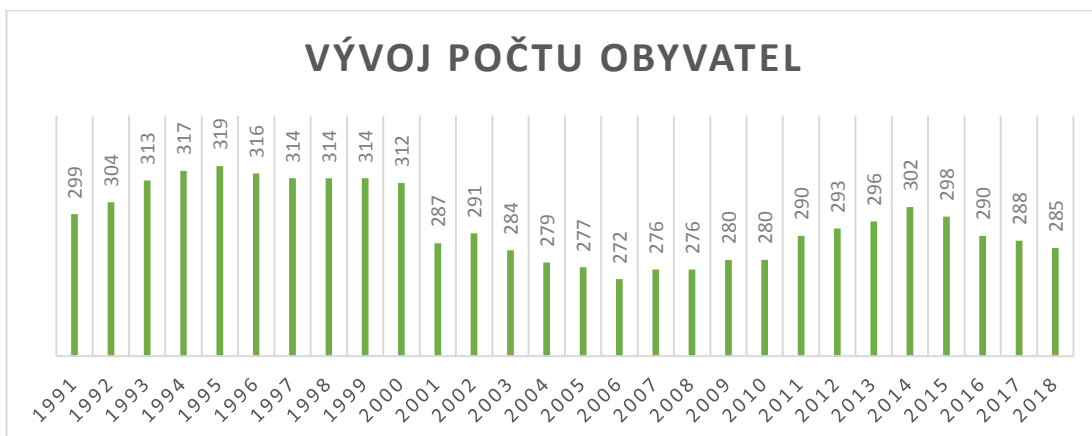
## 5. 4 Zkoumané obce Chráněné krajinné oblasti Šumava

### 5. 4. 1 Buk

Obec Buk se nachází v okrese Prachatice. Dosavadní obraz sídla se vyznačuje venkovskou šumavskou zástavbou, která byla v posledních letech narušena výstavbou zemědělských areálů. Hlavní zásadou koncepce je ochrana architektonických a urbanistických hodnot v území, která navazuje na dosavadní urbanistickou strukturu sídla. Navrhovány jsou plochy pro novou obytnou zástavbu a občanského vybavení, které by posílily cestovní ruch v obci. Hlavní dopravní osou je silnice II. třídy směrem na Vimperk. Zásobování pitnou vodou je v obci z vlastních zdrojů. Likvidaci splaškových odpadních vod odvádí jednotná kanalizační gravitační síť (Územní plán obce Buk v platném znění, 2016).



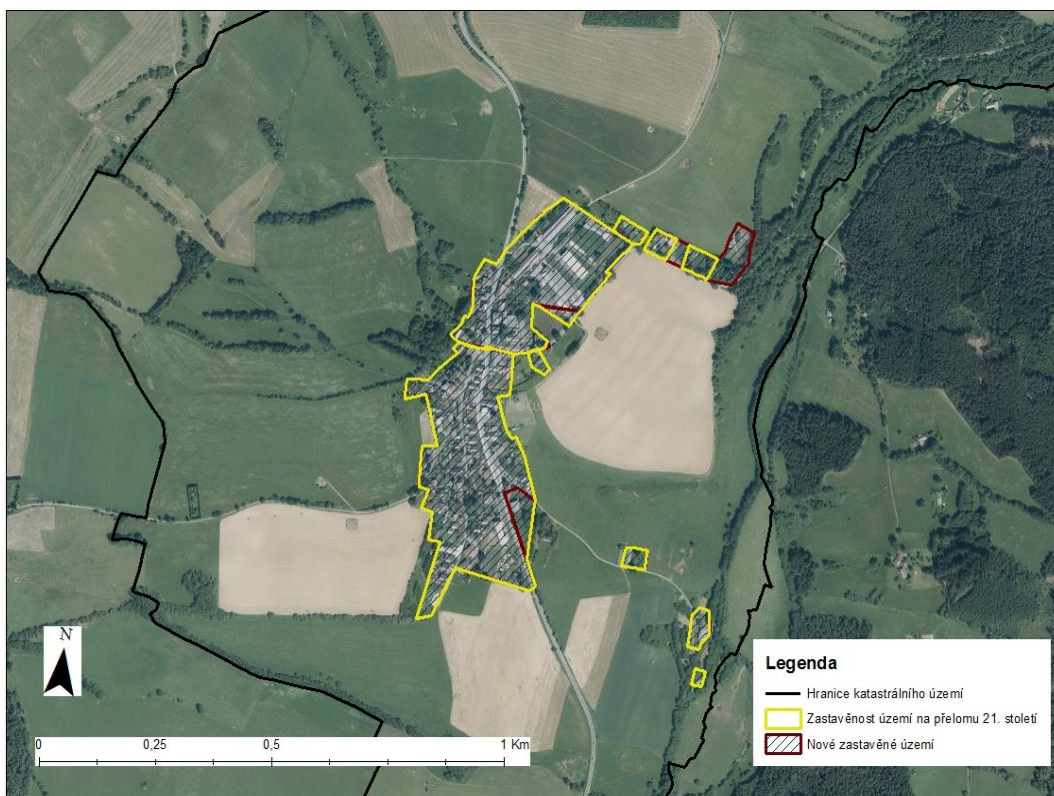
Obrázek č. 12: Rozvoj zastavěné plochy v obci Buk (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)



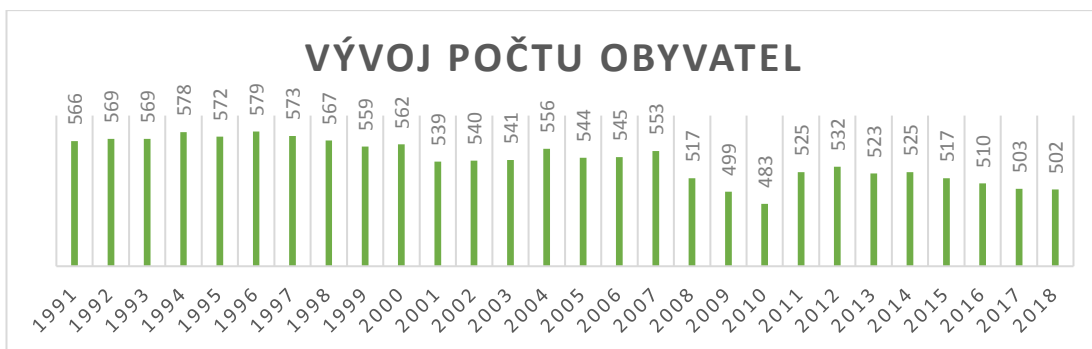
Graf č. 11: Vývoj počtu obyvatel v obci Buk (zdroj: Český statistický úřad)

#### 5. 4. 2 Čachrov

Městys Čachrov se nachází v okrese Klatovy. Koncepce je v souladu s ochranou přírody a ochranou kulturně historických hodnot v území s cílem posílit ekonomický a sociální rozvoj v území. Územní plán umožňuje rozvoj trvalého bydlení a rekreačních staveb, který podpoří rozvoj cestovního ruchu s možnou vazbou na drobné podnikatele. Hlavní dopravní kostra je tvořena silnicí I. třídy. V sídle bude vybudován oddílný systém splaškové kanalizace, původní jednotná kanalizace bude využívána jako oddílný dešťový kanalizační systém. Zásobování pitnou vodou je z veřejného vodovodu (Územní plán obce Čachrov v platném znění, 2011).



Obrázek č. 13: Rozvoj zastavěné plochy v obci Čachrov (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)



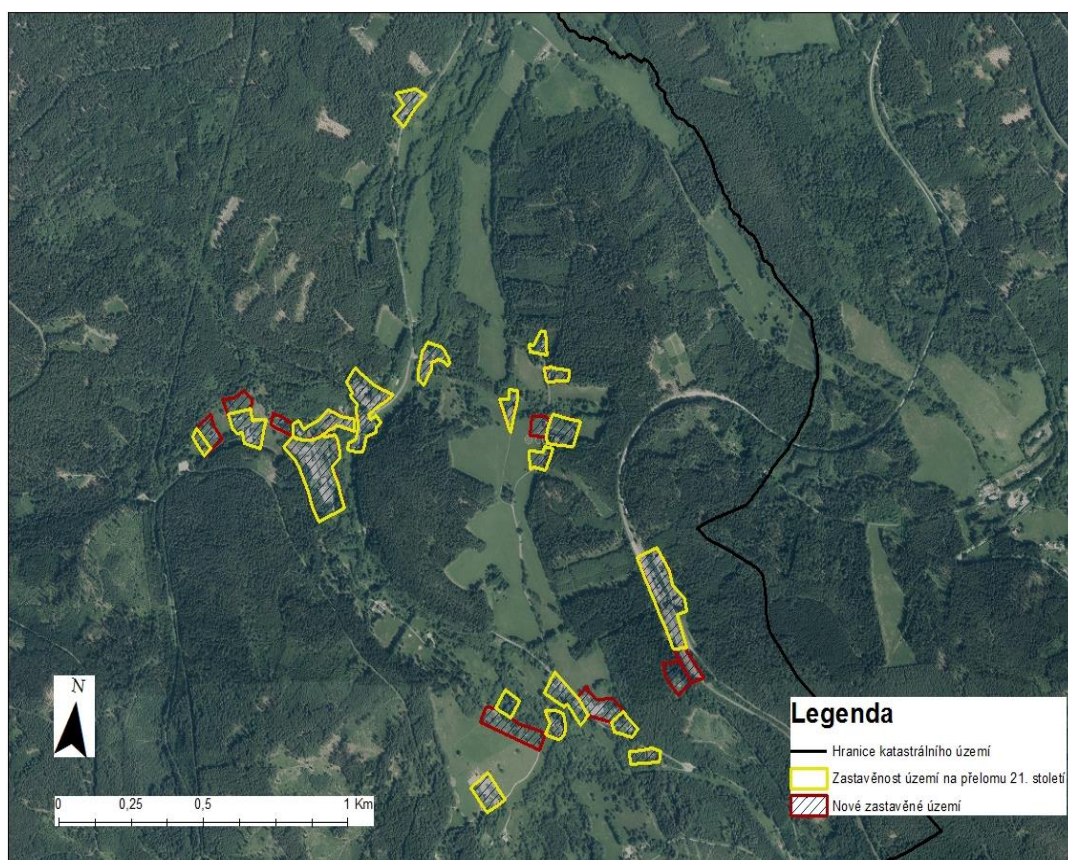
Graf č. 12: Vývoj počtu obyvatel v obci Čachrov (zdroj: Český statistický úřad)

### 5. 4. 3 Hamry

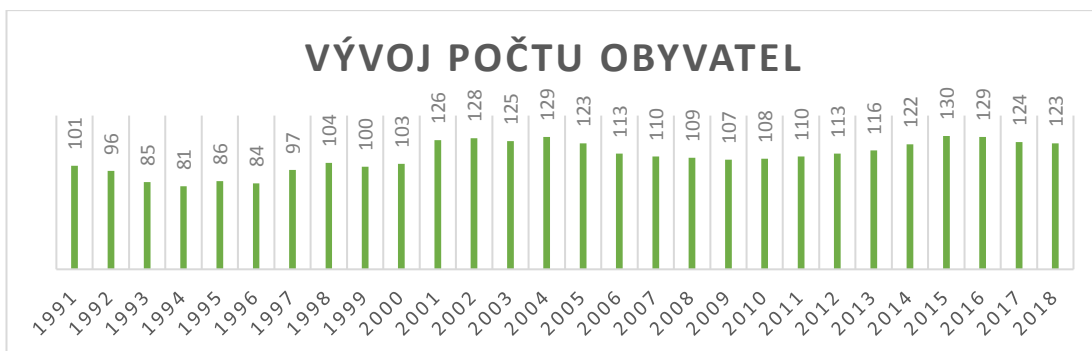
Obec se nachází v okrese Klatovy. Rozvoj území je ovlivněn CHKO Šumava.

Jednou ze zásad v sídle je zachování specifické sídelní struktury s obnovou dochovaných hodnot. Rozvojové území je navrženo pro regeneraci stávajících ploch. Hlavní cíl koncepce je stabilizace obyvatel v historicky osídlené krajině.

Dopravní páteř v obci je silnice III. třídy, která se napojuje na hlavní tah směrem Klatovy – Železná Ruda. V obci je stávající veřejný vodovod, kde se počítá s jeho rozšířením. Odvádění odpadních je v obci zajištěno splaškovou kanalizací (Územní plán obce Hamry v platném znění, 2014).



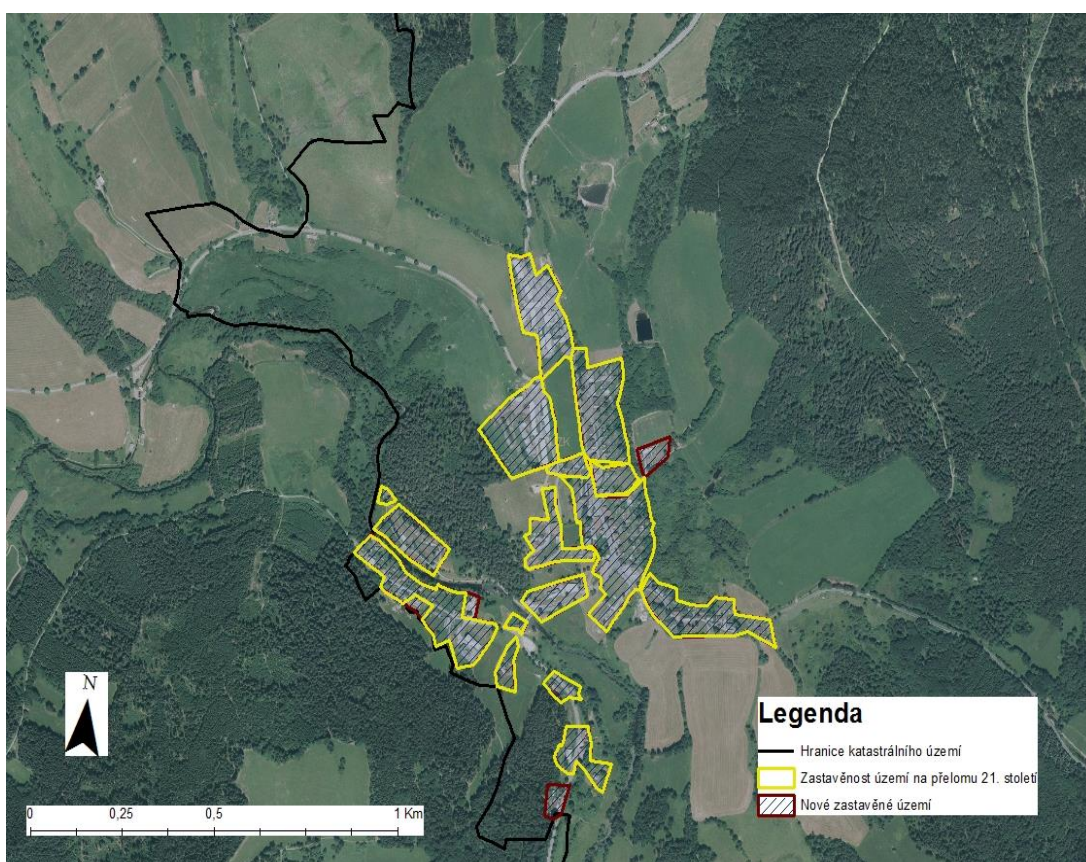
Obrázek č. 14: Rozvoj zastavěné plochy v obci Hamry (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)



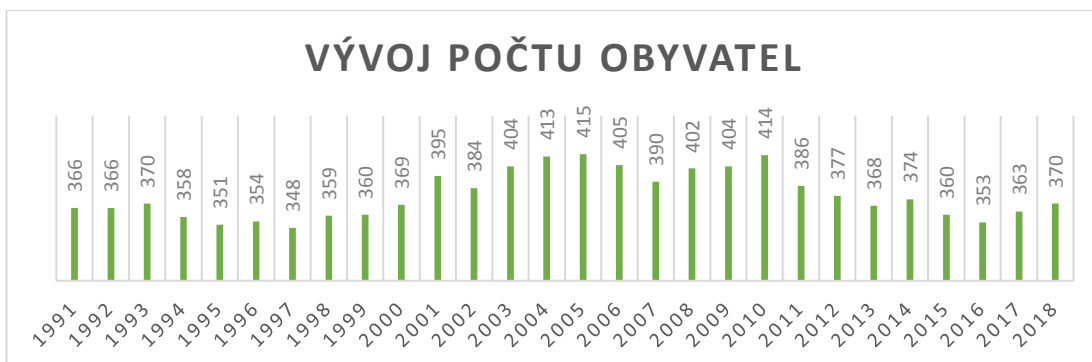
Graf č. 13: Vývoj počtu obyvatel v obci Hamry (zdroj: Český statistický úřad)

#### 5. 4. 4 Horní Vltavice

Horní Vltavice se nachází v okrese Prachatice. Koncepce obce směřuje k posilování obytné a sídelní funkce pro zdroj nových pracovních příležitostí. Který by podpořil rozvoj cestovního ruchu. Hlavní dopravní kostra je tvořena silnicí I. třídy. Sídlo je zásobeno vodou ze dvou podzemních zdrojů – nově vybudované prameniště a z původní kopané studně. Kanalizační síť je jednotného, částečně i oddílného systému, která splňuje požadavky na provoz (Územní plán obce Horní Vltavice v platném znění, 2018).



Obrázek č. 15: Rozvoj zastavěné plochy v obci Horní Vltavice (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)



Graf č. 14: Vývoj počtu obyvatel v obci Horní Vltavice (zdroj: Český statistický úřad)

#### 5. 4. 5 Hůrka

Obec se nachází v okrese Český Krumlov. V řešeném území je předpoklad zejména pro rozvoj bydlení, rekreačního bydlení a zvláště turistického a cestovního ruchu, který by zajistil celosezonní prodloužení rekreační sezóny a celoročního využívání ubytovacích kapacit. Hlavní dopravní tah je silnice I. třídy. V sídle je navržena dostavba kanalizační sítě, která je v obci nevyhovující. Zásobování vodou je napojen na skupinový vodovod (Územní plán obce Horní Planá - Hůrka v platném znění, 2014).



Obrázek č. 16: Rozvoj zastavěné plochy v obci Hůrka (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)





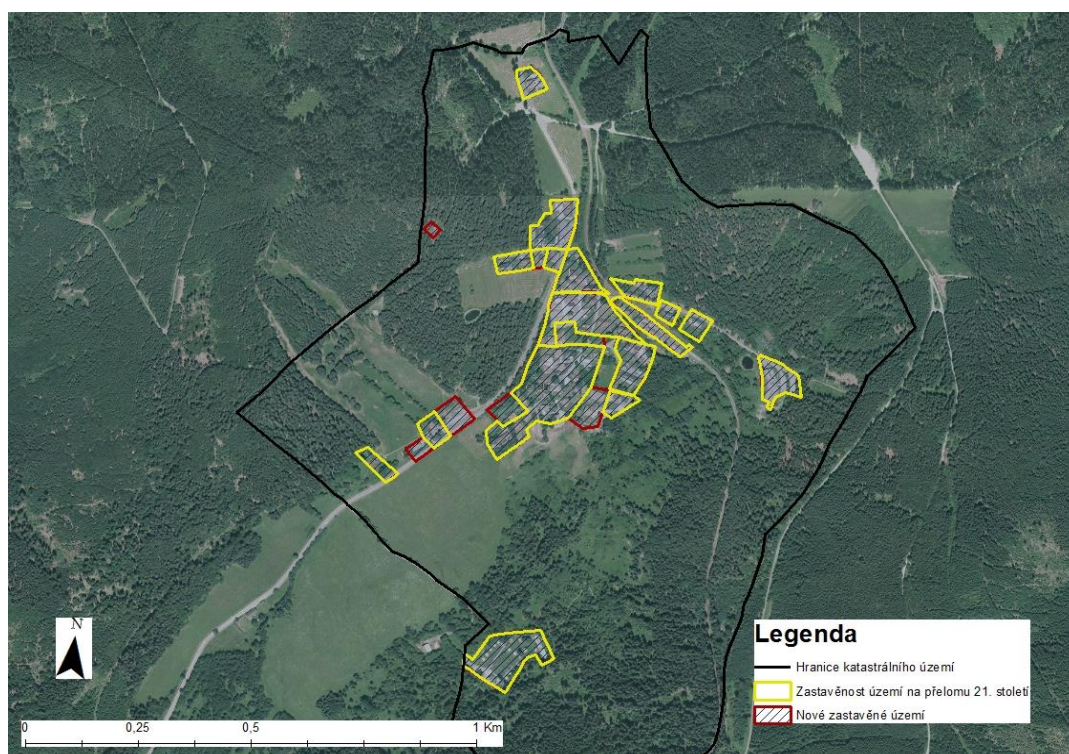
Graf č. 15: Vývoj počtu obyvatel v obci Hůrka (zdroj: Český statistický úřad)

Demografická data k obci Hůrka byla zjištěna jen pro roky 1991, 2001, 2011.

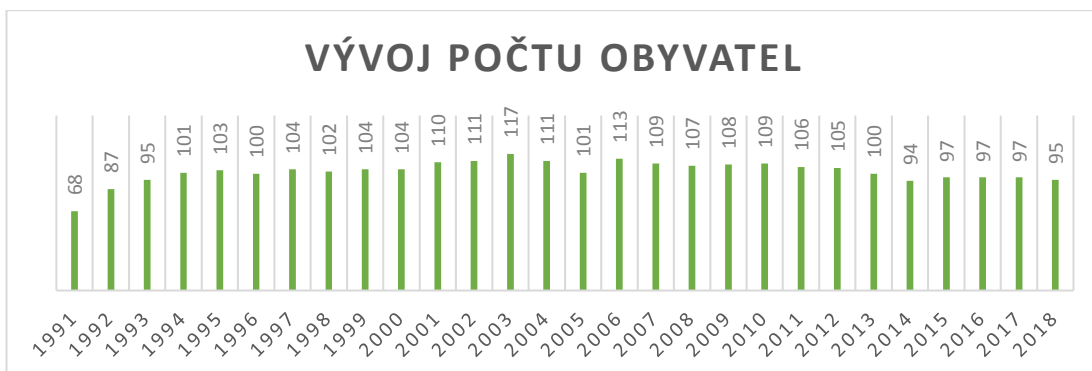
#### 5. 4. 6 Kubova Huť

Obec se nachází v okrese Prachatice. Sídlo je podhorského až horského charakteru se zachovalým nepřístupným využitím pro těžký průmysl, výrobu a skladování.

Koncepce se zaměřuje na rozvoj smíšených obytných ploch a ploch rekreace pro prosperitu cestovního ruchu. Hlavním cílem územního plánu je návrh tunelu pod lesním komplexem a lyžařském areálem, který by vyřešil silnou tranzitní dopravu a pozitivně ovlivnil rekreační potenciál sídla. Zásobování pitnou vodou a likvidace odpadních vod je v obci vyhovující (Územní plán obce Kubova Huť v platném znění, 2015).



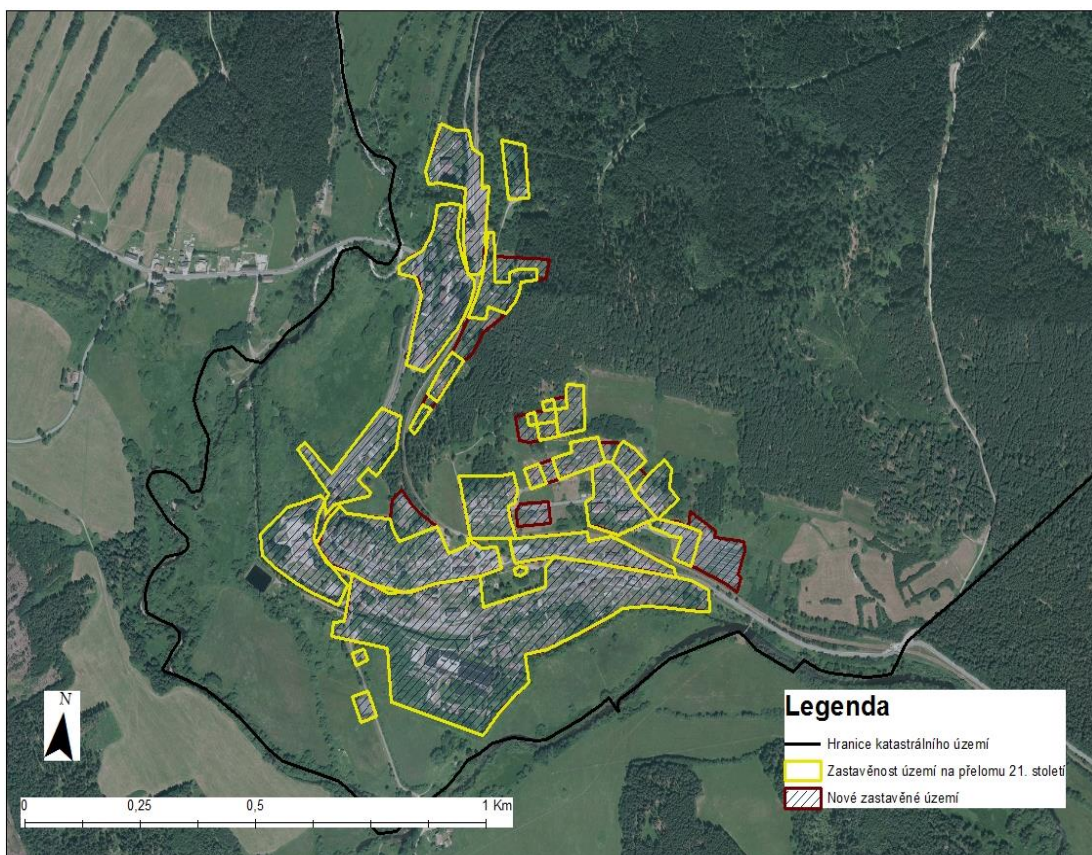
Obrázek č. 17: Rozvoj zastavěné plochy v obci Kubova Huť (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)



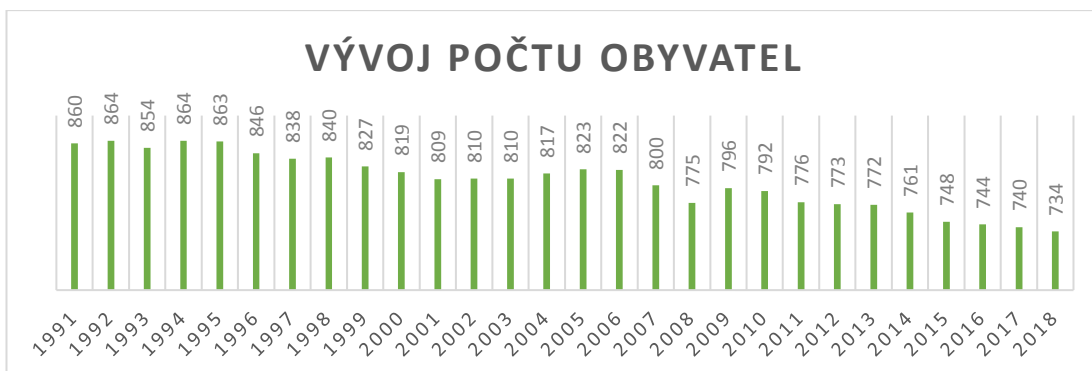
Graf č. 16: Vývoj počtu obyvatel v obci Kubova Huť (zdroj: Český statistický úřad)

#### 5. 4. 7 Lenora

Lenora se nachází v okrese Prachatice. Nově navrhována výstavba v sídle akceptuje hlavní hodnoty sídla (přírodní, kulturní, civilizační) hlavně kulturní památky a archeologické lokality. Územní plán navrhuje především plochy pro bydlení, které musí respektovat měřítko a vzhled dosavadní zástavby. Území je ovlivněno hlavním tahem silnicí I. třídy s vysokou intenzitou dopravy. Proto je velký důraz kladen na budování cyklostezek a chodníků. Zásobování obce Lenora pitnou vodou a odkanalizování je vyhovující (Územní plán obce Lenora v platném znění, 2019).



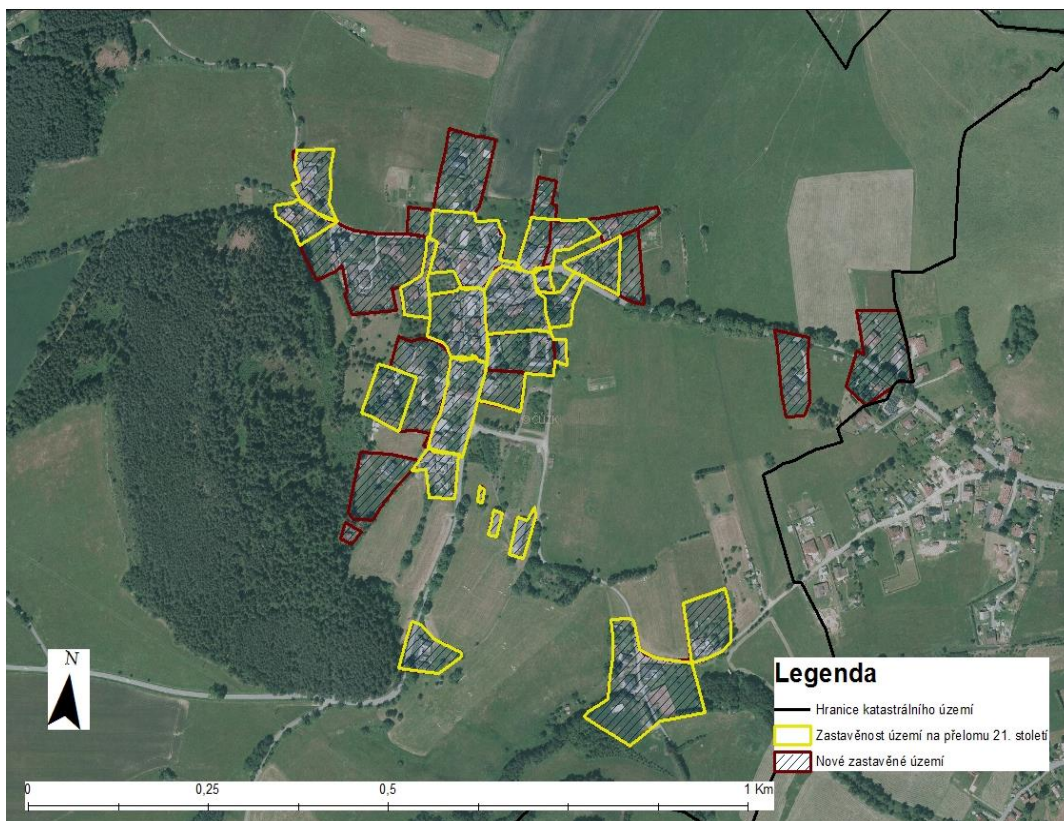
Obrázek č. 18: Rozvoj zastavěné plochy v obci Lenora (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)



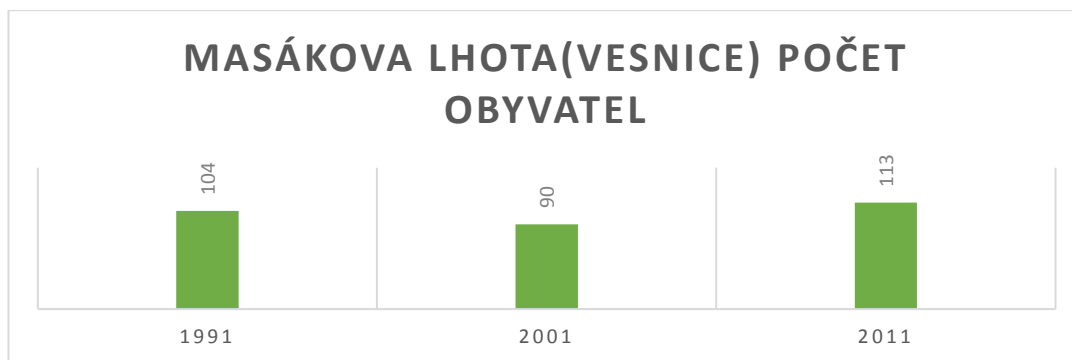
Graf č. 17: Vývoj počtu obyvatel v obci Lenora (zdroj: Český statistický úřad)

#### 5. 4. 8 Masákova Lhota

Obec se nachází v okrese Prachatice. V Masákově Lhotě jsou respektovány dominanty a charakter jednotlivých sídel. Obec se nachází v blízkosti obcí Zdíkov a Zdíkovec. Prostor mezi obcemi je nezastavitelný a sídla musí zůstat oddělena. Zásobování pitné vody je z obecního vodovodního řádu, který zůstává zachován. Sít' kanalizačních stok byla v posledních letech realizována a napojena na kanalizační systém obce Zdíkov (Územní plán obce Zdíkov - Masákova Lhota v platném znění, 2020).



Obrázek č. 19: Rozvoj zastavěné plochy v obci Masákova Lhota (zdroj: ČÚZK, úprava mapového podkladu: autor)

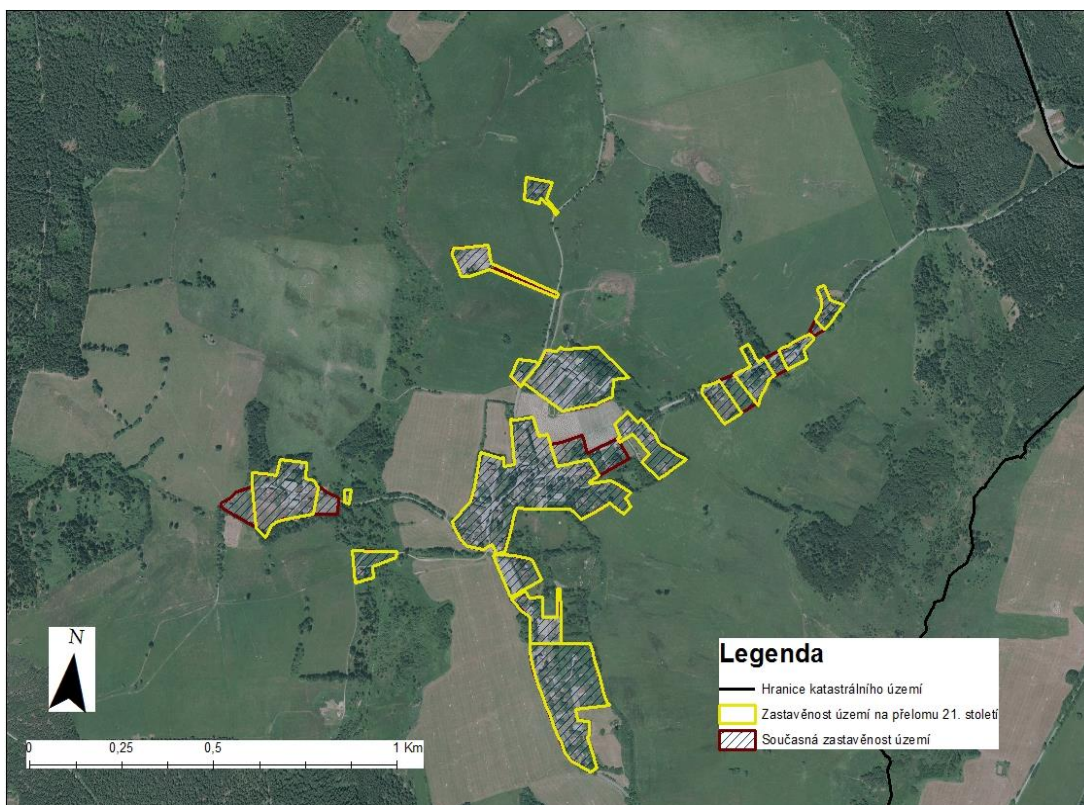


Graf č. 18: Vývoj počtu obyvatel v obci Masáková Lhota (zdroj: Český statistický úřad)

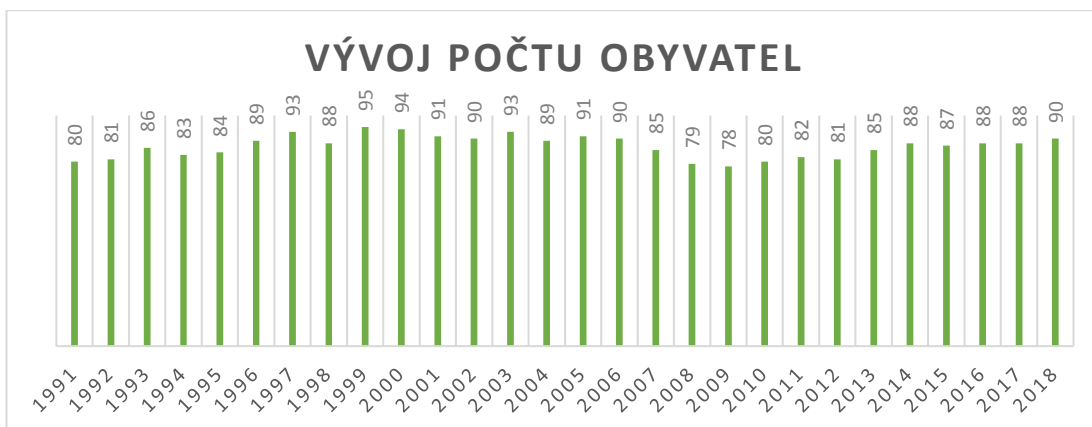
Demografická data k obci Masáková Lhota byla zjištěna jen pro roky 1991, 2001, 2011.

#### 5. 4. 9 Nové Hutě

Obec se nachází v okrese Prachatice. V území je navržen přirozený rozvoj kompaktního sídla. Důraz je kladen na dotváření silničního hromadného typu obce s prolínáním drobných rekreačních a výrobně hospodářských činností. Hlavní dopravní obslužnost obce je dána silnicí II. třídy trasa Vimperk – Kvilda. V území je nutné vybudovat nový vodovod, napojený na vlastní zdroj vody. Pro kanalizační síť je navrženo vybudování hlavního kanalizačního řádu (Územní plán obce Nové Hutě v platném znění, 2018).



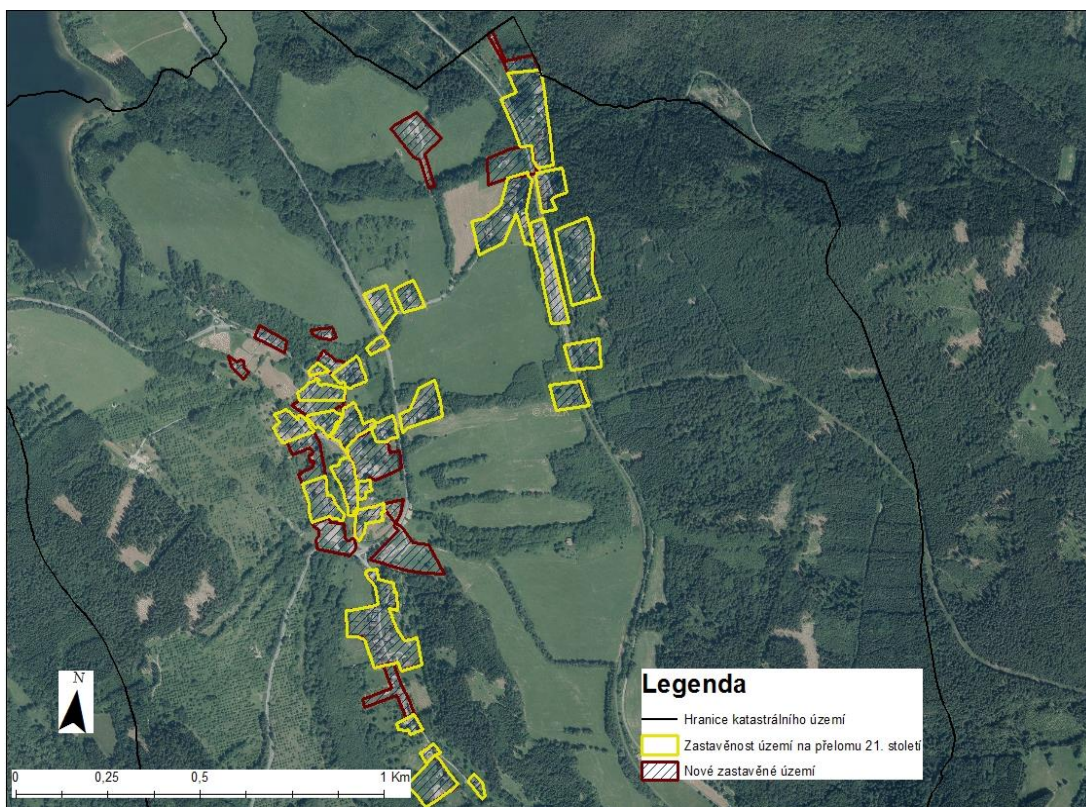
Obrázek č. 20: Rozvoj zastavěné plochy v obci Nové Hutě (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)



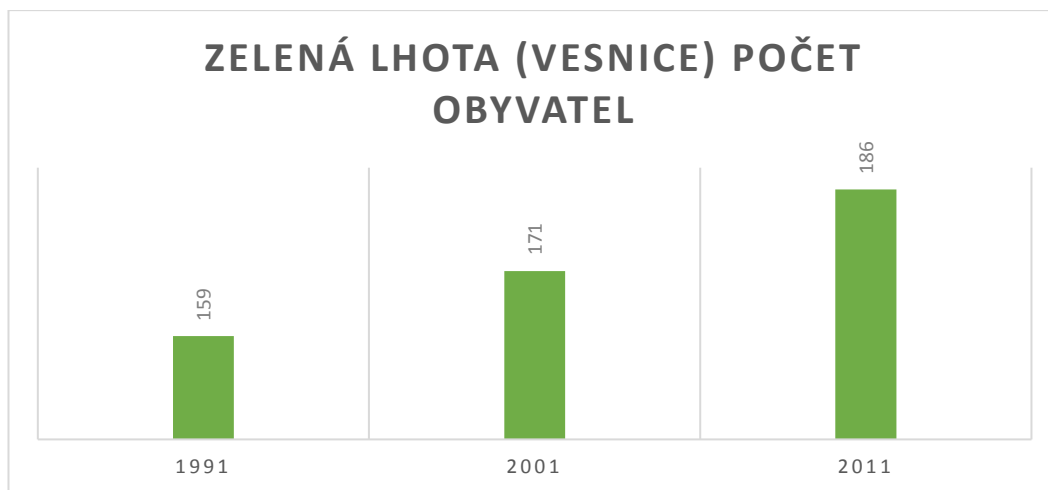
Graf č. 19: Vývoj počtu obyvatel v obci Nové Hutě (zdroj: Český statistický úřad)

#### 5. 4. 10 Zelená Lhota

Obec se nachází v okrese Klatovy. Zásadou územního plánu je nenarušení historického jádra. Rozvoj v sídle je nutné směřovat do samostatných lokalit s nízkou hustotou zástavby. Hlavní rozvojové plochy situovat do území pod nádražím při hlavní komunikaci. Hlavní dopravní obslužnost je silnice II. třídy, která protíná území obce. Obec má vlastní zdroj pitné vody. Odkanalizování je v území navrženo splaškovou kanalizací (Územní plán obce Nýrsko - Zelená Lhota v platném znění, 2020).



Obrázek č. 21: Rozvoj zastavěné plochy v obci Zelená Lhota (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)



Graf č. 20: Vývoj počtu obyvatel v obci Zelená Lhota (zdroj: Český statistický úřad)

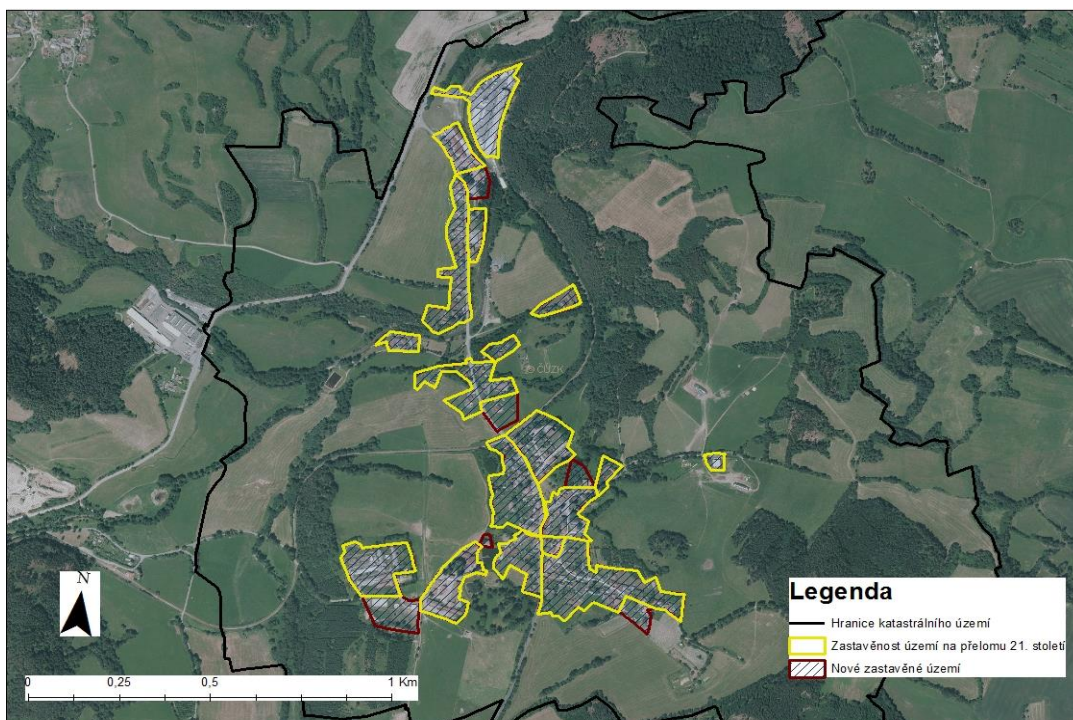
Demografická data k obci Zelená Lhota byla zjištěna jen pro roky 1991, 2001, 2011.

## **5. 5 Zkoumané obce mimo území NP a CHKO Šumava**

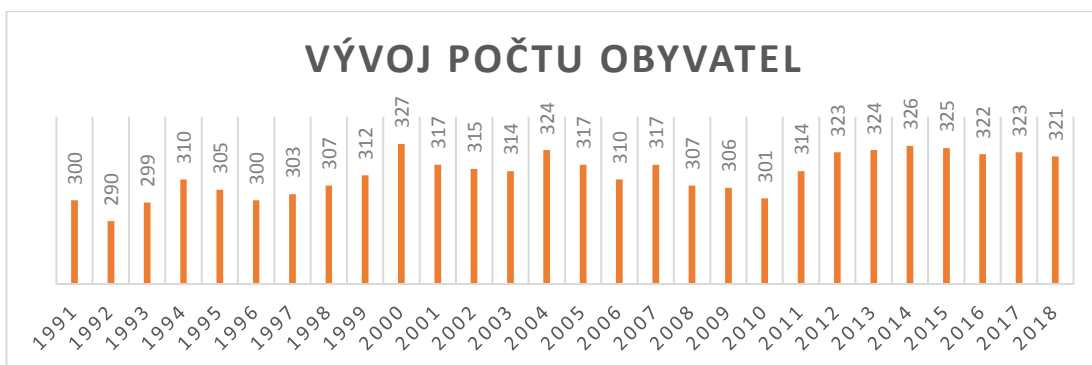
### **5. 5. 1 Bohumilice**

Obec se nachází v okrese Prachatice. Rozvoj zástavby v území je navržen na plochy rodinných domů, jejichž umístění neovlivní panoramatický pohled na obec.

Urbanistický charakter obce je ulicový, díky svažitosti terénu. Stávající kanalizační soustava je v obci stará 50 let, kdy se v dnešní době probíhá její postupná obnova a náhrada. Obec má vybudovaný vodovod pro veřejnou potřebu. Dopravní komunikaci v území tvoří silnice I. a III. třídy. V územní plánu je řešeno nebezpečné křížení těchto komunikací, vytvořením koridoru a úpravy silnice I. třídy (Územní plán obce Bohumilice v platném znění, 2018).



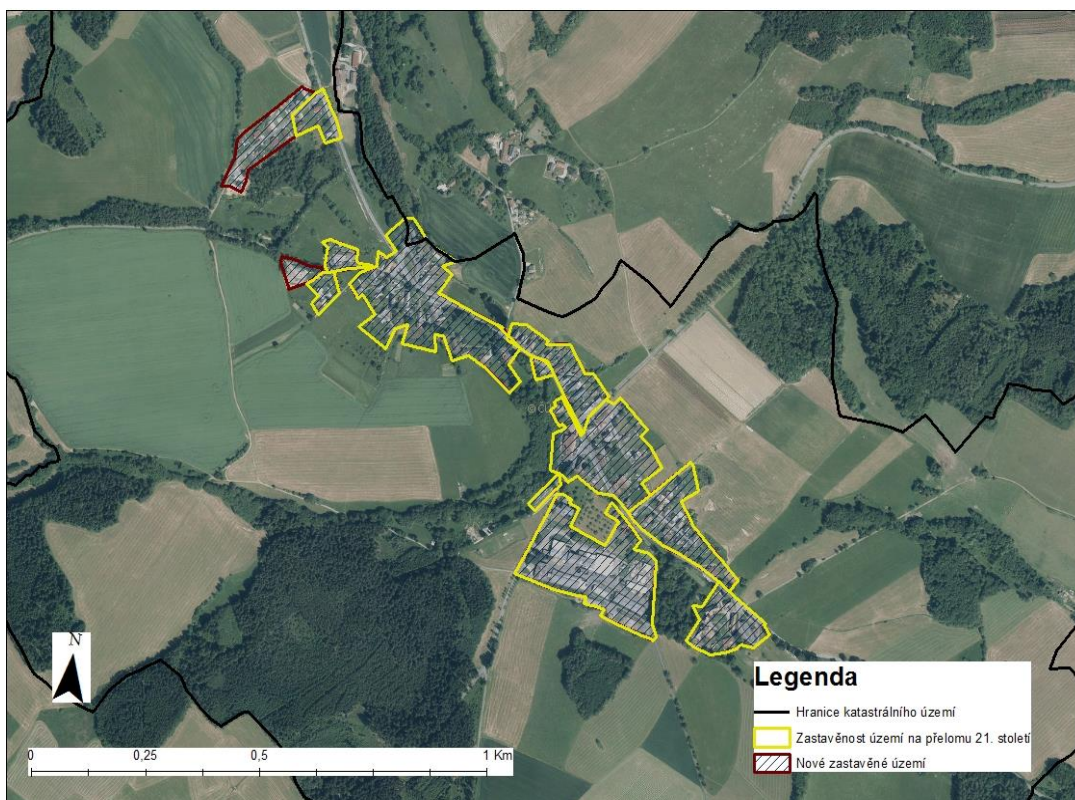
Obrázek č. 22: Rozvoj zastavěné plochy v obci Bohumilice (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)



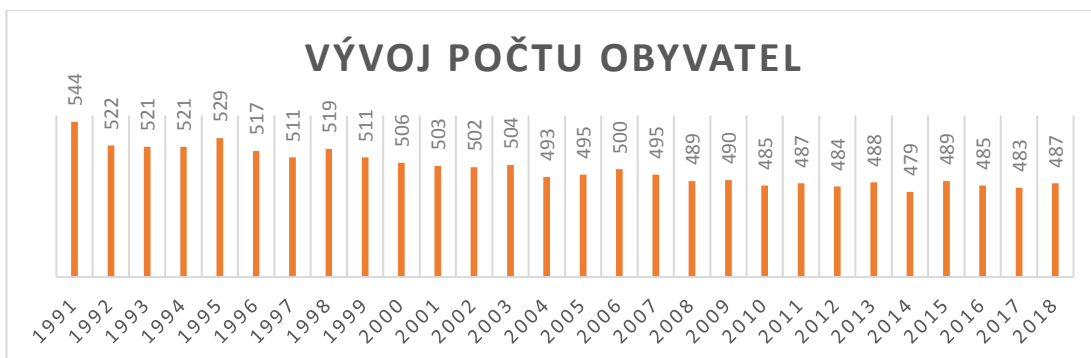
Graf č. 21: Vývoj počtu obyvatel v obci Bohumilice (zdroj: Český statistický úřad)

### 5. 5. 2 Hlavňovice

Obec se nachází v okrese Klatovy. Koncepce obce je rozvíjet se jako polyfunkční sídlo s navrženou obslužně obytnou a výrobní funkcí, poskytující zázemí základního občanského vybavení doplněného aktivitami pro rekreační využití. Obcí prochází silnice II. a III. třídy, kde budou realizovány šířkové úpravy. Zastavitelné plochy mají zásobování pitnou vodou ze stávající veřejného vodovodu. V sídle bude vybudován nový oddílný systém splaškové kanalizace, který nahradí původní jednotnou kanalizaci (Územní plán obce Hlavňovice v platném znění, 2014).



Obrázek č. 23 Rozvoj zastavěné plochy v obci Hlavňovice (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)

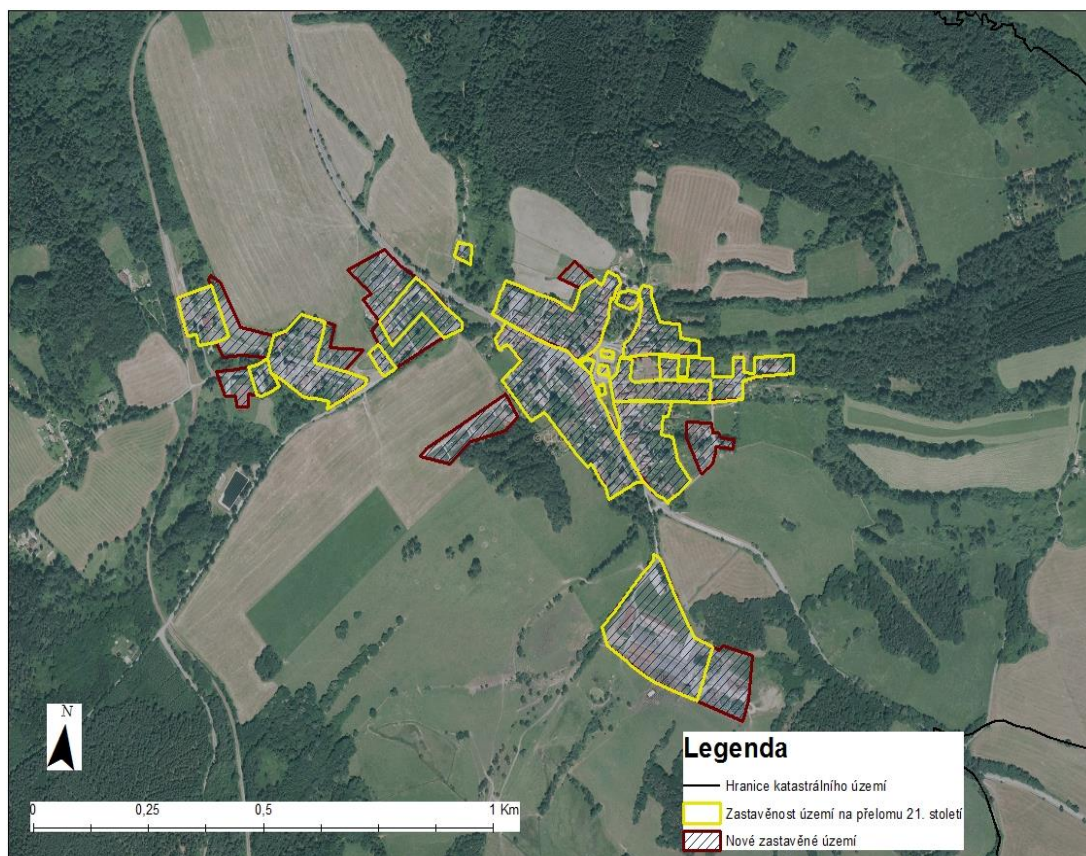


Graf č. 22: Vývoj počtu obyvatel v obci Hlavňovice (zdroj: Český statistický úřad)

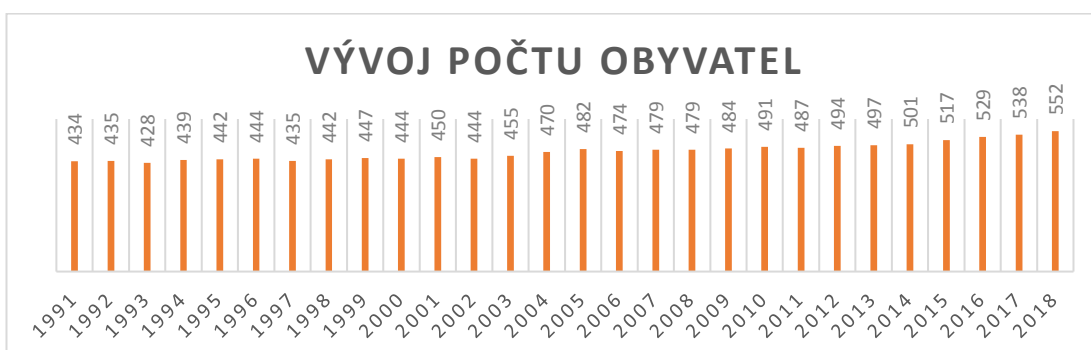
### 5. 5. 3 Chroboly

Obec se nachází v okrese Prachatice. Základním principem urbanistické koncepce je zachovat relativní celistvost území. Důraz je kladen na zachování nových rozvojových ploch do začlenění okolního zastavěného území, ale i do krajiny. Rozvoj obce je navržen formou ploch pro občanské vybavení, výrobu a skladování, který by podpořil hospodářský rozvoj území. Dopravní spojení v obci je tvořeno silnicí II. a III. třídy, která je územně stabilizována. Zásobování pitnou vodou v sídle Chroboly je vyhovující. Opačný problém je s odkanalizováním, kde je navržena rekonstrukce stávající kanalizační sítě (Územní plán obce Chroboly v platném znění, 2019).





Obrázek č. 24: Rozvoj zastavěné plochy v obci Chroboly (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)



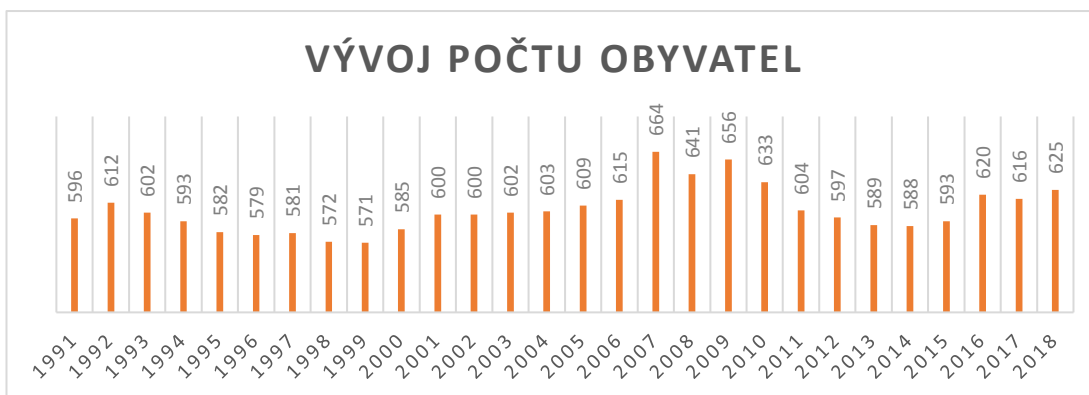
Graf č. 23: Vývoj počtu obyvatel v obci Chroboly (zdroj: Český statistický úřad)

#### 5. 5. 4 Chudenín

Obec se nachází v okrese Klatovy. Urbanistický pohled obce je dán historickému vývoji. Územní plán zachovává historické půdorysy sídel či obnovu historicky daných usedlostí. Rozvojové plochy umožňují rozvoj obytné funkce sídel, částečně i pro rozvoj funkce rekreační. V území je dopravní infrastruktura zastoupena silnicemi II. a III. třídy. Obec Chudenín má místní vodovod pro veřejnou potřebu a vybudovanou oddílnou kanalizační síť pro veřejnou potřebu (Územní plán obce Chudenín v platném znění, 2020).



Obrázek č. 25: Rozvoj zastavěné plochy v obci Chudenín (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)

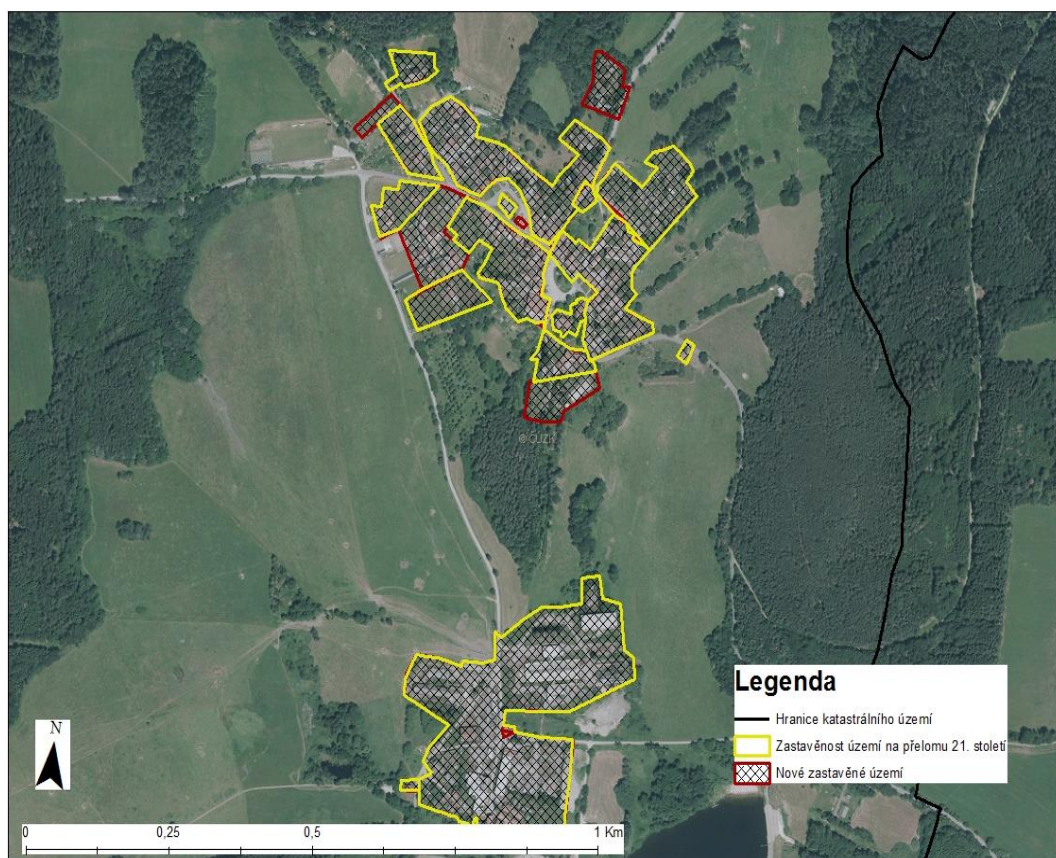


Graf č. 24: Vývoj počtu obyvatel v obci Chudenín (zdroj: Český statistický úřad)

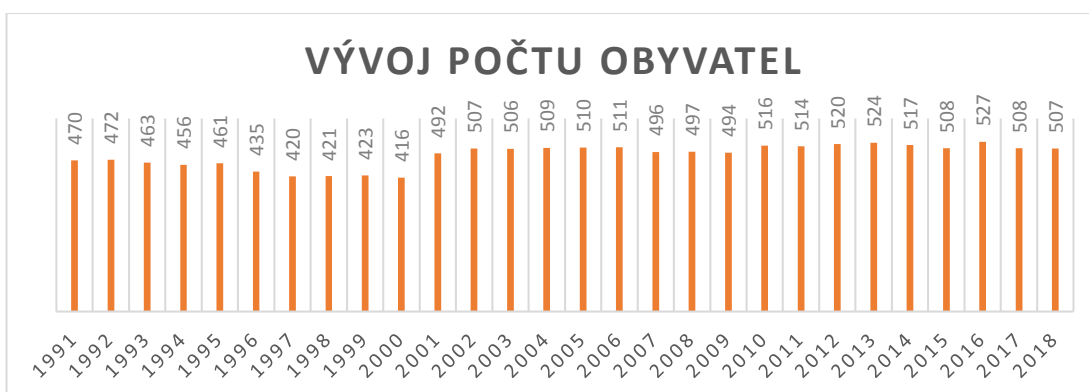
### 5. 5. 5 Ktiš

Obec se nachází v okrese Prachatice. Sídlo kompozice vychází z historického jádra původní zástavby, kde je nejvýznamnějším prvkem rozsáhlý návesní prostor, který má charakter náměstí s dominantou kostela. Územní plán navrhuje rozvojové plochy smíšené obytné zástavby na obvodě současného zastavěného území. V historickém jádru je třeba dbát na historický obraz obce u nových rozvojových ploch. Hlavní dopravní infrastruktura je silnice II. třídy. V obci je stávající kanalizace

nevyhovující, proto bude kanalizace postupně vyměněna. Zásobování vodou je vyhovující (Územní plán obce Ktiš v platném znění, 2010).



Obrázek č. 26: Rozvoj zastavěné plochy v obci Ktiš (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)

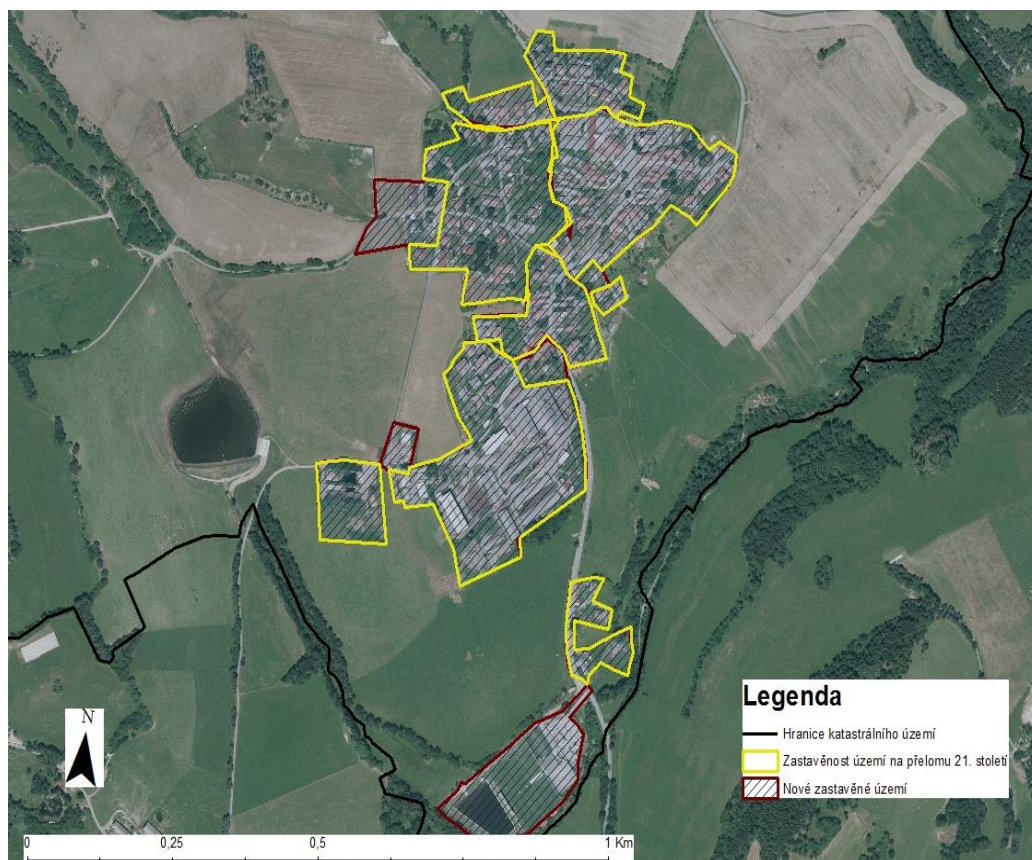


Graf č. 25: Vývoj počtu obyvatel v obci Ktiš (zdroj: Český statistický úřad)

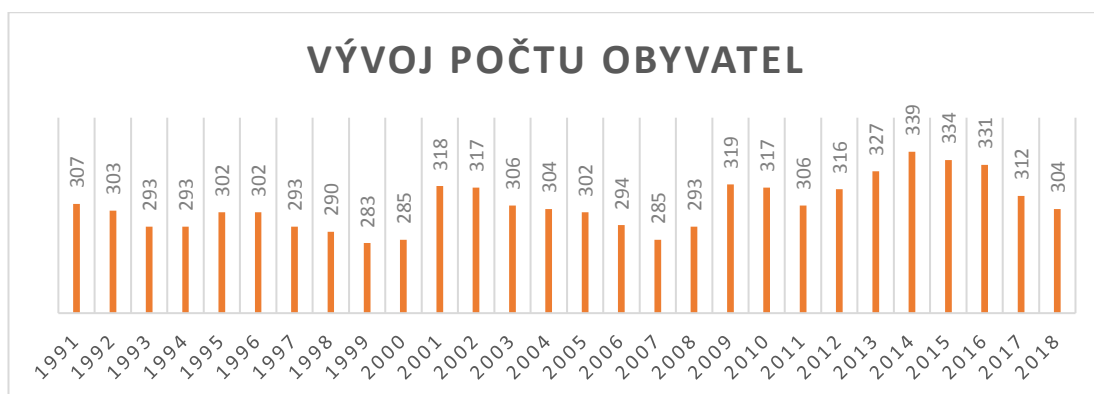
### 5. 5. 6 Lažiště

Obec se nachází v okrese Prachatice. Princip urbanistické koncepce zachovat relativní celistvost a kompaktnost v území. Je kladen důraz na dodržování venkovského charakteru budov. Návrh rozvojových ploch řeší hlavně plochy pro bydlení navazující na stávající zástavbu. Dopravní infrastruktura je tvořena silnicí II. a III. třídy, která je územně stabilizovaná. Zásobování pitnou vodou je v obci

nedostačující, proto je nutné provést průzkum k vybudování vrtů pro posílení zdrojů podzemní vody. Odkanalizování a čištění odpadních vod je v obci Lažiště vyhovující (Územní plán obce Lažiště v platném znění, 2013).



Obrázek č. 27: Rozvoj zastavěné plochy v obci Lažiště (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)

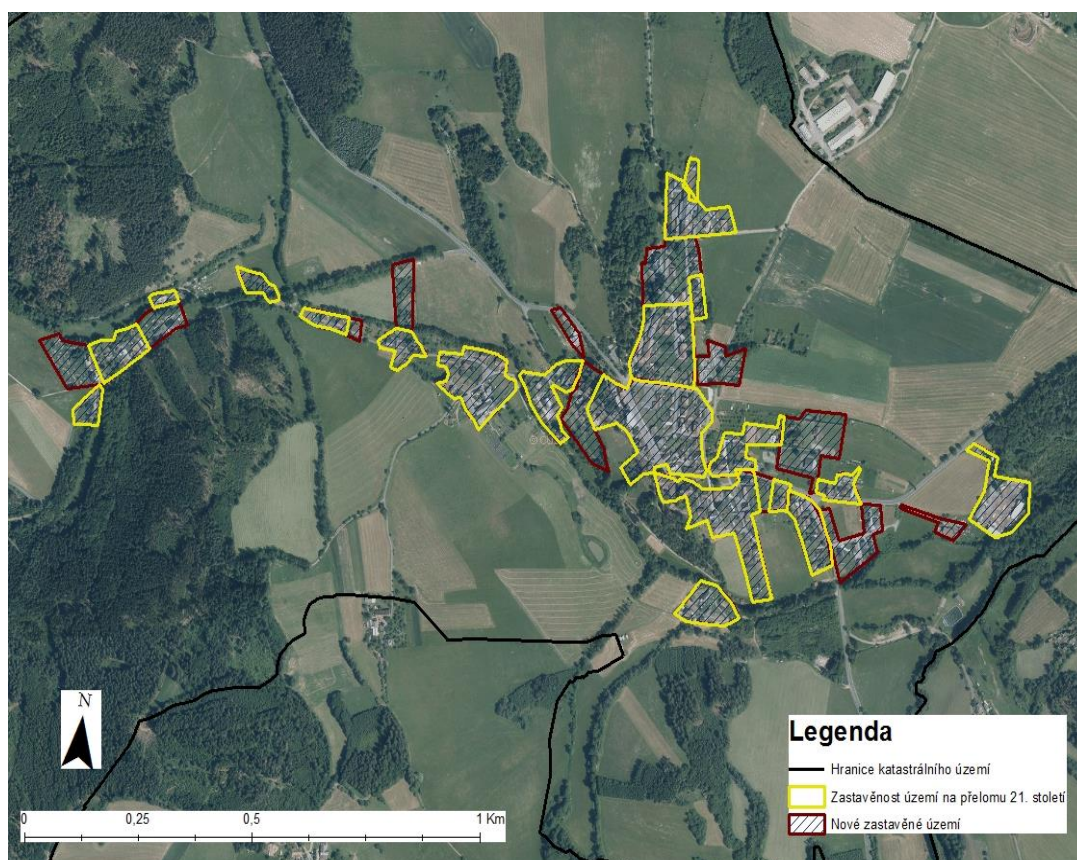


Graf č. 26 Vývoj počtu obyvatel v obci Lažiště (zdroj: Český statistický úřad)

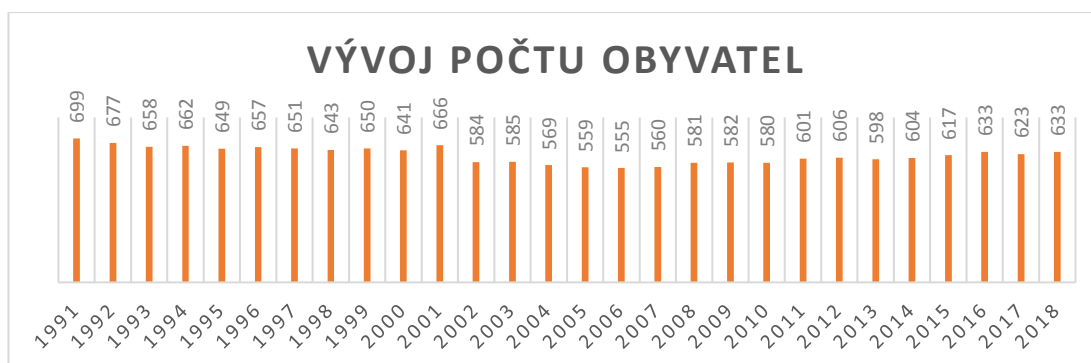
### 5. 5. 7 Petrovice u Sušice

Petrovice u Sušice se nachází v okrese Klatovy. Obec plní funkci především obytnou. Charakter sídla bude zachován s posílením rozvoje rekreačních kapacit podporující cestovní ruch. Dopravní kostra je tvořena komunikací II. a III. třídy. Silnice II. třídy je navrhována na celkovou rekonstrukci, která protíná zastavěné

území obce. Zásobování pitnou vodou obce je z veřejných vodovodů. Nově je v obci plánováno vybudovat oddílnou splaškovou kanalizaci (Územní plán obce Petrovice u Sušice v platném znění, 2020).



Obrázek č. 28: Rozvoj zastavěné plochy v obci Petrovice u Sušice (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)

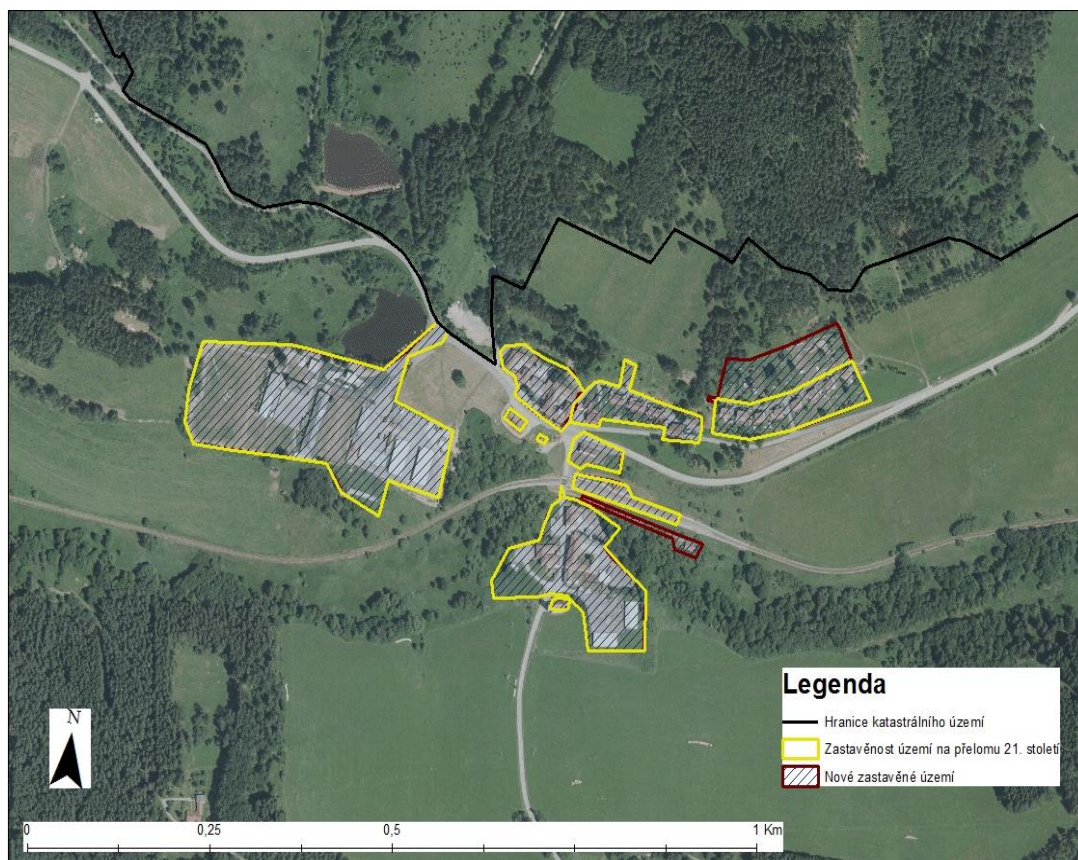


Graf č. 27: Vývoj počtu obyvatel v obci Petrovice u Sušice (zdroj: Český statistický úřad)

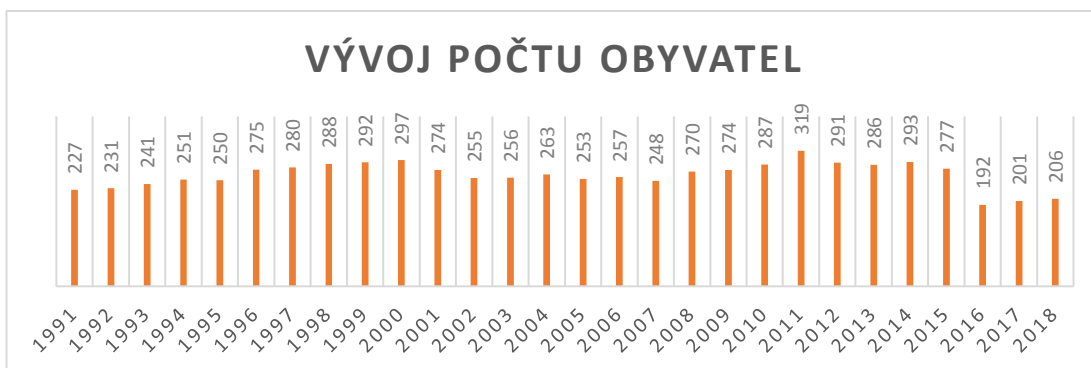
### 5. 5. 8 Polná na Šumavě

Polná na Šumavě se nachází v okrese Český Krumlov. Obec se nachází na území vojenského prostoru Boletice. Zásobování vodou a odkanalizování je v území vyhovující. Na území obce jsou sídelní struktury stabilizované a počítá se s rozvojem ploch pro bydlení a ploch občanské vybavenosti. V nezastavěném území jsou

podporovány stavby pro účely rekreace obyvatel vojenského újezdu a okolních obcí – například naučné stezky, cyklostezky a informační centra (Územní plán obce Polná na Šumavě - Boletice v platném znění, 2019).



Obrázek č. 29: Rozvoj zastavěné plochy v obci Polná na Šumavě (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)

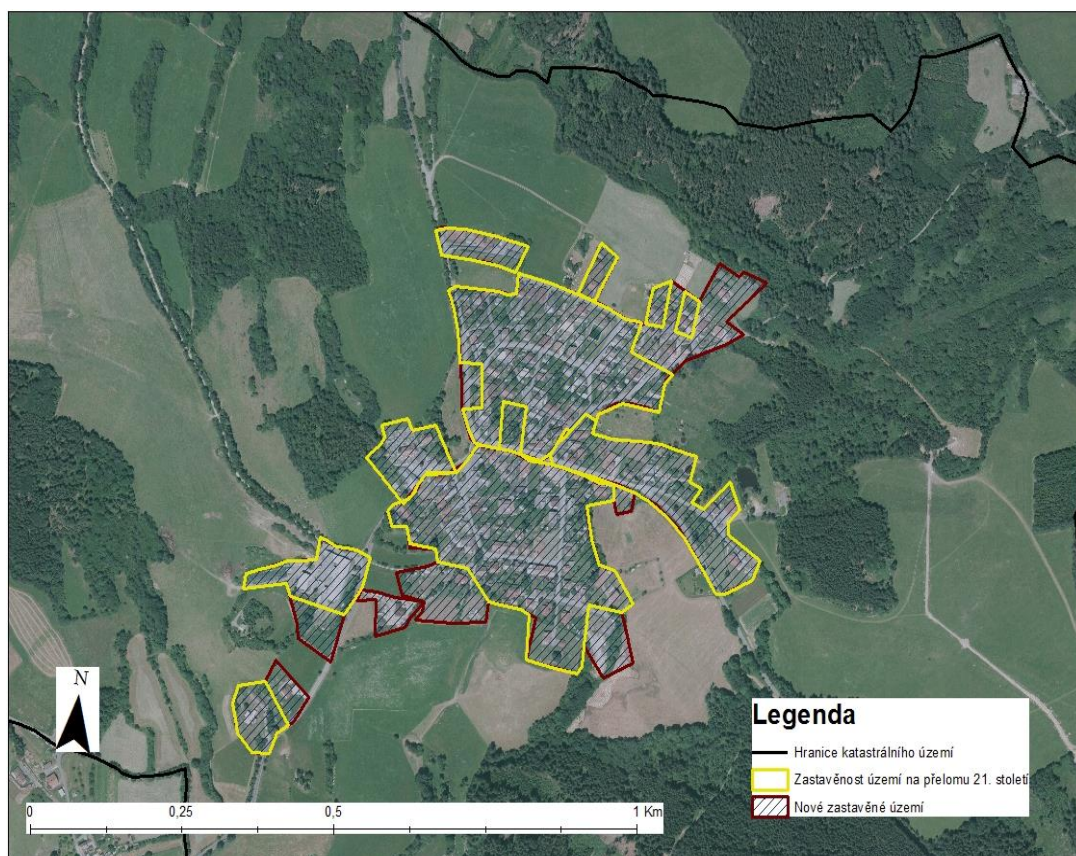


Graf č. 28: Vývoj počtu obyvatel v obci Polná na Šumavě (zdroj: Český statistický úřad)

### 5. 5. 9 Svatá Máří

Obec se nachází v okrese Prachatice. Důležité je v území zachovat dálkové pohledy ze státní silnice II. třídy Vimperk-Prachatice. Nově navrhovaný rozvoj nesmí narušovat pohled na území obce. Rozvojových ploch na území je jen minimálně.

Svatá Mária se nachází na území s archeologickými nálezy. Při zemních pracích je v obci důležité zajistit oprávněnou organizaci archeologického dozoru. Hlavní dopravní tah obce patří silnice II. třídy, kde se počítá s drobnými úpravami. Stávající zásobování pitnou vodou je v obci vyhovující. Na území obce je navrženo rozšíření ploch stávající ČOV s technickým dovybavením (Územní plán obce Svata Mária v platném znění, 2018).



Obrázek č. 30: Rozvoj zastavěné plochy v obci Svata Mária (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)

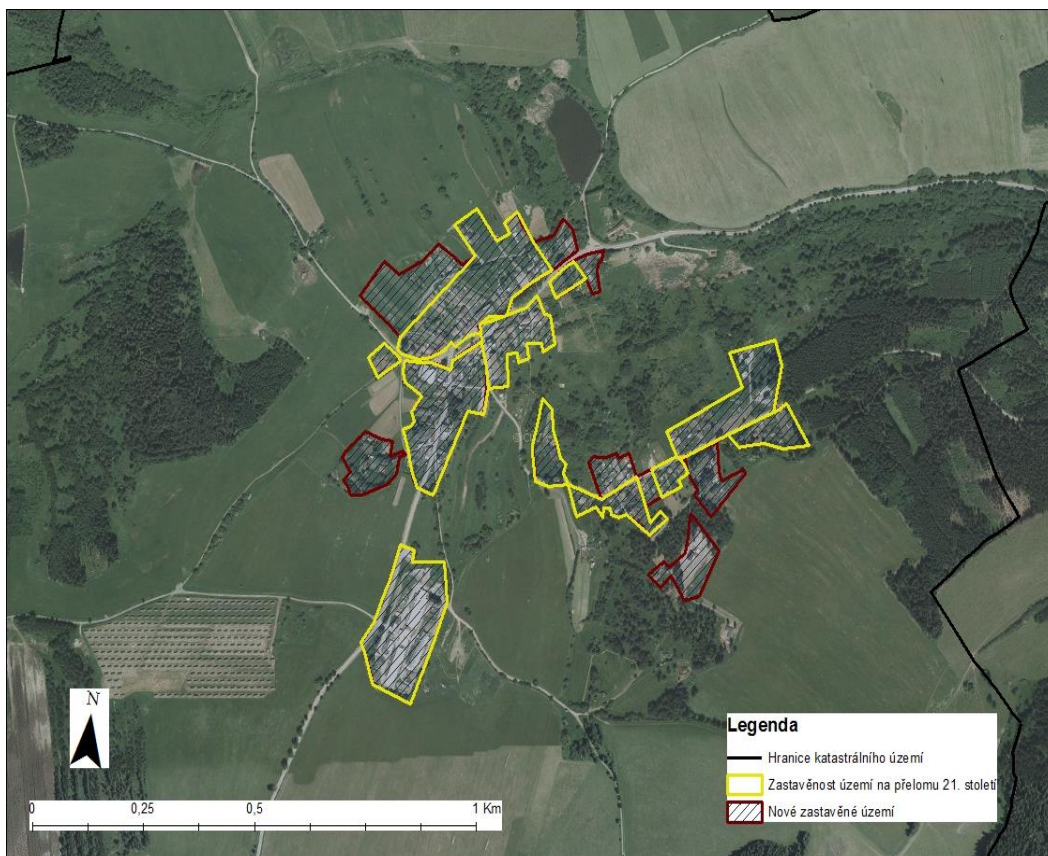


Graf č. 29: Vývoj počtu obyvatel v obci Svata Mária (zdroj: Český statistický úřad)

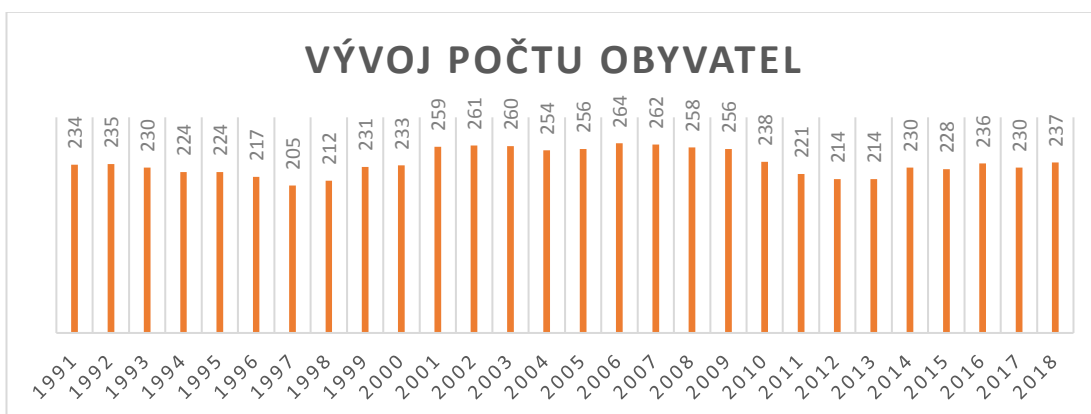
### 5. 5. 10 Světlík

Obec se nachází v okrese Český Krumlov. Koncepce rozvoje území řeší plochy pro bydlení, plochy smíšené obytné, plochy pro rekreaci, výrobu a skladování. Tyto

stavby musí navazovat na stávající zástavbu, nebo vyplňovat volné proluky mezi stávající zástavbou. Dopravní infrastrukturu tvoří hlavní tah komunikace II. třídy, která je napojena na místní komunikace. Místní komunikace jsou nevyhovující, proto je předpoklad od rozšíření a zpevnění těchto komunikací. Zásobování pitnou vodou je v obci dostatečné. Územní plán navrhuje rekonstrukci stávající kanalizační sítě (Územní plán obce Světlík v platném znění, 2012).



Obrázek č. 31: Rozvoj zastavěné plochy v obci Světlík (zdroj: ČUZK, úprava mapového podkladu: autor)



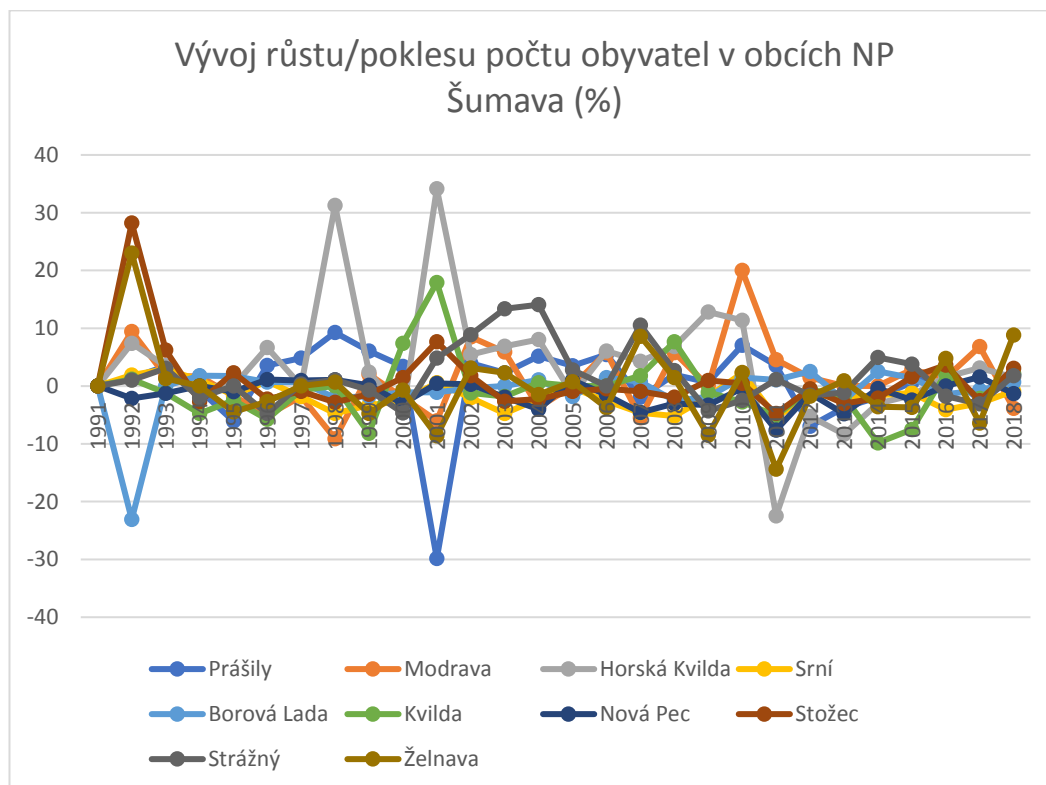
Graf č. 30: Vývoj počtu obyvatel v obci Světlík (zdroj: Český statistický úřad)



## 5. 6 Demografický vývoj

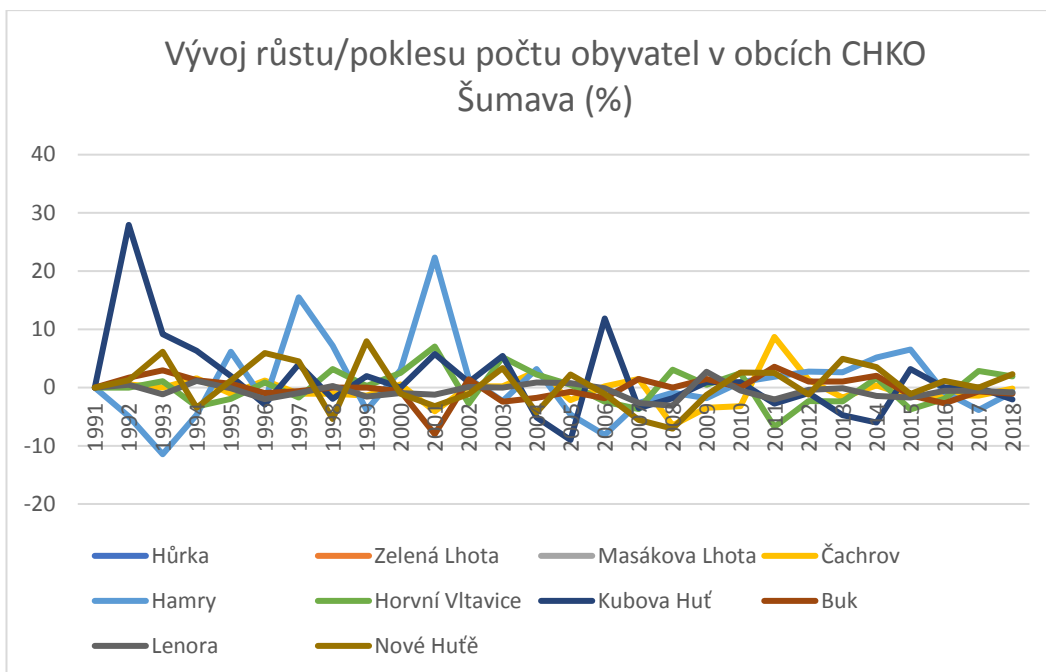
Demografický vývoj jsem zkoumal u všech 30 vybraných obcí. Data jsem získal ze statistického úřadu od roku 1991 do roku 2018.

Graf č. 31 znázorňuje % vývojový růst/pokles počtu obyvatel ve vybraných obcích v oblasti NP Šumava. Velká část obcí má rostoucí i klesající tendenci počtu obyvatel v průběhu let od roku 1991-2018. V posledních letech jsou nepatrné rozdíly mezi obcemi ve vývoji obyvatel.



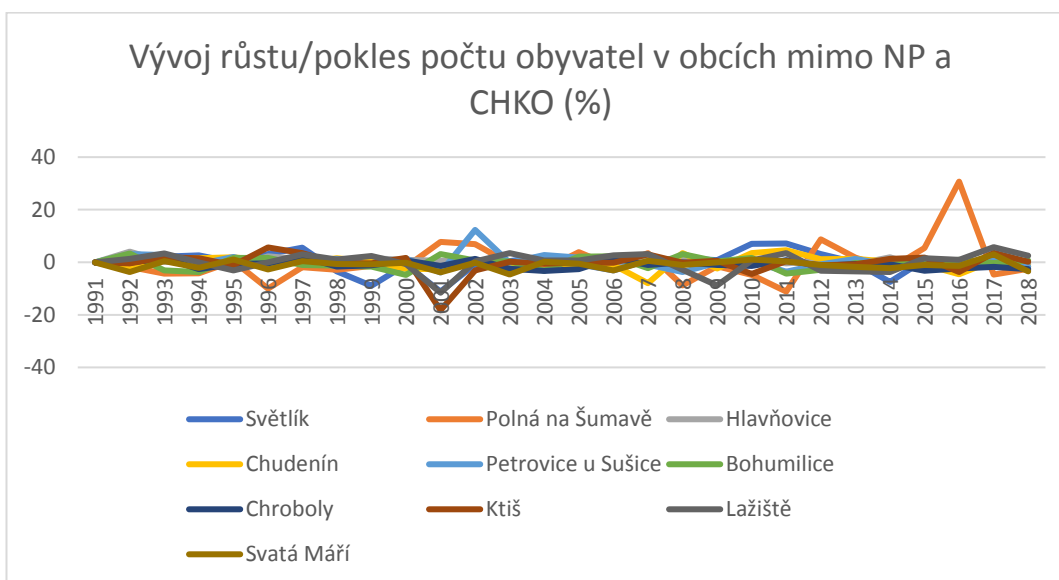
Graf č. 31. Demografický vývoj růstu/poklesu počtu obyvatel v obcích NP Šumava (zdroj: ČSÚ, vyhodnocení: autor)

Graf č. 32. udává % vývoj růstu/poklesu počtu obyvatel ve vybraných obcích na území CHKO Šumava. I v těchto obcích je vidět rostoucí a klesající tendence počtu obyvatel. Mezi lety 1991-2015 jsou velké rozdíly od roku 2016 začíná být vývoj ustálenější.



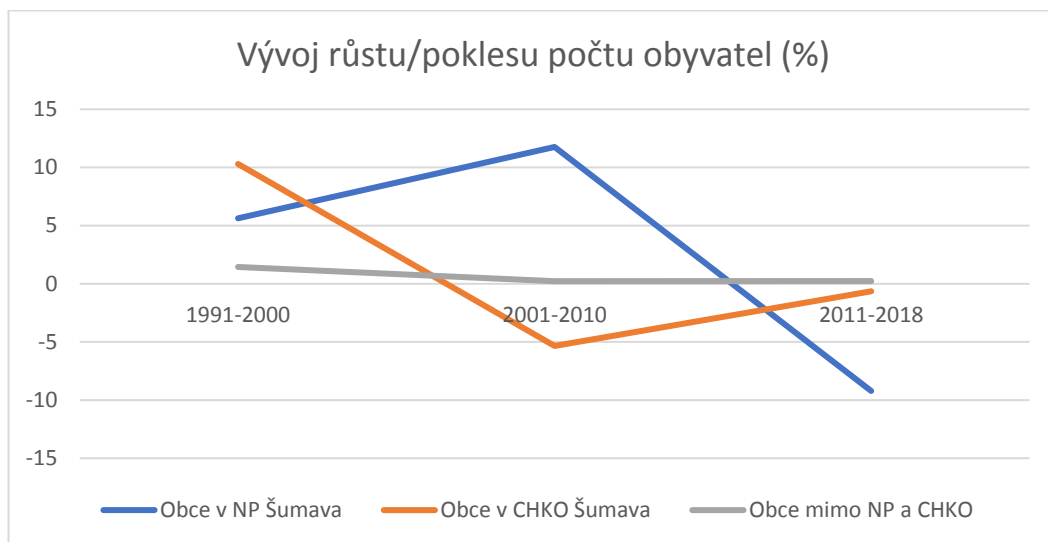
Graf č. 32. Demografický vývoj růstu/poklesu počtu obyvatel v obcích CHKO Šumava (zdroj: ČSÚ, vyhodnocení: autor)

Graf č. 33 znázorňuje % vývoj růstu/poklesu počtu obyvatel ve vybraných obcích na území mimo NP a CHKO Šumava. U vývoje počtu obyvatel v obcích mimo chráněná území je jen zcela zřídka vidět větší růst/pokles oproti obcím v NP a CHKO Šumava.



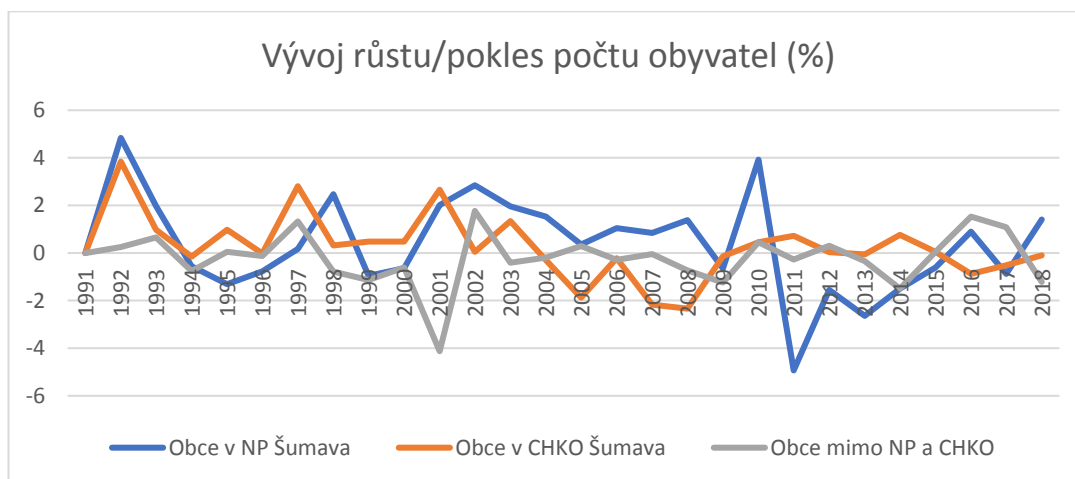
Graf č. 33. Demografický vývoj růstu/poklesu počtu obyvatel v obcích mimo území NP a CHKO Šumava (zdroj: ČSÚ, vyhodnocení: autor)

Graf č. 34 představuje průměr vývoje růstu/poklesu počtu obyvatel v období mezi lety 1991 a 2000, 2001 a 2010, 2011 a 2018 v obcích na území NP a CHKO Šumava a mimo chráněná území. Křivky jednotlivých oblastí se mezi sebou citelně liší.



Graf č. 34. Demografický vývoj růstu/pokles počtu obyvatel pro jednotlivá území (zdroj: ČSÚ, vyhodnocení: autor)

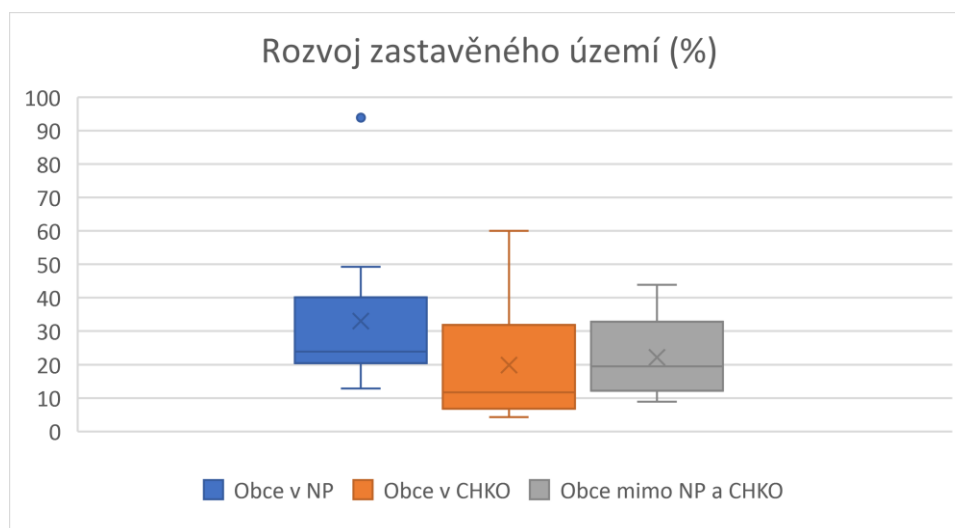
Graf č. 35. udává průměrný vývoj růstu/poklesu jednotlivých obcí za rok 1991-2018. Všechny oblasti od roku 1991 mají kolísavý vývoj počtu obyvatel až do roku 2018. Obce v NP a CHKO Šumava v posledních letech rostoucí tendenci oproti obcím mimo chráněná území.



Graf č. 35. Demografický vývoj růstu/pokles počtu obyvatel pro jednotlivá území (zdroj: ČSÚ, vyhodnocení: autor)

## 5.7 Rozvoj zastavěné plochy

Rozvoj zastavěné plochy jsem zkoumal u všech 30 vybraných obcí. Vytvořením polygonů jsem získal data o ploše (ha) zastavěné plochy z roku 1999-2004 a současné zastavěné plochy z aktuálních ortofotomap, které jsou prezentovány v obrázku č. 2 až 31. Získaná data jsem použil na vytvoření grafu č. 36. Horní vous v grafu ukazuje maximální hodnotu, dolní vous minimální hodnotu. Čárka uvnitř tzv. krabice vyznačuje medián. Jediný bod, který se nachází v grafu u oblasti NP Šumava značí největší hodnotu rozvoje. Největší hodnota je u obce Borová Lada. Osa y značí o kolik % se zvětšilo zastavěné území. Nejdůležitější prvek v grafu je x, který znamená průměr nově zastavěných ploch. K dalšímu vyhodnocení by bylo dobré spočítat, jak se jednotlivá území významně liší, ale z důvodu slabé znalosti statistiky jsem je touto funkcí neporovnával.



Graf č. 36: Rozvoj zastavěné plochy pro jednotlivá území (zdroj: ČSÚ, vyhodnocení: autor)

## 5.8 Komunikace se Správou NP a CHKO

Správou NP a CHKO jsem kontaktoval pomocí e-mailové korespondence dotazem její role při vytváření územních plánů v obcích na území NP a CHKO Šumavy a jaké jsou regulace při návrzích nových staveb (Veselý, 2019). Plné texty e-mailové korespondence jsou uvedeny v příloze práce.

Dle odpovědi jsem zjistil, že Správa NP a CHKO je příslušný orgán ochrany přírody a krajiny na území NP Šumava a CHKO Šumava. Orgán hájí zájmy v souladu s zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Při navrhování územních plánů se začíná jeho návrhem, kde se musí zohlednit přírodní hodnota dotčených pozemků a posoudit jejich vlastnosti k zastavění. Tyto pozemky nesmí být v rozporu se zájmy

chráněných podle ZOPK (zákon o ochraně přírody a krajiny). U nově navrhovaných staveb Správa posuzuje vzhled stavby (půdorys, výšku, celkové objemové a barevné řešení) včetně vhodnosti stavby v navrhovaném umístění. Při posuzování záměrů staveb je nejdůležitější zohlednit zájmy chráněných podle ZOPK a vyhodnotit jejich vliv na ráz dotčených sídel a celkový krajinný ráz daného místa. Správa používá potřebné dokumenty k tomuto účelu. Jedná se především o „Vyhodnocení krajinného rázu Chráněné oblasti Šumava“ a „Generel krajinného rázu Jihočeského kraje“ a dalších potřebné podklady. Potřebné dokumenty slouží jako doporučení pro novou výstavbu, proto je nejdůležitější pro nově navrhovanou výstavbu zhodnotit místo, kam se bude nová stavba navrhovat a podle toho ji zrealizovat (Kavlík, 2019).

### **5. 9 Komunikace se starosty obcí v NP Šumava**

Starosty obcí v NP Šumava jsem kontaktoval pomocí e-mailové korespondence. Na informace ohledně vlivu Správy NP a CHKO na rozvoj jejich obce a jak zasahují do vytváření územních plánů (Veselý, 2020). Plné texty e-mailové korespondence jsou uvedeny v příloze práce.

Kontaktoval jsem starosty vybraných obcí v NP Šumava. Odpověděl mi starosta obce Želnava (Ramba, 2020), starosta obce Srní (Dolejší, 2020), Starosta obce Modrava (Schubert, 2020), starosta obce Nová Pec (Hrbek, 2020), starostka obce Borová Lada (Hrazánková, 2020) a starosta obce Prášily (Pospíšil, 2020).

Starostové mají stejný názor, že plánovací proces pro vytváření územních plánů je velmi ovlivněn polohou obce v NP Šumava. Na složitost pořízení územního plánu mají starostové stejný pohled. Obce respektují, že nemají rozhodující pravomoc při navrhování nových staveb.

### **5. 10 Komunikace se starosty obcí v CHKO Šumava**

Starosty obcí v CHKO Šumava jsem kontaktoval pomocí e-mailové korespondence se stejnou otázkou jako u starostů obcí v NP Šumava (Veselý, 2020). Plné texty e-mailové korespondence jsou uvedeny v příloze práce. Z deseti dotazovaných starostů mi odpověděli čtyři – starosta obce Nové Hutě (Petráň, 2020), starosta obce Zdíkov (Šebánek, 2020), starosta městyse Čachrov (Bejvl, 2020) a starosta obce Kubova Huť (Klose, 2020).

Starostové obcí se shodují s názorem, že umístění obce v CHKO Šumava hraje velkou roli při vytváření územních plánů, kde nejdůležitější je dodržovat podmínky

ochrany přírody a krajiny při jejich pořizování. Odlišný postoj mají při hledání kompromisů pro projektové záměry v obci z pohledu Správy NP a CHKO.

## 6. Diskuze

V Národním Parku Šumava a Chráněné oblasti Šumava platí přísné kroky ohledně stavební regulace. V sídlech je důležité dodržovat regulace polohy stavby na pozemku a vzhled stavby. Při vzhledu budov záleží na výšce budovy, počtu nadzemních podlaží, plášti budovy a dalších regulací. Všechny potřebné regulace jsou dány pro zachování stávajícího obrazu již zastavěných ploch. Správa v NP a CHKO Šumava proto vydává potřebné dokumenty, aby se zachoval historický ráz sídel a co nejméně zasahovala výstavba do volné krajiny. Jedním z dokumentů je Vyhodnocení krajinného rázu Chráněné krajinné oblasti Šumava. Správa i starostové obcí ve velkoplošných chráněných oblastech se shodují, že je pořizování územních plánů složitá záležitost. Obě strany se snaží spolupracovat na vzájemné dohodě, aby vytvoření územních plánů byl co nejsnazší a výsledek pozitivní jak pro rozvoj obcí, tak zachování ochrany přírody a krajiny.

Výsledky získané z analýzy rozvojové zastavěných ploch ukazují, že největší procentuální nárůst zastavěných ploch mezi obdobími přelomu 21. století a rokem 2020 je v obcích na území NP Šumava. I přes podmínky Správy NP a CHKO na rozvoj obcí je vidět, že obce v NP Šumava mají rostoucí funkci. Demografické analýzy nám udávají nárůst/pokles obyvatel. Všechny obce mezi lety 1991-2018 mají rostoucí i klesající funkci. Jsou vidět velké rozdíly mezi jednotlivými lety. Za poslední období je největší nárůst obyvatel v obcích v NP Šumava oproti obcím CHKO Šumava a obce mimo chráněné území. V jednotlivých obdobích mezi lety 1991-2000, 2001-2010, 2011-2018 jsou výsledky v každé oblasti rozdílné. Obce mimo chráněná území má minimální pokles počtu obyvatel. Obce NP a CHKO Šumava mají v prvním období 1991-2000 podobný nárůst počtu obyvatel, ve druhém období 2001-2010 a třetím období 2011-2018 jsou výsledky zcela odlišné.

Jedním z důvodů, proč si tyto výsledky vysvětlují je, že NP a CHKO Šumava jsou velmi atraktivní oblasti pro celoroční turistiku. Ročně navštíví oblast Šumavy tisíce lidí pro její historicky vytvořenou krajinu. Proto zájem o bydlení v chráněném území může být vyšší než v oblasti mimo chráněné území.

V budoucnu díky nově vytvořenému dokumentu o zonaci NP Šumava, na který se čekalo několik desítek let můžeme očekávat zpomalení počtu nových ploch k zastavění. Otázkou pro další kolegy je, jestli vývoj počtu obyvatel a rozvoj zastavěných ploch bude v dalších letech také rostoucí v obcích NP Šumava, nebo nový dokument o zonaci NP Šumava zastaví dosavadní vývoj.

## **7. Závěr**

Cílem bakalářské práce bylo porovnat, jak se liší rozvoj území ve třech oblastech – NP Šumava, CHKO Šumava a mimo chráněné území. Při porovnání území jsem porovnával 30 obcí, z nichž každých 10 patří do jedné oblasti. Pro jednotlivé obce byly vypracovány potřebné analýzy k vytvoření bakalářské práce.

Správa NP a CHKO Šumava reguluje výstavbu v chráněných území a také vydává pokyny pro urbanistický obraz sídel. Nová výstavba by měla zachovat dosavadní strukturu sídel a nenarušovat vzhledem, nebo polohou v území urbanistický koncept sídla. U všech obcí se ukazuje zachovalost historického jádra. Obce plánují strukturu historického jádra udržet a neměnit obraz území.

Veřejná infrastruktura je ve většině obcích na vyhovující úrovni pro potřeby obyvatel. Jen v malém počtu sídel je odkanalizování zastaralé. Územní plány obcí navrhuje rekonstrukci zastaralých kanalizací.

Demografická analýza ukazuje, že procentuální nárůst obyvatel je v posledních letech v oblasti NP Šumava největší. Tento fakt potvrzuje i rozvoj zastavěné plochy za posledních 20 let u obcí v oblasti NP Šumava.

Hlavní tahy komunikací jsou tvořeny silnicemi II. a III. třídy. Obce jsou propojeny autobusovou dopravou, která je zajištěna pro turisty a místní obyvatele.

V praxi je jasné, že obce mimo chráněná území mají jistou výhodu oproti obcím v NP a CHKO Šumava. Nemusejí dodržovat tak přísné regulace na rozvoj sídla a jejich rozvoj může být snazší a vytváření změn v územních plánech rychlejší.

Největší roli pro obce ve všech území hraje navštěvování turistů. Obce v NP a CHKO Šumava se snaží nejvíce podpořit rozvojové plochy pro následný pozitivní dopad na cestovní ruch.

Pro budoucí období bude určitě zajímavé pozorovat, jestli bude dodržována urbanistická koncepce jednotlivých obcí a zachová se se historický obraz sídel.

## 8 Použité zdroje

- Albrecht, J., & kol. (2003). *Českobudějovicko - chráněná území ČR VIII*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR.
- Cílek, V., & kol. (2004). *Vstoupit do krajiny: o přírodě a paměti středních Čech*. Praha: Dokořán.
- Čihář, J., & kol. (2002). *Příroda v České a Slovenské republice*. Praha: Academia.
- ČÚZK. (2016). *Prohlížeč služba WMS - Archivní ortofoto*. Získáno 8. 12. 2019, z (online): [https://geoportal.cuzk.cz/\(S\(xnne2aoqxwqif2oeb3dge3o\)\)/Default.aspx?menu=3128&mode=TextMeta&side=wms.verejne&metadataID=CZ-CUZK-WMS-ORTOARCHIV&metadataXSL=metadata.sluzba](https://geoportal.cuzk.cz/(S(xnne2aoqxwqif2oeb3dge3o))/Default.aspx?menu=3128&mode=TextMeta&side=wms.verejne&metadataID=CZ-CUZK-WMS-ORTOARCHIV&metadataXSL=metadata.sluzba)
- ČÚZK. (2020). (online). Získáno 11. 12. 2019, z Porudky a služby: <https://www.cuzk.cz/>
- ČÚZK. (2020). *Nahlížení do katastru nemovitostí*. Získáno 10. 12. 2019, z (online): <https://nahliznidokn.cuzk.cz/VyberKatastrMapa.aspx>
- ČÚZK. (2020). *Prohlížeč služba WMS - ortofoto*. Získáno 5. 12. 2019, z (online): [https://geoportal.cuzk.cz/\(S\(rkbeiz0jvf1cyx5bzxqhc3ft\)\)/Default.aspx?mode=TextMeta&side=wms.verejne&text=WMS.verejne.uvod&head\\_tab=sekce-03-gp&menu=311](https://geoportal.cuzk.cz/(S(rkbeiz0jvf1cyx5bzxqhc3ft))/Default.aspx?mode=TextMeta&side=wms.verejne&text=WMS.verejne.uvod&head_tab=sekce-03-gp&menu=311)
- Databáze demografických údajů za obce ČR (online). (14. 1. 2020). Načteno z <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>
- Dohnal, T., Hubený, P., Jablonská, L., Low, J., Novák, J., & Zimová, E. (2011). *Krajina Národního parku Šumava*. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava.
- Giuseppe, G. (1994). *Národní parky světa*. Praha: Slovart.
- Jan Hora, M. P., & Urban, T. (2002). *Natura 2000 v ČR: Návrh ptačích oblastí*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a Správa chráněných krajinných oblastí ČR.
- Kolář, F. e. (2012). *Ochrana přírody z pohledu biologa : proč a jak chránit českou přírodu*. Praha: Dokořán.
- Kos, J., & Maršáková, M. (1997). *Chráněná území České republiky*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny.
- Kyselka, J. (2014). *Evropsky významné lokality v CHKO České středohoří*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR.
- Löw, J. (1999). *Hodnocení a ochrana krajinného rázu*. In: *Péče o krajinný ráz - cíle a metody*. Praha: ČVUT.
- Machar, I., & Drobilová. (2012). *Ochrana přírody a krajiny v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Maier, K. (1997). *Územní plánování*. Praha: ČVUT.
- Miko, L., Štursa, J., & kol. (2010). *Národní parky a chráněné krajinné oblasti v České Republice*. Praha: Ministerstvo životního prostředí.



- Moucha, P. (2006). Vývoj ochrany přírody v České republice po r. 1989. *Životné prostredie*, 254 - 246.
- NPŠumava. (2019). Načteno z Národní park Šumava: <https://www.npsumava.cz/sprava-np/nova-zonace-a-klidova-uzemi/nova-zonace-nps/>
- Pokorný, J., & Roth, P. (2002). *Natura 2000: otázky a odpovědi*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny.
- Stejskal, V. (2006). *Úvod do právní úpravy ochrany přírody a péče o biologickou rozmanitost*. Praha: Linde.
- Sýkora, J. (2002). *Územní plánování vesnic a krajiny: urbanismus 2*. Praha: ČVUT.
- úřad, Č. s. (2006). *Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. Díl*. Získáno 5. 12. 2019, z (online): <https://www.czso.cz/csu/czso/historicky-lexikon-obci-ceske-republiky-2001-8771jn6lu9>
- úřad, Č. s. (2020). *Databáze demografický údaje za obce ČR*. Získáno 8. 12. 2019, z (online): <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demograficky-udaju-za-obce-cr>
- Vondruška, V. (2004). *Život staré Šumavy*. Praha: Vyšehrad.
- Vrbová, M. (1993). *Správní a kontrolní orgány ČR a SR v oblasti životního prostředí*. Praha: KTZ.
- Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.* (nedatováno).

## 8. 2 Použitá územně plánovací dokumentace

*Územní plán obce Borová Lada v platném znění* (2016) [online]. [cit. 2020-06-5].

Dostupné z: <https://www.borova-lada.cz/ouborovalada/uzemniplan.asp>

*Územní plán obce Horská Kvilda v platném znění* (2013) [online]. [cit. 2020-06-5].

Dostupné z: <https://www.horskakvilda.eu/obecn%C3%AD-%C3%BA%C5%99ad/%C3%BAzemn%C3%AD-pl%C3%A1n/>

*Územní plán obce Kvilda v platném znění* (2020) [online]. [cit. 2020-06-5]. Dostupné z:

<https://www.sumava.net/oukvilda/uzemniplan.asp>

*Územní plán obce Modrava v platném znění* (2017) [online]. [cit. 2020-06-5]. Dostupné

z: <https://www.sumavanet.cz/oumodrava/uzemniplan.asp>

*Územní plán obce Nová Pec v platném znění* (2013) [online]. [cit. 2020-06-6]. Dostupné

z: <https://www.prachatice.eu/uzemni-plan-nova-pec-zmena-c-3/d-24106>

*Územní plán obce Prášíly v platném znění* (2006) [online]. [cit. 2020-06-6]. Dostupné z:

<https://geoportal.plzensky-kraj.cz/gs/uzemni-plany-a-dalsi-nastroje-uzemniho-planovani/>

*Územní plán obce Srní v platném znění* (2020) [online]. [cit. 2020-06-6]. Dostupné z:

<https://www.sumava.net/ousrni/uzemniplan.asp>

*Územní plán obce Stožec v platném znění* (2013) [online]. [cit. 2020-06-6]. Dostupné z: <https://www.stozec.eu/oustozec/uzemniplan.asp>

*Územní plán obce Strážný v platném znění* (2017) [online]. [cit. 2020-06-6]. Dostupné z: <https://www.mu.vimperk.cz/cz/up-strazny/2091/>

*Územní plán obce Želnavá v platném znění* (2011) [online]. [cit. 2020-06-6]. Dostupné z: <https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/gs/uzemni-plany-a-dalsi-nastroje-uzemniho-planovani>

*Územní plán obce Buk v platném znění* (2006) [online]. [cit. 2020-06-6]. Dostupné z: <http://www.obecbuk.eu/index.php?nid=7403&lid=cs&oid=3813626>

*Územní plán obce Čachrov v platném znění* (2011) [online]. [cit. 2020-06-6]. Dostupné z: <https://www.klatovy.cz/mukt/fr.asp?tab=mukt&id=6741&burl=&pt=UPU2>

*Územní plán obce Hamry v platném znění* (2014) [online]. [cit. 2020-06-8]. Dostupné z: <https://www.sumava.net/ouhamry/uzemniplan.asp>

*Územní plán obce Horní Vltavice v platném znění* (2018) [online]. [cit. 2020-06-8]. Dostupné z: <https://www.hornivltavice.cz/ouhornivltavice/uzemniplan.asp>

*Územní plán obce Horní Planá – Hůrka v platném znění* (2014) [online]. [cit. 2020-06-8]. Dostupné z: <https://www.horniplana.cz/uzemni-plan/>

*Územní plán obce Kubova Huť v platném znění* (2015) [online]. [cit. 2020-06-8]. Dostupné z: <https://www.mu.vimperk.cz/cz/up-kubova-hut/2165/>

*Územní plán obce Lenora v platném znění* (2019) [online]. [cit. 2020-06-8]. Dostupné z: <https://www.lenora.cz/oulenora/uzemniplan.asp>

*Územní plán obce Zdíkov – Masákova Lhota v platném znění* (2020) [online]. [cit. 2020-06-9]. Dostupné z: <https://www.mu.vimperk.cz/cz/up-zdikov/2092/>

*Územní plán obce Nové Hutě v platném znění* (2018) [online]. [cit. 2020-06-9]. Dostupné z: <https://www.obecnovehute.cz/obecni-urad/uzemni-plan/uzemni-plan-obce-nove-hute-2018.html>

*Územní plán obce Nýrsko – Zelené Lhota v platném znění* (2020) [online]. [cit. 2020-06-9]. Dostupné z: <https://www.mestonyrsko.cz/munyrsko/uzemniplan.asp>

*Územní plán obce Bohumilice v platném znění* (2018) [online]. [cit. 2020-06-9]. Dostupné z: <https://www.bohumilice.cz/uzemni-plan/>

*Územní plán obce Hlavňovice v platném znění* (2014) [online]. [cit. 2020-06-11]. Dostupné z: <http://www.hlavnovice.cz/index.php?page=1153&id=9231&lang=cz&task=on>

*Územní plán obce Chroboly v platném znění* (2019) [online]. [cit. 2020-06-11]. Dostupné z: <https://www.chroboly.cz/uzemni-plan-obce-chroboly/ds-1075/p1=4597>

*Územní plán obce Chudenín v platném znění* (2020) [online]. [cit. 2020-06-11]. Dostupné z: <https://www.klatovy.cz/mukt/fr.asp?tab=mukt&id=11024&burl=&pt=UV>

*Územní plán obce Ktiš v platném znění* (2010) [online]. [cit. 2020-06-11]. Dostupné z: <https://www.prachatice.eu/uzemni-plan-ktis/d-24203>

*Územní plán obce Lažiště v platném znění* (2013) [online]. [cit. 2020-06-11]. Dostupné z: <https://prachatice.eu/uzemni-plan-laziste/d-24035>.

*Územní plán obce Petrovice u Sušice v platném znění* (2020) [online]. [cit. 2020-06-13]. Dostupné z: <https://www.petroviceususe.cz/oupetrovice/uzemniplan.asp>

*Územní plán obce Polná na Šumavě – Boletice v platném znění* (2019) [online]. [cit. 2020-06-13]. Dostupné z: [http://www.polnanasumave.cz/deska\\_download.php?id=236](http://www.polnanasumave.cz/deska_download.php?id=236)

*Územní plán obce Svatá Máří v platném znění* (2018) [online]. [cit. 2020-06-13]. Dostupné z: <http://www.svatamari.cz/obecni-urad/uredni-deska/uzemni-plan/uzemni-plan-svata-mari.html>

*Územní plán obce Světlík v platném znění* (2012) [online]. [cit. 2020-06-13]. Dostupné z: <http://www.obecsvetlik.cz/obecni-urad/uzemni-plan-obce>

## 8. 2 Elektronická komunikace

Veselý, Š. (19. 11. 2019). Žádost o poskytnutí dokumentů a informací ohledně stavebních regulací v NP a CHKO Šumava. *elektronická pošta*. Získáno 1. 6. 2020, Zpráva: [vimperk@npsumava.cz](mailto:vimperk@npsumava.cz)

Kavlík, P. (19. 11. 2019). Poskytnutí informací k regulacím. *elektronická pošta*. Získáno 1. 6. 2020, Zpráva: [xvess002@studenti.czu.cz](mailto:xvess002@studenti.czu.cz)

Veselý, Š. (18. 2. 2020). Žádost o poskytnutí informací k bakalářské práci. *elektronická pošta*. Získáno 1. 6. 2020, Zpráva: [urad@obechamry.cz](mailto:urad@obechamry.cz), [info@hvltavice.cz](mailto:info@hvltavice.cz), [starosta@cachrov.info](mailto:starosta@cachrov.info), [info@kubovahut.cz](mailto:info@kubovahut.cz), [starosta@lenora.cz](mailto:starosta@lenora.cz), [info@mestonyrsko.cz](mailto:info@mestonyrsko.cz), [oubuk@obecbuk.eu](mailto:oubuk@obecbuk.eu), [starosta@obecnovehute.cz](mailto:starosta@obecnovehute.cz), [zdikov@zdikov.cz](mailto:zdikov@zdikov.cz), [mu@horniplana.cz](mailto:mu@horniplana.cz)

Veselý, Š. (27. 1. 2020). Žádost o poskytnutí informací k bakalářské práci. *elektronická pošta*. Získáno 1. 6. 2020, zpráva: [prasily@cmail.cz](mailto:prasily@cmail.cz), [borovalada@sumavanet.cz](mailto:borovalada@sumavanet.cz), [mestys@strazny.cz](mailto:mestys@strazny.cz), [podatelna@stozec.cz](mailto:podatelna@stozec.cz), [starosta.zelnava@seznam.cz](mailto:starosta.zelnava@seznam.cz), [starosta@novapec.info](mailto:starosta@novapec.info), [ousrni@tiscali.cz](mailto:ousrni@tiscali.cz), [infohorskakvilda@gmail.com](mailto:infohorskakvilda@gmail.com), [ou.kvilda@sumavanet.cz](mailto:ou.kvilda@sumavanet.cz), [starosta@modrava.eu](mailto:starosta@modrava.eu)

Pospíšil, L. (28. 1. 2020). Poskytnutí údajů k bakalářské práci. *elektronická pošta*. Získáno 1. 6. 2020, Zpráva: [xvess002@studenti.czu.cz](mailto:xvess002@studenti.czu.cz)

Ramba, R. (28. 1. 2020). Poskytnutí údajů k bakalářské práci. *elektronická pošta*. Získáno 1. 6. 2020, Zpráva: [xvess002@studenti.czu.cz](mailto:xvess002@studenti.czu.cz)

Schubert, A. (27. 1. 2020). Poskytnutí údajů k bakalářské práci. *elektronická pošta*. Získáno 1. 6. 2020, Zpráva: xvess002@studenti.czu.cz

Hražánková, J. (27. 1. 2020). Poskytnutí údajů k bakalářské práci. *elektronická pošta*. Získáno 1. 6. 2020, Zpráva: xvess002@studenti.czu.cz

Hrbek, M. (1. 3. 2020). Poskytnutí údajů k bakalářské práci. *elektronická pošta*. Získáno 1. 6. 2020, Zpráva: xvess002@studenti.czu.cz

Dolejší. (28. 1. 2020). Poskytnutí údajů k bakalářské práci. *elektronická pošta*. Získáno 1. 6. 2020, Zpráva: xvess002@studenti.czu.cz

Šebánek, R. (26. 2. 2020). Poskytnutí údajů k bakalářské práci. *elektronická pošta*. Získáno 1.. 6. 2020, Zpráva: xvess002@studenti.czu.cz

Petráš, J. (26. 2. 2020). Poskytnutí údajů k bakalářské práci. *elektronická pošta*. Získáno 1.. 6. 2020, Zpráva: xvess002@studenti.czu.cz

Klose, Z. (19. 2. 2020). Poskytnutí údajů k bakalářské práci. *elektronická pošta*. Získáno 1. 6. 2020, Zpráva: xvess002@studenti.czu.cz

Bejvl, J. (19. 2. 2020). Poskytnutí údajů k bakalářské práci. *elektronická pošta*. Získáno 1. 6. 2020, Zpráva: xvess002@studenti.czu.cz

## 9. Přílohy

### E-mail Správě NP a CHKO

Moje žádost o poskytnutí informací Správě NP a CHKO: „*píšu Vám ohledně žádosti o poskytnutí dokumentu a informací ohledně regulací v NP a CHKO Šumava, které bych rád použil ve své bakalářské práci.*

*Jsem studentem 3. ročníku České Zemědělské Univerzity v Praze, obor Územního plánování. Píšu bakalářskou práci na téma vliv NP a CHKO na územní rozvoj obcí v Pošumaví“ (Veselý, 2019).*

### E-mailová odpověď Správy NP a CHKO

Odpověď Správy NP a CHKO: „*Váš dotaz ohledně stavební regulace v NP a CHKO Šumava, jelikož na pracovišti Vimperk odboru státní správy CHKO Šumava mám mj. na starosti posuzování staveb z hlediska jejich souladu se zájmy hájenými zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen "ZOPK").*

*Výstavba ve zvláště chráněných územích (tj. i na území NP a CHKO Šumava) není až tak jednoduchou záležitostí, jak by se možná mohlo na první pohled zdát. Správa NP Šumava (dále jen "Správa") je podle ZOPK ve znění platném od 1.1.2015 příslušným orgánem ochrany přírody jak na území NP Šumava, tak i na území CHKO Šumava. Je třeba si uvědomit, že se jedná o dvě zvláště chráněná území s rozdílným režimem ochrany, což ne každému je jasné. Celý NP Šumava a takřka celá CHKO Šumava jsou navíc součástí Evropsky významné lokality (EVL) Šumava a na části těchto*

území je rovněž vymezena Ptačí oblast (PO) Šumava.

*Když to hodně zjednoduším, tak vše začíná návrhem územních plánů (ÚP) nebo jejich změn. Správa musí nejdříve, pokud je někde navrhována zastavitelná plocha, zohlednit přírodní hodnotu dotčených pozemků a posoudit jejich vhodnost k zastavění a zda se případné zastavění těchto pozemků nemůže dostat do rozporu se zájmy chráněnými podle ZOPK. Nejdůležitějším kritériem je vliv zastavitelných ploch a případných staveb na předměty ochrany NP a CHKO Šumava, předměty ochrany EVL a PO Šumava, ale i na další zájmy, tj. vliv na územní systém ekologické stability, významné krajinné prvky, krajinný ráz, biotopy zvláště chráněných druhů atd. Některé obecné zájmy ochrany přírody se vzájemně prolínají s předměty ochrany zvláště chráněných území, ale to už bychom zacházeli příliš do detailů.*

*Pokud je v ÚP zastavitelná plocha skutečně vymezena a je na ní navrhována stavba, tak potom posuzuje Správa vzhled stavby (půdorys, výšku, celkové objemové a barevné řešení atd.) včetně osazení stavby do terénu a vhodnost navrhované stavby v místě jejího navrhovaného umístění. Není na to nějaký univerzální recept, je vždy nutné zohlednit místo umístění stavby, charakter okolní zástavby, viditelnost stavby z veřejných prostorů a dálkových pohledů atd. Při posuzování záměrů staveb je nejdůležitější při zohlednění všech zájmů chráněných podle ZOPK vyhodnotit vliv navrhovaných staveb na ráz dotčených sídel a celkový krajinný ráz daného místa. Správa při tom mj. používá odborné podklady zpracované k tomuto účelu. Jedná se především o „Vyhodnocení krajinného rázu Chráněné krajinné oblasti Šumava“ vypracovaného Ing. arch. Jitkou Brychtovou, autorizovanou architektkou (ČKA 02446) v roce 2004 (toto vyhodnocení je bohužel k dispozici jen v papírově podobě na Správě), o „Generel krajinného rázu Jihočeského kraje“ vypracovaného Atelierem V – Ing. arch. Ivan Vorel a spol. EIA SERVIS s. r. o. v roce 2009, o urbanistickou a architektonickou rukověť vypracované k „Územní studii Šumava“ kolektivem autorů při ČVÚT Praha, Fakultě architektury v roce 2010 pro Jihočeský kraj (tyto dokumenty jsou zveřejněné na geoportálu Jihočeského kraje) a o tzv. preventivní hodnocení krajinného rázu vydaného v roce 2011 pod názvem „Krajina Národního parku Šumava“, obsahující také urbanistický a architektonický manuál (tento materiál byl zpracován hlavně pro Národní park Šumava, ale lze jej použít i pro CHKO, protože architektonický vývoj území zahrnujícího jak území NP tak i CHKO Šumava byl pochopitelně podobný; preventivní hodnocení lze nalézt na webové stránce [<http://zkr.npsumava.cz>]) [<http://zkr.npsumava.cz>]). Dále je pro Správu závazný „Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Šumava na období 2012–2027“, který obsahuje také kapitoly zabývající se krajinným rázem a výstavbou na území CHKO Šumava (pro území NP Šumava plán péče v současné době není platný, nyní se zpracovávají podle novely ZOPK nové "Zásady péče").*

*Abych to shrnul. Při návrzích staveb na území NP či CHKO Šumava si je potřeba nejdříve zjistit, zda je v daném místě možno stavbu umístit, a to nahlédnutím do územně plánovací dokumentace, tj. do územních plánů. Pokud bude možné podle územního plánu na vybraném pozemku stavbu umístit, tak potom je vhodné zhodnotit vybrané místo stavby s přihlédnutím k okolní zástavbě a poté vypracovat první návrh stavby, tj. její umístění a základní architektonické řešení, zatím bez řešení podrobných architektonických detailů. Následně doporučujeme projektantům konzultovat návrh se Správou a až po případných připomínkách návrh dopracovat. Doporučení pro výstavbu obsažená ve výše uvedených materiálech, hlavně v architektonických manuálech, je nutné brát opravdu jen jako doporučení, která*

nejsou vždy aplikovatelná ve všech případech. Je proto třeba opravdu dobře zhodnotit místo, kam bude nová stavba navrhována a podle toho ji navrhnout. Výše uvedené materiály, především urbanistické a architektonické manuály, jsou dobrým podkladem, ale nejsou samospasitelné.

Snad jsem Vám alespoň trochu objasnil problematiku umístování staveb na území NP a CHKO Šumava, ale protože jsem nemohl jít do větších podrobností, tak se samozřejmě můžete kdykoliv na mě nebo na kolegy obrátit. Kontakt je uveden níže pod podpisem“ (Kavlík, 2019).

## **E-mail starostům NP a CHKO Šumava**

Moje žádost o poskytnutí informací starostům NP a CHKO Šumava: „píšu Vám tento email z důvodu, protože píšu Bakalářskou práci na téma Vliv NP a CHKO na územní rozvoj obcí v Pošumaví. Mám vybráno 10 obcí, které budu v CHKO i v NP Šumava porovnávat. Jedna z nich je i vaše obec, proto vám píši tento email. Chtěl bych se Vás zeptat ohledně posledního, nebo předcházejícího územního plánu ve vaší obci, jakou roli ve zpracování ÚP hrála Správa NP a CHKO. Jaké jsou přísné kroky k dodržování ochrany přírody a krajiny a jaké jsou regulace, které se musí dodržovat. Určitě by mi nějaké informace pomohli ke zpracování mého tématu“ (Veselý, 2020).

## **E-mailové odpovědi starostů v NP Šumava**

### **Obec Želnavá**

Odpověď starosty obce Želnavá: „ohledně posledního územního plánu vám bohužel žádné informace sdělit nemohu, tvořil se již v roce 2006. Nyní budeme dělat ÚP nový“ (Ramba, 2020).

### **Obec Srní**

Odpověď starosty obce Srní: „k Vašemu dotazu uvádím ve zkratce, neboť tato problematika je velmi rozsáhlá a složitá. Vliv Národního parku již od jeho založení je zcela zásadní, neboť ovlivnil demografický vývoj (prudký pokles počtu obyvatel), tak i zaměstnanost včetně změn typů zaměstnání (z lesnictví a zemědělství na služby v cestovním ruchu), nárůst turistiky a cestovního ruchu. S tím souvisí všechny oblasti potřeb rozvoje obce tedy i orientace zaměření, při vzniku územních plánů. Je nezbytné se orientovat na základní potřeby obce, to je zdroje vody, likvidace odpadních vod, komunikace, likvidaci TKO, základní technickou infrastrukturu(sítě), hledat stavební – rozvojové plochy pro bytovou výstavbu a ostatní typy výstavby. To vše při dodržování omezení vlivem zákona o ochraně přírody a krajiny, tedy účasti Správy NPŠ při tvorbě a schvalování územního plánu. Role NPŠ je zásadní, protože každý územní plán znamená určitý zásah do stávajícího stavu, tedy i zásah do přírody“ (Dolejší, 2020).

### **Obec Modrava**

Odpověď starosty obce Modrava: „Územně plánovací proces obce, jejíž správní území je součástí národního parku, je tím samozřejmě velmi ovlivněn. V prvním případě samotným institucionálním prostředím, které je tvořeno čtyřmi základními faktory:

- a. výkonem dalšího stupně státní správy, kterým je Správy NP Šumava,
- b. zákonem – zonací,
- c. zákonem – krajinný ráz,
- d. pravomocí obcí.

*Ad a) – v případě „vnitrostátních“ obcí se k územně plánovací dokumentaci samozřejmě vyjadřují všechny dotčené orgány státní správy, ale v případě obce na území NP je Správa NP Šumava velmi specifickým orgánem státní správy, bez jehož stanoviska nelze územně plánovací proces realizovat. Z vlastní zkušenosti sdělují, že mnohdy je stanovisko tímto dotčeným orgánem vydáváno s mnohaměsíčním zpožděním.*

*Ad b) – na základě schválené zonace vycházející z biologických průzkumů je v ÚPD vymezeno zastavěné území a zastavitelná plocha, ke kterým je přiřazeno jejich funkční využití. I přes tento proces schválený státní správou NP Šumava tato nakonec NEVYDÁ souhlasné stanovisko ke stavbě, která je v souladu s ÚPD.*

*Ad c) – Naprostá většina staveb, které neodpovídají krajinnému rázu ani regulativům ÚPD je státní správou NP Šumava povolována.*

*Ad d) – Obce na území národních parků nemají rozhodovací pravomoc, jak je tomu např. u obcí ležících mimo národní park. Co se týče novely stavebního zákona, tak obce už nejsou ani účastníky řízení u staveb rodinných domů. Co je všechno považováno za rodinný dům, to je zcela mimo zdravý rozum.*

*V druhém případě státní koncepcí.*

*Ta nevychází z žádné legislativy, ale národní park na Šumavě byl založen v roce 1991 usnesením vlády ČR. To, že byl „do vyhlášen“ novelou zákona o ochraně přírody a krajiny (114/1992) nemá na tento fakt žádný zásadní vliv. Stát však nebyl schopen vytvořit pro toto specifické území žádnou koncepci. Územně plánovací proces obcí, okresů a následně krajů by měl reflektovat účel a cíl vyhlášení národního parku a tomu přizpůsobit rozvojové limity. Nic takového neexistuje, a tak je rozvoj šumavských obcí spíše živelný než koncepční.*

*To znamená, že na Vaši jednoduchou otázku, zda jsou kroky, které je nutno dodržovat „přísné“ jednoduchá odpověď neexistuje. To, co je běžně možné v jedné obci, je v případě sousední obce zcela nemyšlitelné“ (Schubert, 2020).*

## **Obec Nová Pec**

Odpověď starosty obce Nová Pec: „Samozřejmě jsou tu jistá omezení.

- Probíhala dohoda o nové zonaci parku
- Po dohodě nám (doufám) slíbil NPŠ souhlas se stávajícím ÚP
- Samozřejmě se park bude vyjadřovat ke každé stavbě – tvar objektu, výška budovy.
- K tomu se omezení týká tzv. klidových zón, které ještě nejsou schválené – zóny s úplným, nebo časově určeným zákazem vstupu
- Nás se park týká jen zčásti, jsou obce, které jsou přímo ve středu parku (Modrava)- těch se omezení v obou bodech týkají významně

- *My jsme ve fázi úpravy stávajícího ÚP (tzv. překlopení), které by nám mělo zajistit na 100% současná plánovaná zastavitelná území, což by v případě tvorby nového ÚP nemusela být pravda*
- *Doposud jakákoliv změna ÚP obnáší spoustu komplikací a času (4-5 let...)“ (Hrbek, 2020).*

### **Obec Borová Lada**

Odpověď starostky obce Borová Lada: *„Situace s územním plánem je komplikovanější, neboť území Borových Lad se nachází ze 48 % na území NP Šumava a 52 % v Chráněné krajinné oblasti Šumava.*

*K územnímu plánu se tedy musí vyjadřovat obě tyto organizace. Musí se brát ohled na území s výskytem chráněných druhů rostlin a živočichů a také biokoridorů (např. biokoridor motýlů – je to kravina, ale je to tak).*

*Takže třeba nějaký pozemek, který např. ve vlastnictví obce jsme plánovali dát jako pozemek určený k zastavění – nelze z výše uvedených důvodů.*

*Dále se musí brát ohled na velikost pozemků – min. kolem 1.000 m<sup>2</sup>, aby se respektovala roztráštěná zástavba typická pro šumavskou krajinu. Pak to ovšem hraje důležitou roli např. pro dataci na kanalizaci, neboť jinde v republice, kde by se na stejném pozemku daly postavit třeba tři baráky, my můžeme jenom jeden (to je ale jistě správně vzhledem k tradiční zástavbě).*

*Těch problémů je ovšem mnohem více. Takže pořizování územního plánu je beze sporu velmi složitá záležitost“ (Hrazánková, 2020).*

### **Obec Prášíly**

Odpověď starosty obce Prášíly: *„samozřejmě existence Národního parku Šumava zásadně ovlivňovala tvorbu územně plánovacích dokumentů a určitě bude i nadále. Já osobně toto vítám a nenazval bych tento stav jako "přísné kroky“, ale jako přívětivou regulaci. Zonaci národního parku je jasně dáno, kde se můžeme rozvíjet. Co na tomto území bude stát a v jaké podobě, je dáno prostorovými a funkčními regulativy našeho ÚP, na kterých jsme se se Správou Národního parku Šumava dohodli při jeho tvorbě“ (Pospíšil, 2020).*

### **E-mailové odpovědi starostů v CHKO Šumava**

#### **Nové hutě**

Odpověď starosty obce Nové Hutě: *„územní plán byl schvalovaný ke konci roku 2018, byl bez problémů. Byly drobné připomínky, které byly vyřešeny. Ve spolupráci s městským úřadem Vimperk byl územní plán schválen“ (Petraň, 2020).*

#### **Obec Zdíkov**

Odpověď starosty obce Zdíkov: *„obec Zdíkov má platný územní plán od 14.8.2013. Při průzkumech, rozborech a návrhu samozřejmě hrálo roli umístění do CHKO Šumava. Katastrální území naší obce zasahuje do CHKOŠ přibližně 1/2, kdy hranici je*



*komunikace II/145 Vimperk – Kašperské Hory. Samozřejmě kritéria na ochranu přírody a krajiny v CHKOŠ jsou přísnější nikoli však nepřekonatelná.*

*Zrovna rozhodnutí o výjimce od CHKOŠ na umístění stavby, která je proti koncepci ÚP nás v nedávné době rozrušilo. Samotná správa CHKOŠ vydala v roce 2012 rozhodnutí, že na dotčeném pozemku stavbu nedoporučuje a loni vydá výjimku. Při pohledu, jak se rozvíjí obce Kvilda, Modrava a Nové Hutě, Borová Lada, si myslím, že orgány ochrany přírody (NP a CHKOŠ) neměří všem stejně nebo nechápeme ochranu přírody stejně“ (Šebánek, 2020).*

### **Obec Čachrov**

*Odpověď starosty obce Čachrov: „samozřejmě si CHKO klade nějaké podmínky vzhledem k ochraně přírody, které se musí dodržovat a na základě těch se buď daná lokalita zmenší nebo bohužel vyřadí úplně, případně je požadováno vyhodnocení vlivů na životní prostředí a na základě toho se poté daná lokalita zařadí či nezařadí do ÚP“ (Bejvl, 2020).*

### **Obec Kubova Huť**

*Odpověď starosty obce Kubova Huť: „k Vašemu dotazu: katastrální území obce Kubova Huť je z hlediska plošné výměry mrňavé, cca 141 ha. To ale nemění nic na faktu, že celé správní území obce leží v ochranném pásmu NP – v CHKO. O "přísnosti či regulaci" ze strany státní správy ochrany přírody bych z mého pohledu asi nemluvil, je přece samozřejmé, že primárním úkolem orgánů ochrany přírody je právě ochrana přírody. Samozřejmě k debatě nad konkrétními záměry dochází, a jde o to, aby obě strany navzájem slyšely své argumenty. Z mnoha jednání s partnery ze Správy NP ohledně územního plánu nebo konkrétních projektových záměrů jsem nikdy neměl pocit, že by absentovala snaha hledat kompromis. Je ale také pravda, že v některých případech nelze kompromis najít, že to prostě nejde. Pokud to mám vyjádřit stručně, za moji osobu palec nahoru“ (Klose, 2020).*